

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

1 Kasım 2004 Pazartesi Sayı: 72 1.500.000 TL KDV Dahil

ISSN 1303-8389-0-7

9 771303 838904

yeni *Harman*

BOL DUMANLI, HUSUSİ KOKULU, FİLTRESİZ GAZETENİZ

İnter'li Zanetti'nin attığı derinlemesine pas;

**Subcomandante'den
şık bir çalım...**

Çeteci Peker ile ilişkisi ortaya çıkınca istifa eden, CNN Türk Haber Müdürü Ali Çağatay:

Pelin Gökmen

Sedat Peker'e son çare olarak gittim

Ali Çağatay, CNN Türk Haber Müdürü'ydü. Güvenlik güçlerinin, kamuoyunda "Balkan Kardeşler Cinayeti" davası sırasında yürüttüğü soruşturmada, Çete Lideri Sedat Peker'in kendisini Antalya Alanya'daki bir otelde ağırladığı ortaya çıkınca görevinden istifa etti. Gazeteci Çağatay, yeniHarman'ın sorularını yanıtladı:

CNN Türk yönetmi neden istifanızı istedi?

22 Ekim cuma günü, Sabah gazetesinde isim verilerek çıkan bir haber üzerine önce CNN Türk Haber Koordinatörü Çiğdem Anad'a giderek, olan biteni kendisine anlattım. Ardından da Genel Yayın Yönetmeni Ferhat Boratav'la görüştüm. Ertesi gün Boratav ile yeniden buluştuk ve bir saat kadar görüşmenin ardından CNN Türk'deki görevimden ayrıldım.

Sabah gazetesindeki bu haberde sizin, "Balkan Kardeşler cinayeti" davasının hakimini Nusret Ince ile beraber Sedat Peker'le buluşmaya gittiğiniz yazılmış. Bu bir iddia mı, doğruluk payı var mı?

Ben bu adamı tanımam. Ama Sedat Peker ile buluşmaya gittiğim zaman o da oradaydı. Bu benim için talihsiz bir tesadüf, yani o iğrenç adamla aynı tarihte, aynı yerde bulunmak... Onun, bu cinayetin hakimisi olduğunu bilmiyordum bile. Bu olaydan sonra haberim oldu.

Cinayetle ilgili haber yapmış mıydınız?

O dönemde TV8'deydim ve bu cinayetle ilgili diğer medya kuruluşları gibi biz de haber niteliği taşıyan herşeyi yayınlamıştık. Uzun zaman geçti tabii üzerinden.

Sedat Peker ile buluşma sebebiniz neydi peki?

Ben ailemle beraber Foça'da tatile gitmeyi planlıyordum. Ancak bu arada da yaklaşık birbuçuk aydır çözemediğim çok özel, ailevi ancak para ya da çıkara dayanmayan bir sorunum yüzünden oldukça huzursuzdum. O esnada bu meselenin taraflarından birinin, Sedat Peker'le yakınlığı olduğu aklıma geldi. Bana bu konuda yardımcı olabileceğini düşündüğümünden de onu aradım ve Antalya'da, Manavgat'da 4 yıldızlı bir otelde kendisiyle görüştük. Bu onunla ilk görüşmem değildi ve konuyu kendisine anlatmamın üstünden 5 dakika bile geçmeden, bir takım yerlere telefon etti ve sonra İstanbul'a döndüğümüzde mesela çözülmüştü. Yani ailem açısından sorun olan şeyi çözdük.

Sedat Peker'le nasıl tanıştınız?

'80'lerin başında, Ankara'da Anka ajansında gazeteciliğe başladığımda sıkıyönetim muhabir-

liği yapıyordum. O dönemde de meşhur babalar operasyonu yapılmıştı. Dünder Kılıç, Behçet Cantürk, Abuzer Uğurlu falan toplandılar, içeri alındılar. Sonra davaları başladı. Ben de sürekli bu davaları izlemeye giden bir muhabirim. Bu adamların avukatlarıyla görüşüyorum, savcılarla hakimlerle görüşüyorum. Sonra Dünder Kılıç tahliye oldu ve avukatı vasıtasıyla beni aratmış. "Gelsin, bir tanışalım bu genç adamla" diye. O dönemde de muhalif sayılabilecek bir haber kumpanyası vardı. Zaten sıkıyönetim objektif olarak yansıtılmadığına karar verdiği haberleri yayınlamıyordu. O dönemde mahkemelerde duyduğum her bilgiyi yazamazdın. Yazdığın zaman da zaten yayın yasağı falan getiriliyordu.

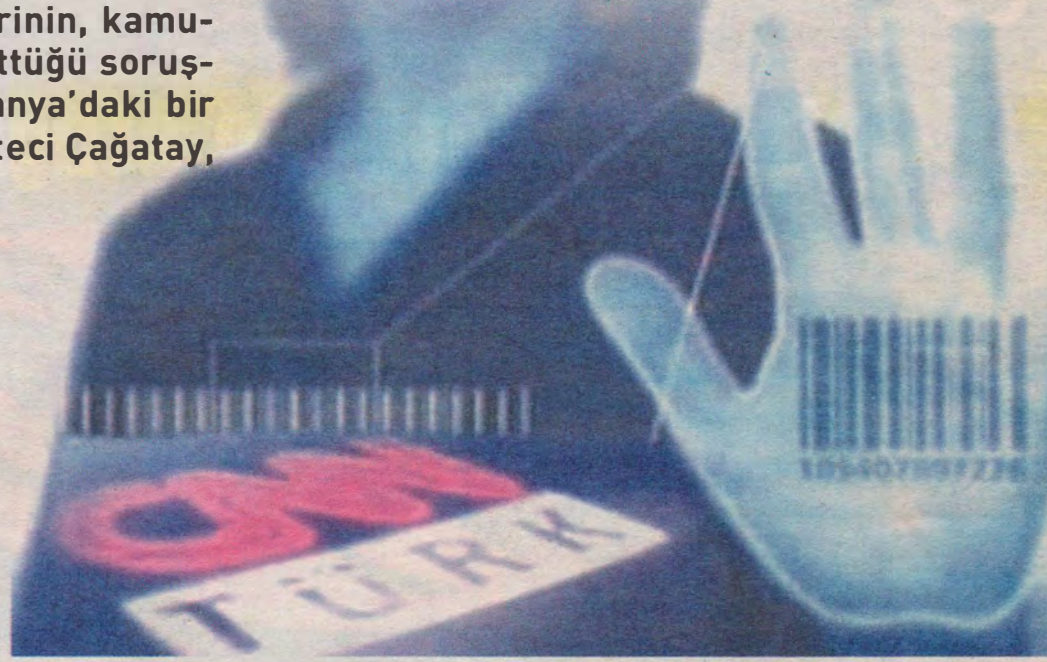
Herneyse.

Herneyse, ben gittim tanıştım Dünder Kılıç'la. Daha sonra Abuzer Uğurlu'nun da ofisinde karşılaştık kendisiyle. Yani bu adamları ben gazeteciliğim dolayısıyla, çok eski yıllardan beri tanıyorum.

Evet.

“Ben, çok uzun bir süre çözmek için çaba sarfettikten sonra, Sedat Peker'e son çare olarak gittim. Benim problem kaynağımla, Sedat Peker'in ilintisi olduğunu, 3-4 ay önce bir gazetede, çok küçük bir haber olarak okuduğumu hatırladım.”

Sedat Peker'le tanışmama gelince de, 1994 ya da '95'de bu kez Aktüel dergisinde çalıştığım dönemde tanıştım. Ankara'da o dünyadan Iskender Çolak isimli kişinin ofisine gitmiştim. Bu adamlarla görüşmemin sebebi de tamamen haber içindi. Çünkü telefon konuşmalarının her birinden en az birkaç haber çıkartabilirdin. Ben onları her zaman haber kaynağı olarak gördüm. Aynı şekilde ben politikacılarla da görüşürüm. Ben ofiste otururken yan koltukta da genç bir adam oturuyordu. Ben de tabii konuya girip girmemekte müteredit kaldım. Bana işaret etti, "Yok çekinme, o Sedat" dedi, "Değerli bir kardeşimdir" dedi. Orada kaldı, el sıkıştık falan. Tanıştık. "Ben Sedat Peker" dedi. O zamanlar adı pek bilinmiyordu. Daha henüz sadece küçük çaplı işlere karışmış biri olarak hafızamda bile yer etmemişti. Kitaplardan, edebiyattan falan söz ettik. Orada kaldı. Aradan 4 yıl geçti. Ben İstanbul'a geldim ve Posta gazetesinde haber müdürlüğü yapıyorum. O dönemlerde de Nuri Alço'nun dövülme olayı -Sedat Peker tarafından- patlak verdi. Böyle olunca herkes, "Kim bu adam? Bu adamla röportaj yapalım" falan deyince, bizden bir arkadaş gitti, bununla bir röportaj yaptı, yani "Nedir bu olay?" diye. Ve bu röportajı da Posta gazetesinde yayınladık, bayağı da yankısı oldu. Leyhte, aleyhte her anlamda. Sonra da böyle 6 ayda, senede bir defa, kendisiyle istihbarat amaçlı aklıma takılan bir soru için, ya da yeraltı dünyasıyla ilgili bilmem

gereken birşey olduğunda, o da diğerleri gibi aradıklarım arasındaydı.

Sedat Peker medyaya ilgi duyan biri. Mesela kurdurduğu internet sitesine davullu zurnalı açılış yapıp herkesleri davet etmişti.

Evet, medyada görünmeyi seviyor. Bir de ciddi bir okur yazarlık portföyü var. Paolo Co-

Mantıklı gelmiştir. Hatta Ferhat Boratav, benden çok daha fazla üzüldü. Ama tabii ki şöyle düşünmüştür: "Medyanın üzerinde, yanyana durmaması gereken iki isim" diye. "CNN Türk bunu kaldıramaz" diye düşünmüşlerdir. Ben de öyle düşünmüştüm aslında, ben olayı onlara bütün açıklığıyla anlatırken, aslında amacım meselenin çıkar ilişkisi olmadığını anlatmak içindi.

Bu çok özel sırrınız neydi? Açıklayabilir misiniz?

Bunu kamuoyuyla paylaşmak istemem. Çünkü tamamen bana özel ve hiçbir çıkar ya da maddi bir unsurun söz konusu olmadığı bir mesele. Zaten bu meseleyi bütün açıklığıyla genel yayın yönetmenime açıkladım.

Peki detaylarıyla mı?

Elbette. Zaten bu mesele asla gayri yasal ya da paraya, çıkara dayalı bir mesele değildi. Ben, çok uzun bir süre çözmek için çaba sarfettikten sonra, Sedat Peker'e son çare olarak gittim. Benim problem kaynağımla, Sedat Peker'in ilintisi olduğunu, 3-4 ay önce bir gazetede, çok küçük bir haber olarak okuduğumu hatırladım. Bunun üzerine kendisine danıştığım da, nitekim ilintisi olduğunu söyledi.

Siz Sedat Peker'le enformasyon amaçlı görüştüğünüzü söylüyorsunuz. Peki Sedat Peker sizinle neden görüşüyordu?

Benim Sedat Peker'le enformasyon amaçlı gazeteci kimliğim dışında bir ilişkim olmadı, eğer ima ettiğiniz buysa. Cuma gününe kadar da CNN Türk Haber'in başındaydım ve hiçbir zaman kendisiyle ilgili bir ayrıcalık tanınmadığını kolaylıkla görebilirsiniz. Biz inanıyorsak ve ortada somut bir belge varsa, konu Ahmet olmuş, Mehmet olmuş, Sedat Peker olmuş far- ketmez.

Şimdi ne yapacaksınız peki?

Ne yapacağımı ben de bilmiyorum açıkcası. 21 yıllık bir gazeteciyim. Bir tane Opel Astra'm var. Bir tane Başbakanlık Toplu Konut İdare-si'nden 1991 yılında aldığım bir ev var. Bankada da 4 bin 500 dolar param var. Bunları bitirdikten sonra, ya ben hayattan vazgeçerim ya da hayat benden. •

İşte buluşmanın gerçekleştiği otel

Hotel Silence Beach Resort Peker

Kurtlar Vadisi'nden puslu haberler

kutlu@leman.com.tr

Kutlu Esendemir

Balkan Kardeşler cinayeti soruşturması ve ardından bir dizi hukuk skandalına yol açan Çeteci Sedat Peker ile ilgili operasyon, CNN Türk Haber Merkezi'ni karıştırdı. Antalya'da Alanya'daki, Silence Beach Resort Otel'i'nde, Çeteci Sedat Peker tarafından misafir edilen CNN Türk Haber Müdürü Ali Çagatay, yöneticilerin isteği ile görevinden istifa etti. Gazeteci Çagatay'ın istifasına yolaçan, karanlık noktaları yoğun olan, içinde en az iki cinayet, bir çete lideri, emekli bir hakim ve sayısız soru işareti barındıran süreç özetle şöyle:

İstanbul Bostancı'da yaşayan 26 yaşındaki Ebru ile 22 yaşındaki Işık Balkan kardeşler, 2001 yılının Mayıs ayında evlerinde vahşice katledilmişti. Günlerce kamuoyunu meşgul eden olay ortaya çıktığında dikkatler, Ebru ve Işık Balkan kardeşlerin çalıştığı işyerinin sahibi ve Sedat Peker'in eş durumundan akrabası olan Fikret Aydın'a çevrilmişti. Fikret Aydın, olaydan 45 gün sonra polise teslim olmuş, iki genç kızın öldürülmesinin en büyük faili olarak tutuklanmıştı. Ancak daha sonra ortaya çıkan Sacettin Yıldız ve Seylan Çördük isimli iki şahıs, iki kızkardeşi kendilerinin öldürdüğünü söyleyince, Fikret Aydın ve arkadaşları serbest kalmıştı. Balkan ailesi ve avukatları, davanın hakimi Nusret Ince'yi, "Sedat Peker'in akrabası olan Aydın'ı kurtarmakla" suçluyordu.

Reis biliyor, kime gitsin?

Cinayetten üç yıl sonra, tüyleri diken diken eden bir gelişme yaşanıyor, geçen Temmuz ayında "Balkan Kardeşler Cinayeti" davası hâkimi Nusret Ince ile Çeteci Peker bağlantısı, polis kayıtlarına geçiyordu. Sabah Gazetesi'nde, Veli Sarıboğa'nın 22 Ekim günü yer alan haberi özetle şöyleydi:

"19 Temmuz 2004 tarihinde, halen gıyabi tutuklu olarak aranan Sedat Peker'in avukatı Hakkı Kurtuluş, Sedat Peker'in özel kalemi Gaffar Karademir'i arayarak, 'Manavgat'a tatile gidecek bir abi var. Reis biliyor. Kime gitsin?' dediği öğrenildi. Kayıtlarda 20 Temmuz 2004 gününün akşam saatlerinde Atilla Yıldırım, Peker'in özel kalem görevini yapan Gaffar Karademir'i arayıp yine rezervasyonun ne olduğunu sorduğu, Karademir'in de ayın 23'ünden itibaren bir haftalık yer ayrıldığını söylediği belirtildi. Aynı günün akşamında bu kez Peker'in Ince'nin tatil yapacağı Antalya'daki otelin yetkilisini arayarak, oraya Nusret Ince ve Ali Çagatay isimli iki dostunun geleceğini belirttiği, Nusret Bey'in eski bürokratlardan olduğu ve ilgilenmelerini istediği öğrenildi."

Çok özel ve ailevi

Haberin finalinde, Sedat Peker'in ikinci bir "misafir" olduğu ortaya çıkıyor ve bu kişinin de adı oldukça dikkat çekiyordu. Çünkü, Çeteci Peker'in "davetli"si, CNN Türk Haber Müdürü Ali Çagatay'dı.

Bir yanda, çakallar tarafından boğazlanan kızlarını genç yaşta toprağa veren bir ailenin, yıllardır Türkiye'nin gündemden düşmeyen hukuk trajedisi, diğer yanda cinayete adı karışan katil

zanlısının akrabası çeteci Sedat Peker, bir diğer yanda Peker tarafından Antalya'da ağırlanan söz konusu davanın hakimi Nusret Ince... Herbiri, ayrı ayrı bir kriminal "haber" öznesi. Öte yanda ise bu karenin içinde, bir haber kanalının yöneticisi, gazeteci Ali Çagatay.

yeniHarman'ın sorularını yanıtlayan Çagatay, Sedat Peker ile ilişkisini açıklayamayacağı, "çok özel ve ailevi" bir nedene dayandırıyor.

Gazeteciler de gün geliyor: "güç durum" da kalabiliyor, yaptığı "iş" in sosyal yanı gereği, pek çok ayrıcalıktan bilinçli ya da bilinçsiz bir biçim-

durumun bu karanlık yanını sadece kendisi görebiliyor.

İğrenç adam

Ancak Balkan Kardeşler cinayetinde, sanıklara ayrıcalık yapmakla suçlanan Emekli Hakim Nusret Ince'ye "İğrenç adam" ifadesini kullanırken, Sedat Peker için, "Ciddi bir okur yazarlık portföyü var. Paolo Coelho falan okuyor. Latin Amerikalı, sosyalist akıma yakın bir yazardır bu" sözlerinin taşıdığı derin anlamlar, vakti zamanında kendi gurubunun yöneticilerini de tehdit etmiş bir çete liderlerinin aklanmasına, paklanmasına ve ilgi alanına girmesinin nedenini açıklamaya yetmediği gibi, dozunu aşan bir hezeyanda karşılığını buluyor.

Türkiye'de, medyanın süttan çıkmış akkaşık olmadığını sokaktaki okuma yazma bilmeyen tinerciden, boğaz manzaralı muhteşem yalılarda kokain, balon, mantar partilerine takılan tiki-lere kadar herkes biliyor. Habitat'ta, NATO Zirvesi'nde, İstanbul'un göbeği İstiklal Caddesi'nden kamyon kamyon taşınan tinerci çocuklar da, bir diğer yanda, jet set'in en uç figürleri de yeri geliyor; hukuk ile, adalet ile, gazete ve gazeteciler ile "tanışıyor", "tanıştırılıyorlar".

Karanlık vadi

Bugün gazetelerin, televizyonların gündemine, "Balkan Kardeşler cinayeti"ni taşıyan bazı isimler de, bu vesile ile Ali Çagatay'a saldırıya geçebilir, medya gurupları arasındaki çatışmanın suyunda, kendilerini yıkamak, parlatmak isteyebilirler. Sistemin çürümüşlüğü'nün intikamını, mal bulmuş mağribi misali bir bireyin üstüne yıkıp, gazetecilik, televizyonculuk yapmaya kalkışacakları da, geçmişte, hangi babalara, dayılara, nasıl "Abicilik" yaptığını,

bu kişilerle kaotik ilişkilere girdiğini gazete, televizyon arşivlerinden kısa sürede bulabilirsiniz.

Yine Çagatay olayına dönersek, kendisinin, "Sedat Peker'e son çare olarak gittim" sözleri oldukça çarpıcı. CNN gibi küresel bir haber kanalının Türkiye uzantısının; CNN Türk'ün Haber Merkezi Müdürü, başı sıkışınca, güvenlik güçlerine ya da hukuka değil de, "son çare olarak" çete liderlerine koşuyorsa, kurtlar, vadi-den medya plazalara çoktan inmiş bulunuyor demek ki.

Mayıs 2001'de vahşice gırtlaklanarak katledildiler

de faydalanabiliyorlar. Eşinizin, çocuğunuzun, akrabalarınızın, arkadaşlarınızın başı ilk sıkıştığında aradığı kişiler, yine gazeteciler. Türkiye gibi, sisteminin çoktan deforme olduğu, kofraları mafyozlar tarafından kontrol edilen bir ülkede, Ali Çagatay gibi deneyimli bir gazetecilik ustası, belki de çok insanca bir gerekçe ile hata yapmış olabilir. Daha küçük bir hata ile; -hadi onu da söyleyelim- "CNN Türk Haber Müdürü" etiketi ile, gazetecilik kimliği ile aşabileceği "sorunlar", başka bir "güç" arayarak çözümlenebilir. Kendisi, çeteci Sedat Peker ile diyalogunda çok "özel bir neden" ileri sürdüğü için,

Katil zanlısı

Zanlının akrabası

Akrabanın hakimi

Ankara Kulisleri

Osman Teyer

• Kabine değişikliği Ankara'da en çok konuşulan konu. Hemen herkes irili ufaklı loto oynuyor. İş o denli sardı ki; kabine de gitmeyen bakan kalmadı. İstanbul'da oturduğu yerden sallayanlar da cabası. Eski radyocu, yeni köşe yazarı Nihat Sirdarda bu kervana katılıp son kabine değişikliği fıslısını veriverdi. Ona göre Ulaştırma Bakanı Binali Yıldırım ve Maliye Bakanı Kemal Unakitan gidiciymiş! Sevgili dostumuza mesaj ilettik, orali olmadı. O zaman bize de yazmak düştü. Kabinenin en sağlam bakanları Kemal Unakitan ve Binali Yıldırım'dır. Erdoğan herkesi değiştirir bu iki bakanı değiştirmez. Peki kimler mi gidebilir. İşte sizi iki bankoya yakın isim. Bayındırlık Bakanı Zeki Ergezen ve Tarım Bakanı Sami Güçlü. Bakan olacaklara gelince ise Genel Başkan Yardımcısı Dengir Mir Mehmet Fırat ve Genel Sekreter İdris Naim Şahin'e kesin gözüyle bakılıyor. Ankara'nın gerçek kulisi bunlaaar. İddiaya girmek isteyen. Beyler!

• Kabine değişikliğinde bir de İskenderpaşa cemaatinin etkisini unutmayalım. Bu cemaat, parti üzerinde de ciddi etkiye sahip. Bir çok bakanın yakın çevresinin bu cemaate mensup olduğunu hatırlatmakta fayda var. Kabine değişikliği ne zaman olacak dersiniz? Hadi siz son kıyak! 17 Aralık'tan sonra!

• Mustafa Sarıgül'ün dosyası CHP'de hazır! Önümüzdeki günlerde dosya (Belki de dergi yayımlandığı sırada iş bitmiş olacak) Baykal'a sunulacak ve ardından Parti yetkili kurulları devreye girerek, Sarıgül'e çift sarı karttan kırmızı gösterilecek. Ama iş onunla bitse iyi. Bir de İçişleri Bakanlığı hareket geçirilerek Sarıgül hakkındaki rüşvet iddiası soruşturmaya ve mahkemeye taşınacak. Bu konuda Türk Ceza Kanunu için CHP'den destek istemeye gelen Adalet Bakanı Cemil Çiçek'in de bilgilendirildiği ve olurunun alındığı Ankara'da konuşulanlar arasında. Ne o, yoksa siz de, TCK'nın bu kadar hızlı Meclis'ten geçmesini anlayamamış mıydınız?

• Hızlı Süleyman'ın istifasıyla boşalan TCDD Genel Müdürlüğü'ne Kara Ulaştırma Genel Müdürü Talat Aydın vekaleten bakıyor. Karayolları'nda bir çok kurum ve kuruluşlarla problemleri olan Aydın'ın hazırladığı yeni karayolu ulaştırma yasasının yarından fazla maddesine Danıştay'da iptal davası açılmış durumda. Hal böyleyken bir de sorunsuz (!) bir kuruluş olan TCDD'nin genel müdürlüğüne vekalet görevi çok yerinde bir tasarruf doğrusu. Ama ne dedik? Ulaştırma Bakanı, Başbakan'dan torpilli diye! Talat Aydın'ın en son TOBB'da yapılan toplantıda bile ben bildiğimi okurum havasında olması akıllara aynı havada olan Hızlı Süleyman'ı getirdi. Ne de olsa o da Bakan'ın halasının oğluydu. Ama dayanmadı. Talat Aydın'da Refahiyeli ama Binali Yıldırım'ın halasının oğlu mu onu bilmiyoruz!

• Zina rafa kalktı. Ya da kalktı gibi gözüküyor. Çünkü tabanın baskısı bu konuda devam ediyor. Bu konunun 17 Aralık'tan sonra duruma göre gündeme gelip gelmeyeceği sorumuza Başbakan Çılgına döndü. Ve giderek artan bir öfkeyle cevap verdi: "AB üzerinden siyaset yapmaya çalışmayın!" Zaten Başbakanın aklından geçeni tahmin edip söylerseniz acayip öfkeleniyor.

İnter'de Javier Zanetti'in attığı derinlemesine pas:

Subcomandante Marcos

İtalyan Ligi'nin mavi siyahlı şimşekleri Zapatistalar'a 5 bin Euro ve ikinci el bir ambulans hediye etti.

barismutlu@leman.com.tr **Bariş Mutlu**

dan şık bir çalım...

Birkaç haftadır Türk futbolunun açık denizlerinden işaret fişekleri atılıyor. Sedat Peker'in müdahalesiyle başlayan, Milliyet Gazetesi Spor Müdürü Necil Ülgen'in tuhaf yazısıyla derinleşen ve federasyonun yalandan soruşturmasıyla durulan... Bir futbolcunun çıkıp bir şey söylediğini duydunuz mu? Eyvallah; kamplarda roman okuyan Falco Götz, Playstation oynayan bizimkiler. Afrika'daki muhtaç çocuklara yardım gecelerine koşan İsveç Milli Takımı, manken peşinden koşuran bizdekiler. Tiyatro

köyü Chiapas'a yolluyor. Yardımda bulunanların içinde, yine bu takımında oynayan, Galatasaray'ın alt yapısından yetişmiş bir Türk futbolcu; Emre Belozoğlu da var. Belki, Belezolu'nu, Türkiye'deki arkadaşlarından ayıran başka bir ilk de bu.

Sporun siyasetle ilişkisine örnek olarak, İnterli futbolcuların Zapatistalar'a yardımı bir ilk değil. Bizde olayın farklı bir benzeri Metin Kurt özelinde yaşanırken, Almanya'da dönemin efsane oyuncusu, Alman futbolunun Dede Sultan'ı Paul Breitner de, aldığı transfer

le bir hareketi çekmek kolay iş değil. Biraz da bu yüzden Milano şehrinde sadece Ac Milan yok. Onu Internazionale'nin neden sarstığı da, isminin vurguda bulunduğu uluslararası payda içinde açıkça görülüyor.

Deplasmanlarda bile Playstation'ından ayrılmayan futbolcular Meksika'da yaşananların benzerlerini ancak sanal alemdeki oyunlardan görüyorlar. Counterstrike denilen oyun bile kurgu itibarıyla daha çok kente dönük olduğundan Zapatista'lar kimdir, ne yer, ne içer; anlaması oldukça güç. Yardımsever futbolcularımızın sayısı oldukça fazla. Bunu inkar ayıptır. Fakat bu yardımların dağılımı konusunda, İnterli oyuncularda keskin çizgilerle ayrılıyor. Bizde otopark kahyasından, hastanede rehin kalan insana kadar, tüm yardımlar; duygunun egemenliğinde gerçekleştirilirken, Meksika örneğinde bu; aklın egemenliğinde hayat buluyor.

Meseleyi İtalya'da la gazetta Delo Sport, İngiltere'de The Guardian ve Türkiye'de de CNN Türk kamuoyuna duyuruyor.

Meksika Hükümetinin yerle bir ettiği köye yardım gönderen İnterli futbolcuları alkışlayanlar kadar, onlara öfke duyanlar da var. Özellikle İrlanda menşeli futbol forumlarında, "Artık İnter'i bıraktım" ya da "Olmaz olsun böyle takım" şeklinde yakınmalar var. Suya sabuna dokunmadan bir ömür oyalanan insanlar, hayatı defterlerinin köşelerine kolpadan kenar süsleri çizen ilkokul öğrencileri yumuşaklığında yaşayanlar ya da aman sarsmaya diyerek her çatışmada muhalebiye bağlayanlar, İnter'li Javier Zanetti'nin uzattığı derinlemesine pası alamazlar.

Bir hayat ofsayta düşme korkusuyla geçmez. Güzel paslar da her allahın günü gelmez. İnter'in dar gününde basıp giden adamdan on bin tanesini yanyana dizsen bile, mavi siyahlı formayı doldurmaya yetmez. Geçtiğimiz hafta Şampiyon-

lar Ligi'nde İnter'in Valencia'ya kan kusturduğu maçın ilk yarısı golsüz bitmişti, ikinci yarı delirdi-

ler. Acaba soyunma odasında kim konuştu, ne konuşuldu..

Zapatistalara para yardımı yapan Zanetti ve arkadaşları karşılığında Marcos'un yüzlerce savaş taktiğinden birini mi aldı; bilinmez. Fakat eczacılık fakülteleri önünde, taze kiralık diploma arayan sermaye sahibi Zaccheroni senin, Telekom'da odacı kılıklı Hector Cuper benim; dertlerine uzun süredir böyle bir derman bulamamıştı mavi siyahlılar. Marcos geldi, işi bitirdi. Yakında Meazza'da yüzü siyah maskeli taraftarlar görürsek şaşırırmayalım..

Valencia maçının ikinci yarısında coşan İnter o gece bir çok insanı uykusundan etti. Maç bitti, diğerleri sırayla verildi, yine de kimseyi kesmedi. Ne Sparta Prag-Manchester, ne Milan, ne Real Madrid. Tozu dumana bir katmıştı ki Adriano; "Bundan böyle her mevsimin belası benim" der gibi serildi işpanyollar'ın kalesine..

Kendi mahallesinin meydanına iner gibiydi.

Kum torbasından bıkmış bir bok-sör gibi..

Futbolunun sonbaharına yaklaşan Javier Zanetti, hayatının geri kalan kısmını yardım derneklerine adayacağını da açıkladı. Bu yolda en büyük desteği de eşi Paola'dan görüyor. Dileriz; yıllardır saha içinde göremediği yardımı Paola'dan görür, ulaştıramadığı pasların acısını yardım konvoylarından çıkarır.

oyunu sahnelemeye uğraşan Eric Cantona, "Kayahan abi"siyle karaoke yapan Ümit Davala... Hadi kültüründen vazgeçtik, huysuzlanan da yok mu şu futbol alanında. Rüş-tü'ye geri pas vermekten korktuğu kadar, korkmaz mı insan bu işin sonu nereye gider diye? Yok..

Fakat günlerdir bir gay futbolcu tartışmasıdır gidiyor. Tan Sağtürk, iş olsun diye bir mevzu açtı ve peşinden takılan takılana. Diğer meselelere, konuşmayı bırak kafa yormayan futbolcular birbiri ardına köpürüyor: "Kim lan ibine?", "Onun işi İstanbullu futbolcularla, zaten Anadolu'dan ibine çıkmaz", "Töhmetye altındayız kardeşim."

Bu gürültünün ince denklemi şu sonuca götürüyor: Takımını satabilirsin ama dötü asla...

Yine aynı günlerde dışarıdan gelen bir haber; İnter'li futbolcular Javier Zanetti liderliğinde para toplayıp bunu Zapatistalar'a yolluyor. Antrenmanlarda cep telefonu ile konuşanlardan toplanan cezaları koordine ediyor ve Zapatistalar'ın kısa bir süre önce saldırıya uğrayan

ücretinin hatırı sayılır miktarını Ruhr Maden İşçileri Sendikası'na gönderiyor. O sıralarda Franz Beckenbauer de, "Nasıl bir transfer daha patlatır, Münih Schwarzwald'da ağaçları biçerek açtığım araziye havuzlu villa inşa ederim" in derdindedir.

Zapatistler silahlı mücadele yürüten diğer örgütlerin aksine, dünya halklarının gözünde romantik bir etkiye sahip. O yüzden ortaya çıkan bu haber, beklenen provokasyona yol açmadı. Zaten yardım olarak verilen para miktarı atla deve değil, 5 bin Euro. Bir de ambulans, ikinci el, sağ çamurluk darbeli. Yine de her halukarda İnter kulübünün olayı sahiplenmesi ve petrol kralı başkanları Massimo Moratti'nin aptala yatması ilgi çekici.

Bundan birkaç ay önce de, İnter Antrenörlerinden Bruno Bartolozzi, yine aynı gruba yardımda bulunuyor. Bu sır değil. Bahsedildiği gibi gizli saklı yapılan bir şey değil. Bizzat mavi siyahlı kulübün yöneticilerinin bilgisi dahilinde. Silvio Berlusconi'nin memleketinde böy-

Marcos gol gol gol!

La Gazzetta dello Sport'un Milano'daki bürosunda çalışan internet bağımlısı bir editör gözlerine inanamadı. Meksika'daki Zapatistaların lideri Subcomandante Marcos internet siteleri "Fronte zapatista di liberazione nazionale" de, Inter kulübüne "İtalyan takımındaki kardeşlerim, spor mücadelenizde sizlere büyük başarılar diliyorum" diyordu.

Kulüpte kuş uça resmi sitesinden haber yapan Inter'e neden Marcos'un teşekkür ettiğine anlam veremedi önce. Telefon trafiği haberi açığa çıkardı. Takımın Arjantinli kaptanı Javier Zanetti, takım içindeki disiplin kurallarına uymayanlara kesilen cezaların Zapatistalara yardım olarak gönderilmesini teklif etmiş ve kabul görmüştü.

Aslında Inter'in Zapatistalarla ilk bağlantısı bu değildi. İtalyan spor medyasına sağlam feyk atmıştı Inter yönetimi. Haziran ayında, Inter takımının antrenörü Bruno Bartolozzi, Zapatistaların yaşadığı Carocel de Oventiz köyüne giderek para bağışınında bulunmuş, Zapatistacı köylülere Inter'in hayır dualarını sunmuştu.

Yerli halkın haklarını savunmak amacıyla 1994 yılında hükümete başkaldıran Kumandan Marcos ve Zapatistalara, Inter kulübünün yaptığı yardım Meksika ve İtalya arasında diplomatik krize yol açar mı tartışmalarının ortasına birgün sonra Inter'in resmi formları ve kulübün sponsoru Nike'in toplarıyla San Cristóbal de las Casas'da maç yapan Zapatistaların fotoğrafları düştü.

Zapatistalar'a tek yardımın Inter'den gelmediği ise ilerleyen günlerde İspanyol medyasının araştırmalarıyla gün yüzüne çıktı. Real Madrid'in Arjantinli menajeri Jorge Valdano, Marcos'a destek mektubu yazdığını açıklarken; Osasuna'nın hocası Javier Aguirre, Zapatistalar için yaz aylarında bir yardım maçı oynadıklarını açıkladı.

Moratti Ailesi'nin kontrolünde bulunan Inter kulübü için bu yardım kampanyası aslında ilk değil. Ülkesi İtalya'da, Brezilya'da ve Romanya'daki yetim çocuklar için yıllardır yardım kampanyaları düzenleyen Inter, Güney Afrika'da da AIDS hastalığından korunma üzerine bir kampanyanın sponsorluğunu üstlenmişti. 9 mart 1908'de Milan kulübünde yabancı oyunculara yer verilmesini protesto eden bir grubun kulüpten kopması sonrasında kurdukları, Internazionale kulübü ismini de bu protestodan aldı. Komutan Marcos ve adamlarına yapılan yardımın şaşkınlık yaratması sonrasında yönetici Bruno Bartolozzi, Corriere della Sera gazetesine yaptığı açıklamada,

mesini protesto eden bir grubun kulüpten kopması sonrasında kurdukları, Internazionale kulübü ismini de bu protestodan aldı. Komutan Marcos ve adamlarına yapılan yardımın şaşkınlık yaratması sonrasında yönetici Bruno Bartolozzi, Corriere della Sera gazetesine yaptığı açıklamada,

"Bizim futbolcularımız sadece Playstation oynamıyor. Meksika gazetelelerinde saldırıyla ilgili haberleri okuduk. Yardım etmek istedik. O kadar büyük bir para yardımı değil ama bizim

desteğimiz sürekli olacak" dedi.

Milano'nun iki kulübünden biri olan ve taraftarının sağ eğilimli olmasıyla tanınan Inter'in, bu yardım kampanyasında adı geçmesine anlam veremeyenler için ipucu, aslında yine şehrin diğer takımı ezeli rakip Milan'ın tercihlerinde yatıyor. Milano'da solcuların takımı diye bilinen AC Milan'ı 20 yıldır kontrolü altında bulunduran ve şike nedeniyle küme düştüğü günlerden zirveye taşıyan Silvio Berlusconi, iktidardaki Forza Italia Partisi'nin Başkanı ve İtalya Başbakanı...

Bir delinin kuyuya attığı taşa her daim 40 taliplinin çıktığı Türkiye'de, futbol camiası Tan Sağtürk'e cevap olarak "Bizim futbolcularımız külliye delikanlıdır" diye dursun; İtalya'da futbolsever kaptan Zanetti'nin 90'a taktığı, "Daha iyi bir dünyaya, tüm insanların kendilerine has kültürel farklılıkları ve geleneklerinin var olduğu küreselleşmemiş bir dünyaya inanıyoruz. Bu nedenle köklerinizi koruma adına verdiğiniz mücadeleye ve fikir savaşınıza destek veriyoruz" mesajını alkışlıyor...

ultrAslan Carlos

Futbol dünyası ne diyor?

Celal Doğan:

"Emre akıllı çocuktur, öyle şeylere karışmaz"

Sayın başkan Inter kulübü oyuncularının Zapatistalara yardım yollamasına nasıl bakıyorsunuz?

Şimdi zapatistaların şu anki konumlarına bakmak lazım.. Silahlı mücadele mi yürütüyorlar, eylem halinde mi? değil mi? içine iyi bakmak lazım. Nihayetinde doğru bir hareket değil şiddetle alakalı bir gruba bir kulüpten yardım gitmesi..

Münferit bir hareket ama. Futbolcular kendi aralarında toplamışlar kulüpten ayrı..

Olsun. Futbolcuların biraraya gelip bu kararı alması da örgütlenme. Belki de Interli futbolcular topladıkları parayı orada hastalara yaralılarına yollamışlardır, tam bilemiyoruz. Ben herşeye rağmen futbolcuların böyle bir işe girişmesini doğru bulmuyorum. Nihayetinde silahlı hareket..

Emre de işin içinde mi acaba?

Hahaha. Sanmıyorum. Emre akıllı çocuktur.

Türkiye'de gerçekleşseydi böyle bir şey?

Anadolu Kurtuluş hareketi diye bir silahlı gruba yollansaydı... Hahaha, mümkün değil.

Spor yazarlarının duayeni Doğan Koloğlu:

“İraklı’ya göre de İşgal ordusu anarşist”

İter’li oyuncuların aralarında para toplayarak Zapatistalara yollaması üzerine spora siyaset karışmaz dendi. Siz nasıl görüyorsunuz?

Sporla politika her zaman içiçe olmuştur. Bunun bir çok örneğini hem biliyorum, hem yaşadım. Bunu devletler de yapıyor. 1917’de İstanbul işgal altındayken İngilizler general Herrington kupası düzenlediler. Fenerbahçe aldı kupayı. Ama İngilizler için bu kaybın bir önemi yok. Nihayetinde sahaya çıkıp oynadığın zaman sempati kazanırsın. Ama yüzde 2 ama yüzde 3... Yattı mı İngilizler Fenerbahçe’ye o sıralar..

Sanmam; İngilizler inatçıdır. Fakat bir önemi yok sonucun o sırada. Önemli olan halkın sempatisini kazanmaktır. Bir miktar başardılar. Yine aynı şekilde 1936 olimpiyatlarında Jesse Owens madalyaya koşuyordu. Hitler kaldıramadı bunu: ırkçı ya, e bir siyahi sporcu madalya alacak..

Delirdi..

Görmek istemedi bu tabloyu. Terketti stadi. Bu yüzden spora hangi kavramlar ışığında baktığın önemli. Savaşın olduğu yerde spor olmaz. Eski Yunan bile, olimpiyatlar başladığında savaşı keserdi. Fakat şimdi onların torunları beceremedi bunu. Son olimpiyatlarda Iraklılar’ı getirdiler yarıştırmak için. Hiç olur mu böyle bir şey? Şimdi Zapatistalar meselesine de buradan bakarsak. Anarşinin tanımın yapmak önemli. Iraklılara göre de İşgal kuvvetleri anarşist. Zapatistalar’ın bulunduğu Meksika da aynı şekilde. Kime anarşist denir, burada artık işin felsefesine giriyoruz. Gelişmekte olan ülkelerde bu eylemler hep olur ve bunun adı hep tartışılmıştır. Yine de sporun mantalitesinde İterli futbolcuların yaptığına yer yoktur. Spor başladığında savaş bitmelidir.

Kimine göre de bu tanımın içine ABD oturuyor dediniz.

E, ABD bu ilkeyi çiğnedi. Kimse itiraz etmedi. Olimpiyatı düzenleyen Yunanlılar da beceremedi bunu, o sıralarda tartışılmasına rağmen. Olimpiyat ilkeleri silindi..

Türkiye’de böyle bir şey olsaydı. Para toplansaydı ve..

(Söyleşi sırasında odaya giren Talay Erker müdahale ediyor) Parayı

toplayan hepsini yerd. (Toplu gü-lüşmeler)

Doğan Koloğlu: Burada başka bir şey var. Futbolcuların hakkının yendiği, sendikalaşmaları gerektiği ifade edildiğinde Auxerre’in hocası Guy Roux şöyle demişti: “Milyonlarca dolar alıyorlar, bunun sömürsü olur mu?” Gerçekten de o alanda bir ya da birlik, sendikalaşma zor. Sendikalaşma için işçi sınıfı olması lazım. Futbolda bu yok.

Metin Kurt..

Bir şey yapamadı ki. Bir şeyler söylemeye çalıştı, fakat hiçbir şey yapmadı. Kendi reklamı oldu. Böyle bir hamlenin arkasında destek olacak, parti olacak. Ben 80’e yakın davadan 300 yıl hapis istemiyle yargılandım. Fakat o zamanlar 14-15 milletvekili de olsa TIP vardı. Onu bile kaldıramadılar ve kapandı..

Meclis’te saldırıya uğradılar.. Peki Türk-iş.

Türk-İş mücadele etmeyi bilmez ki. Toplu sözleşme o sırada kaldırıldı, basın canına okuyan da budur. Bir ideolojik olma sıkıntısı var. Bu Akşam’ın çıkışına kadar uzanır. Toplu sözleşme o dönemde girmiştir basına. Sonra ticarete dönük ilanlar başlayınca dejenerasyon başladı. İş Akşam’ın kapanmasına kadar vardı. Patron Malik Yolaç’a 4 gemi, bir de helva fabrikasına patladı bu iş. Sonra biz de bir kampanya yaptık, milletvekili seçtirdik onu. Ömür boyu maaşla garanti oldu işi...

Yılmaz Vural:

“Siyasi otoriteye yanaşan teknik adam oldu, yönetici oldu, yürüdü”

İterli oyuncuların Zapatistalar için aralarında para toplamasını nasıl değerlendirirsiniz hocam?

Ben de gazeteden okudum. Düşünsene rejimi değiştirmek için, rejime karşı bir örgüt için futbolun kullanılması.. Bu kabul edilebilir bir şey değil. Ben doğru bulmuyorum, zaten başında olduğum takımlarda buna karşı yönetmelik gibi bir şey hazırlardık futbolcular karışmasınlar diye siyasi olaylara..

Gerçekten mi?

Evet. Yani futbola siyaset karışmasına karşıyım..

Türkiye’de pek siyasete meyilli futbolcu da yok değil mi? Yani böyle bir şeyin burada yaşanması..

Tabii bizde sporcular sosyal olaylara, yani o kültürde değiller.. Bir Kemalettin vardı. İşçi partili olduğunu açıklayan. Ha karşı görüştekiler de var tabi. Onlar da teknik adam, yönetici sıfatıyla siyasi toriteye yakın bir şekilde yıllarca mevki sahibi oldular.

Bülent Korkmaz (Galatasaray Kaptanı):

“Bir şey söylemem doğru olmaz.”

Ben öyle şeylerle ilgili konuşmak istemiyorum. Çok hassas konular. Doğru mu değil mi haber, o da tam olarak belli değil. O yüzden kalkıp şimdi bir şey söylememiz doğru olmaz. Fakat kısaca sporun politikayla ilişkilenmesini doğru bulmadığımı söyleyebilirim.

Ümit Karan (Galatasaray):

“Biz hep yardım ediyoruz yoksullara”

Biz elimizden geldiğince herkese yardım etmeye çalışıyoruz. Bizde çok oluyor. Her zaman aramızda para toplarız, garibanlara veririz. Uçağa binerken toplarız, ihtiyacı olanlara veririz. Tabi sahtekar olanlarda var içlerinde, iyi sezmek lazım. Paranın doğru yere gitmesi önemli. **Zaten şimdi Ramazan, hiç bir şeyi eksik etmiyoruz.** Etləri dağıtıyoruz, paketleri veriyoruz yoksul insanlar. Benim çok olmuştur durumu iyi olmayanların ameliyatını yaptırdığım şahsım adına. Fakat bunları biz iyilik olsun diye yapıyoruz. Şov amaçlı değil. Adamlar yurtdışında bir kere yapıyorlar olay oluyor. Biz ise böyle şeylerle ön plana çıkmayı doğru bulmuyoruz. Gön-lümüzden koptuğu için yapıyoruz bunları.

Mustafa Doğan (Beşiktaş):

“Futbol politikadan uzak durmalı”

İdmandan yeni çıktım, yanlış bir şey söylemek istemem. Özetle şunları söyleyelim; futbolcular toplum için örnek konumunda olduklarından hareketlerinde olduğu gibi yaptıkları yardımlarda da dikkatli olmak zorundalar. Futbolun politikaya alet edilmemesi gerektiğine inanıyorum. **Bu slogan şeklinde olabilir, formanın altına giyilen tişörtteki bir yazı olabilir.** Futbol politikadan uzak durmalı.

Menejer Bayram Tutumlu:

“Sen Adriano olsan yapar mısın?”

Böyle bir olayı ne tahmin edebiliyorum, ne de doğruluğuna inanıyorum. Bu İter’i bunalıma sokmak isteyenlerin uçurduğu bir haberdur. Sen kendini düşün Adriano’sun ve silahlı bir gruba yardım ettiğin yazılıyor, çiziliyor. Ne duruma düşersin? Böyle bir şey olmaz. Skandal olur bu. Kimse cesaret edemez buna.

Skandallar ve kavgalar eşliğinde yaklaşan ABD başkanlık seçimleri

Özgür Atak | ozguratak_yh@hotmail.com

Filler tepişiyor, karıncalar eziliyor

Dünyanın en özgür ve demokratik süper gücünde yine bir seçim yarışı ve yine bir dizi gülünç olay insanlığı bekliyor... Yıldırım Beyazıt ile Timur, Ankara Savaşı sonrasında bir çadırda, bir anlaşmanın maddelerini tartışırken iki büyük imparatorluğun önemli çıkarlarını nasıl sağlayacaklarını düşünüyorlardı. Timur'un şu sözü ne kadar da güncel:

"Dünya benim gibi bir topal ile senin gibi bir sağıra kalmış. Ne garip değil mi?"

İşte tam da benzer bir durum; dünyada bir çok gelişmenin belirleyicisi konumundaki bir ülke ve o ülkenin geçmişleri ve kişilikleriyle Timur ve Beyazıt'a benzetilebilecek iki başkan adayı. Seçimlerin şanıdır; adaylar birbirlerini ve bağlı oldukları yapıları suçlarlar ama bu durum ABD'deki gibi büyük ve çarpıcı olmaz. Hayali seçmen kayıtları, oyların kaybedilmesi, garip ve demokrasinin temel ilkeleriyle uyumayacak seçim kuralları, yargının seçim üzerindeki etkileri, eyalet valilerinin rolleri vs. Bütün bunlar tüm dünyaya demokrasi bekçiliği yapan bir ülkenin yaşadığı ama dünya kamuoyunca görmezden gelinen unsurlar.

Geçen yılki skandal

1789 Anayasası'na dayanarak oluşturulmuş seçim kanunu uyarınca ABD seçimlerinde, başkan doğrudan halkın oylarıyla değil, 50 eyalette seçilen delegeler tarafından seçiliyor. Her eyaletin delege sayısı, nüfusuna göre belirleniyor

ama bunun dışında eyaletlerde seçimin yürütülmesi eyalet yönetimlerine bırakılmış. Başkanlık seçiminde bir eyalette daha fazla oy alan aday, o eyaletin delegelerinin tamamını kazanıyor. Toplam delege sayısı: 538. Seçimler tamamlanınca adaylara oy verecek delegeler de hesaplanıyor ve sonuç ortaya çıkıyor. ABD'de 50 eyaletin büyük kısmında eğilimler belli oldu. California ve New York'ta Kerry'nin, Texas'ta ise Bush'un kazanacağı neredeyse kesinleşti. Bush ve Kerry, çalışmalarını, geriye kalan büyük eyaletler üzerine yoğunlaştırdılar. Bunun dışında Temsilciler Meclisi ve senatonun da üyelerinin bir kısmı iki yılda bir yenilenir. Temsilciler Meclisi'nde, üyeler dar bölgelerden seçilirken, senatoya seçilenler bütün eyaleti temsil ederler. 100 sandalyesi olan Senato'nun iki yılda bir üçte biri yenilendiği için her seçim döneminde her eyalette senato seçimleri yapılır.

Zaten, doğrudan temsiliyetin getirdiği artıları bir çok alanda ortadan kaldıran parlamenter sistemin bir de böylesi, "elitleri" iktidara taşımaya yönelik kuralları ne kadar demokrasiden yanadır tartışılır.

Geçen yılki seçimler bilindiği gibi tam bir rezaletti. Katılım zaten ülke genelinde yüzde 50'lerdeyken, - yer yer yüzde 50'nin altına - bir de seçim sonuçlarına itirazlar ve sonrasında gelişen karmaşa ortamı bu rezaleti gözler önüne serdi. Küba, seçimlere gözlemci göndermeyi teklif etti. Azerbaycan, bu durumdan

son derece rahatsız olduğunu ve ABD demokrasinin geleceğinden kaygı duyduğunu bildirmişti. Sayımı defalarca yinelenen Florida sonuçları, bir otel odasından çıkan oy sandıkları, sözde, "postadaki hatalar"la Danimarka'ya giden pusulalar, bu kaygının ne kadar yerinde olduğunun göstergeleri.

Amerika'da çalışan kesimin seçime ilgi göstermemesi ve oynanan oyunda yer almaması doğrudan; çalışanların ücretlerinin düşmesi ve gelir dağılımında hızla gelişen adaletsizlikle ilgili. Toplam seçmen sayısının yüzde 50'si bile sandıklara gitmiyor. Çünkü, çalışanların gelir durumu, bir önceki seçimlere nazaran daha da kötüleşmiş durumda. Yıllık geliri 50 bin doların altında olan Amerikalılar'ın oranı '94'teki seçimlerde yüzde 63 iken, 2000'de yüzde 47'ye düşmüş. 2004'de yüzde 43'lerde. Bu tablo toplumdaki artan servet sefalet kutuplaşmasının bir yansımasını gösteriyor.

Seçim yarışı

Yarış son sürat devam ediyor. Kampanyalarda kullanılacak kağıtlar yüzünden dünyanın bir çok ülkesinde kağıt kıtlığı yaşanıyor. Harcanan paranın nereden nasıl sağlandığı ise halen tam olarak soruşturulmuyor.

Bush'un kampanyalarında sürekli olarak şiddet ve korku veren görüntüler yer alıyor. Bu sayede insanların üzerinde korunmaya dair psikolojik bir baskı yaratıp kendi politikalarına temel hazırlarken bir yanda da halka, "Sizi benden

başkası koruyamaz" yollu mesajlar veriyor. "Ya terörü gidip yuvasında yok edeceğiz ya da o gelip bizi yuvarımızda yok edecek" cümlesi kampanyanın en büyük sloganı.

Demokratlar ise Irak'tan görüntülerle halkın vicdanını uyarırken, "Bu durumdan nasıl kurtulunur?" tarzında sorularla kafa karıştırıyor. Irak'ta ölen Amerikan askerleri ise bu kampanyanın en güçlü argümanı.

Bütün bu karşı koymalara rağmen Bush'un reklam filmi sayısı, Kerry'ninkinden altı kat daha fazla. Ayrıca geleneksel olarak demokratları destekleyen kadınlar bu seçimde Cumhuriyetçiler'i destekliyor. Bu duruma, artan güvensizlik ortamında daha fazla güven ve huzur arayan annelerin tavrının sebep olduğu düşünülüyor.

Öte yandan seçimler şimdiden mahkemelik. Özellikle Florida eyaletinde halk seçim yöntemlerine itiraz etti ve mahkemelere yüzlerce şikayet dilekçesi verdi. 2000 yılı başkanlık seçiminde Florida'da yaşanan kaosun tekrarının önlenmesi için yeni yöntemler deniyor ancak Florida'nın valisi değişmedi. Florida eyaletinin valisi Bush'un kardeşi Jef Bush. Oyların ortada olduğu eyalette geçen seçimler sırasında, Jef Bush abisine gerekli desteği vermişti. Son anda yapılan değişiklikle Bush'un önünde giden Al Gore, mahkeme kararıyla mağlup sayıldığı eyalette uygulamaya konulan dokunmatik elektronik oy verme makinelerinin, oylama sonrasında kağıt çıktı vermemesi yüzünden olası bir yeni sayımda büyük problemler ortaya çıkacağı savunuluyor.

Adayların birbirlerine çamur atma süreci ise oldukça renkli. Bir gazi, "Kerry, ateş altındaki bir özel kuvvetler subayını bota çekerek kurtardığını söyleyip madalya aldı. Ben de oradaydım. Ateş falan yoktu" diyor. Ama

Kerry'nin kampanya sorumluları ve kurtarılan subay, bu iddiaları hayal ürünü olarak niteliyor, reklam filminin Cumhuriyetçiler'in kampanyasına para verenlerin finansmanı çekildiğini söylüyor. Aynı konuyla ilgili olarak Daily Telegraph'ta yer alan haberde ise önümüzdeki hafta yayınlanacak bir kitapta Kerry'nin seçim kampanyasının en önemli kozu olan Vietnam Gaziliği konusunda ağır ithamlar yer aldığı belirtiliyor. Kitapta, "Kerry, madalyasını yalnız ve çaresiz kalarak kaçan çocuk yaştaki bir Vietkonglu'yu öldürerek aldı. Zippo çakmağıyla bir köyü yaktı ve çiftlikteki hayvanların öldürülmesini emretti" deniyor.

Bu arada başka bir yolsuzluk haberi daha gelmeye başladı haber merkezlerine. Kısa adı ACORN olan Reform İçin Toplumsal Organizasyonlar Birliği, seçmen kayıtlarında abartılı sayılarıyla dikkat çekti. Washington Times, ACORN için çalıştığı söylenen kuryelerden birinin üzerinden yüzlerce sahte seçmen kartı çıktığını belirtti. Associated Press'e göre de bir kişinin yirmi beş kez kayıt yaptırıldığı görülmüş.

Adayların farkları ve kadrolar

George W. Bush, Ortadoğu'nun problemlerini "demokratik reformlar"la çözmeyi hedefliyor. Diğer taraftan Irak'ta savaş sebebi saydığı kitle imha silahlarını bulamamakla eleştirilen Bush, nükleer silahların karaborsaya düşmesini ve İran ile Kuzey Kore'nin nükleer programlarını engellemeyi amaçlıyor. Irak ve Afganistan'da devam eden savaşta ve bu ülkelere yardımda kullanılmak üzere 87 milyar dolarlık bütçeyi Kongre'den geçiren Bush, Ocak ayında yapılacak seçimlere kadar Irak'ta geçici bir hükümetin yönetime hakim olması planını benimsiyor. John F. Kerry ise ABD'nin güvenliği-

Bush ve Putin Şahin kanından iki kardeşler

Elif Kaleli | elifkaleli@hotmail.com

2 Kasım Salı günü dünyanın pek çok ülkesi, Amerikan halkı nezdinde kendilerini perde arkasından yönetecek liderleriyle tanışacak. "Eşcinseller evlenebilir mi? Kadınlar kürtaj olsun mu? Kök hücrelerine dokunmak günah mı?" tarzında, bizim Alo Fetva hattına gelen telefonları andıran, akla ziyan seçim propagandaları nihayet bulacak. Amerikalılar Bush ile Kerry arasında bir nevi ölümlerden ölüm beğenme içerikli bir seçim yapmış olacaklar. Sonuç ne olursa olsun, bu saatten sonra sivri zekalı Bush'un cehenneme çevirdiği Irak, Kerry'nin eliyle düzeler mi bilinmez ama en azından gönlümüzden geçen beyhude dilek; Amerikan halkının 11 Eylül'ün faillerinin Iraklılar olmadığını anlaması olacak.

Amerika'daki seçim yarışı esnasında Bush'a en anlamlı destek aslında Rusya Devlet Başkanı Vladimir Putin'den geldi. İki ülke arasında eski çamlar bardak olunca, soğuk savaşın mirasçıları da bir anda nasıl olduysa birbirlerinin destekçisi oluverdi. Bush'un vakti zamanında Irak operasyonunu yüzüne gözüne bulaştırmasından sebep Amerikan iç siyasetinde yaşadığı zor günlerde, Bush yönetimi uluslararası arenada yanında Rusya'yı bulmuş; Irak operasyonuna başlarda muhalif olan Putin, BM Güvenlik Konseyi'nde Irak için uluslararası bir kongre düzenlemesi önerisine olumlu oy kullanmıştı. Aslında Rusya'yı esas ilgilendiren konu Irak'ın akibetinden çok; bu oylamayla eş zamanlı olarak Amerikan'ın G-8 zirvesinde gündeme taşıdığı Büyük Ortadoğu Projesi'ydi. Öyle ki Rusya, tıpkı oylamada olduğu gibi ABD'nin BOP projesinde de söz sahibi olmak ve kendi coğrafyasını da ilgilendiren bu konuda çıkarlarını korumak istiyordu.

Amerika'nın Büyük Ortadoğu Projesi'ni günde-

me taşınmasının altında yatan neden, uluslararası terörizmin kökünün kazanması olarak sunuldu. Sonrasında yaşanan Kuzey Osetya'daki Beslan vakasını, Rusya kendi 11 Eylül'ü olarak lanse etmeyi oldukça iyi başardı. Hatta Bush ve Putin bir anda dünyayı terörizmin musibetlerinden korumak için seferber oldu. Rusya, Amerikan'ın Afganistan operasyonu sırasında bir numaralı destekçisiydi. Daha sonra Putin, yeni ortağına öylesine ısındı ki; seçim yarışı esnasında kan gölüne dönen Irak'taki hazin gelişmeleri kast ederek; "Irak'taki uluslararası terörizmin" Bush'un yeniden seçilmesini engellemeyi amaçladığını söyledi.

İki lider arasında balayı dönemini başlatan esas olay; 11 Eylül sonrası Amerika'nın yeniden kurduğu "terörizm" tanımının, Rusya'nın stratejik çıkarlarını hizmet etmesiydi. Batı'nın Çeçenistan'daki operasyonlar konusunda Kremlin'e yönelttiği eleştiriler, Amerika Birleşik Devletleri'ni hedef alan 11 Eylül saldırılarından bu yana azaldı. Önceleri Çeçen sorunu Rusya'nın bir iç meselesi olarak algılanırken, 11 Eylül sonrası Rusya tarafından uluslararası İslami terörün bir uzantısı olarak duyuruldu. Rusya'nın Amerika Birleşik Devletleri öncülüğünde uluslararası teröre karşı başlatılan mücadeleye verdiği destek, ülkenin NATO ile ilişkilerine de yansdı. İki taraf, 2002 Mayıs ayında NATO-Rusya Konseyi'ni kurarak Rusya'ya terörle mücadele ve diğer güvenlik tehditleri konusunda alınacak kararlarda eşit söz hakkı verdi.

Bush'un, Putin'in gözlerinin içine baktığında güvenilecek bir ortak olduğunu anladığını açıkça söylemesi bir yana; demokrasi havarisi Amerika, Beslan faciası sonrasında adeta ülkesinde sıkı yönetim

ilan eden Putin'i doğru dürüst eleştirmekten bile kaçındı. Doğrudan seçimleri ortadan kaldırmaktan tutun da, istihbarat örgütünün Rusya genelindeki rol ve yetkilerini genişletmeye kadar, "tek adam"lığa soyunan Putin, meğerse Bush'u örnek almış. Aldığı radikal siyasi kararları savunurken, 11 Eylül saldırıları sonrası ABD ile diğer ülkelerin yönetimde yaptıkları ciddi düzenlemeleri misal veren Putin'e, Bush'dan günler sonra gelen cevap; -önce terörle mücadelede 'omuz omuza' yürüdüklerini vurguladıktan sonra- "Bir zahmet demokrasiye dikkat et" oldu. Yani mesajın içeriği; "Biz 'demokrasi' deyip, milletin ülkesini işgal ediyoruz; sen böyle yaparsan bizim BOP'umuz da suya düşer" hesabı "dostça" bir uyarıydı.

Öte yandan Amerika'nın Büyük Ortadoğu Projesi kapsamında kast ettiği coğrafya, Rusya'yı yakından ilgilendirmekte. Özellikle ABD'nin enerji yollarını güvenlik altına almak için işbirliği yaptığı Gürcistan, Afganistan operasyonu sonrası askeri üsler kurduğu Özbekistan, Tacikistan ve Kırgızistan; Moskova'nın eski Sovyet coğrafyasında kurmak istediği hakimiyetin baş aktörleri. Ancak bu bölgede tek başına at oynatamayacağının farkında olan Amerika, bir anlamda Rusya ile iş birliğine mecbur görünmekte. Bush yönetimi, vergileri azaltıp, askeri harcamaları arttırınca 500 milyar dolara yakın bütçe açığı ve aynı orana yaklaşık dış ticaret açığıyla Amerika'da, pek de süper güce yarışır bir ekonomi bırakmadı. İşin içine 'petrol' de karışınca; Bush'un eski KGB ajanı Putin'in gözlerinde 'dostluk' görmesi tuhaf bir durum olmaktan çıkıyor aslında. İran-Irak Savaşı'ndan bu yana en yüksek petrol fiyatlarının görüldüğü süreçte, günlük petrol

üretimi dokuz milyon varil bulan Rusya; OPEC üyesi olmadığı için enerji piyasalarında daha rahat karar verebilir durumda. Dolayısıyla olası her türlü gelişmeye karşın, büyük bir ihracatçı ülke konumundaki Rusya, ABD için fiyatları dengeleyici bir faktör olabilir.

Yani yüksek Amerikan çıkarlarına hizmet eden bir Rusya'da, Putin'in diktatörlüğe soyunması haliyle Bush'u rahatsız etmeyecektir. Özellikle Beslan faciası sonrası uluslararası platformda renk değiştiren Çeçen sorununa ilişkin Putin, çözüme yönelik Bushvari yöntemlerine devam ederse; bölgede daha çok kan akacak ve işler arap saçına dönecek. Moskovsky Novosty gazetesinde askeri konularda yazılar yazan Rus yazar Pavel Felgenhauer, Putin ve Bush arasında bir karşılaşma yapıyor:

"11 Eylül'den sonra Afganistan'da enerjik bir karşı darbeye kesin bir zafer kazanmak için büyük baskı altında tutulan Bush gibi, Putin'in de bugün güçlü Rusya efsanesini diriltecek ve ülkeyi birlik ve beraberlik ruhuyla birleştirecek benzeri bir eylem için baskı altında tutuluyor."

1999'da Çeçenistan'ın işgal edilmesi ve Grozni'nin yıkılmasıyla bu amaca yaklaşıldığını belirten yazar "Peki askerler şimdi nereye yollanacak?" diye soruyor ve cevabını da şöyle veriyor:

"Umutsuzluk içindeki Kremlin, Çeçenlerin sökülüp atılması bahanesiyle, Gürcistan'a hava bombardımanları ve kara birliklerinin de katılacağı bir saldırıyı ciddi olarak düşünmektedir. Böylesine bir girişim tek kelimeyle çılgınlık olacaktır, ama krize düşen diktatörlükler genel olarak kendi kendilerini mahvedici bir eğilimle hareket ederler."

İmparatorluk peşinde koşarken Ortadoğu'yu kan

Büyük Ortadoğu Projesi üzerine bir analiz:

Dünyanın alev alev yanan damarları

ne hiçbir ulusun halel getirmesine müsaade etmeyeceğine ve gerektiğinde güç kullanacağına vurgu yapıyor, **Beyaz Saray**'ın dış politikadaki tek taraflı yaklaşımının yerine "yeni bir müttefikler çağı"nı ikame edeceğine ileri sürüyor. ABD'nin bir dış politika aracı olarak diplomasiyi yeniden tesis edeceğine söz veren Kerry, **BM**'ye 'tam ortak' muamelesi yapacağını ve ortak güvenlik düzenlemeleri politikası takip edeceğini kaydediyor. Irak'ta savaş kararını destekleyen Kerry, şimdi bu desteğinin yanlış istihbarat verilerinden kaynaklandığını savunuyor. Irak ve Afganistan'da kullanılacak 87 milyar dolarlık pakete ise karşı çıktı.

Kadrolara gelince; Amerika'da her iktidar değişikliğinde zaten üst yönetim katında üç bin kadar kişi değişiyor. Başkanlar seçilince, Parlamento'nun onayına da ihtiyaç olmadan bakanlar, danışmanlar, müsteşarlar, hatta genel müdürleri atıyorlar. Şayet Kerry kazanacak olursa Rice gibi, Wolfowitz gibi birtakım isimler yeni yönetimde olmayacaklar.

Fakat bilinen o ki; temel Amerikan çıkarları konusunda iki başkan da, dünyada daha fazla kan ve göz yaşı akmasını gerektirecek hiçbir plandan geri durmayacaklar. Öyle ki; küresel ısınmaya karşı en önemli uluslararası anlaşma olan **Kyoto Protokolü**'ne dünyada en çok karbondioksiti üreten ülke olmasına rağmen Amerika'nın imza atmamasını Kerry'de destekliyor. Daha fazla söze gerek yok. Bütün bu anlatılanlar Amerikan basınından elde edilen veriler ışığında aktarıldı. Dünya gündemine önemli etkileri olacak bir gücün yönetim kadrosu böylesi tirajikomik bir halde. Sonumuz hayrola.

gölüne çeviren Bush'tan sonra, Büyük Rusya hayali kuran Putin'in, başta **Gürcistan**, **Kafkasya** ve **Orta Asya**'da neler yapabileceğini açıkçası insan düşünmek bile istemiyor. Beslan vakasında görüldüğü gibi kendi halkına dahi acımayan bir lider olarak, çıkarlarına ters düşen her durumda Bush'un Ortadoğu'da yaptığı gibi; kendisi de Kafkaslar'ı ve Orta Asya ülkelerini diken üstünde tutacaktır.

Putin'in **Çeçenya**'ya atadığı kukla liderlerden suikastle öldürülen **Kadirof**'un ardından **İsviçre** gazetesi **Le Temps**ü, "Grozni-Bağdat: Sonu Gelmez Tiksinti" başlığını atmıştı. Rusya ve Amerika'nın terörle mücadele tarzının daha çok bombalı saldırıya neden olacağını yazan gazete, 'Peki sonuç ne' diye sormuş ve yanıtını şöyle vermişti:

"Göze göz, dişe dişe: **Kadirof kendisini gönderene paramparça iade edildi, Bush yönetiminin önünde de korkunç bir ayna var...**"

Suikastlerin, katliamların ardından hem Putin hem de Bush için hiçbir şey değişmedi.Hala göze göz dişe dişe! Değişen tek şey; iki liderin birbirlerini keşfetmeleri oldu. İkisi de taşıdıkları "şahin" kanı itibarıyla kardeş çıktılar: Biri Ortadoğu'nun üzerine köktü; diğeri de Kafkaslar'ın ve Orta Asya'nın tepesine tünemeye hazırlanıyor.

Bir önceki yazımda, -yeniHarman, sayı 63- dünya üzerindeki egemen üretim biçimi olan kapitalizmin genel işleyişinden bahsetmiş bir yanda gelişmiş ülkeler, öte yandan az gelişmiş ülkeler paradoksunun nasıl ve niçin kapitalizmin olmazsa olmaz bir çelişkisi olarak karşımıza çıktığını görmüştük. Türkiye'nin de bu sistem içinde gerek **Avrupa** ve **Asya** kıtaları arasında bir geçiş ve bağlantı noktası olması gerekse **Ortadoğu**, **Balkanlar** ve **Kafkasya** üçgeninin merkezinde yer alması itibarıyla oldukça önemli bir yeri var. Dünya Bankası 2003 yılı verilerine göre 70 milyon nüfusu ile dünyanın 15. büyük ülkesi ve toplam 238 milyar USD milli geliri ile 21. büyük ekonomisi olan Türkiye, kişi başına milli gelirden 3 bin 400 USD ile ancak 68. sırada yer alırken 147 milyar USD dış borçlanmasıyla da **Brezilya**, **Çin**, **Rusya**, **Meksika**, **Arjantin** ve **Endonezya**'nın ardından dünyanın en borçlu yedinci ülkesidir.

Böyle bir tablo içinde bugün Türkiye'de siyasi iktidarın sahibi olan **AKP Hükümeti**'nin en temel politikası gerek **Avrupa Birliği** ülkeleri gerekse **ABD** ve **Rusya** gibi ülkeler ile olan ilişkileri sıcak tutup uzunca bir dönem daha koltuğu kimseye kaptırmamaktır. Bunun için her yol denenmekte bir yandan sınırsız bir medya desteği ile toplumun tüm kesimlerine uygun iç politika malzemeleri üretilirken, diğer yandan oldukça girişken bir dış politika izlenerek çalışkan ve elinden geleni yapan bir siyasi otorite görüntüsü verilmeye çalışılmaktadır. Tüm bu çabalarında kendince bilinçli fakat aslında acemice ve samimiyezsiz tavırlar sergileyen **AKP**, **Avrupa Birliği** ülkeleri ve **ABD**'nin gözünde Türkiye'yi komik duruma düşürmekte, Türkiye sürekli emirler verip söz dinlemesi beklenen ve en küçük talebi hor görülen bir üvey evlat muamelesi görmektedir. Ayrıca **ABD**'nin **Ortadoğu**, **Balkanlar** ve **Kafkasya** coğrafyasında Türkiye için çizdiği "İlimli İslam Ülkesi" modeli, rotasını bugüne kadar açıkça belli etmese de **AKP** liderliğindeki bir Türkiye'nin aslında ne tarafa yakıştığını gözler önüne sermektedir. Acaba amaca giden her yolu mübah kabul eden makyavelist politikanın sonu "Biz **AB**'ye girmek için her yolu denedik fakat almadılar. O yüzden biz de kendi birliğimizi kurarız" mı olacaktır? Bu elbette o kadar kolay değil. Belki **AB** ülkeleri de Türkiye'yi aralarında görmek istemiyorlar ama Ortadoğu'ya ve Kafkasya'ya giden yol Türkiye'den geçtiği için ve Türkiye'yi **ABD**'nin eline teslim etmemek için eninde sonunda Türkiye ile aynı masaya oturacaklardır. Burada önemli olan **AKP** hükümetinin ne yaptığını bilmeyen ve bildiği birşeyi yapmaya çalışırken her defasında bilmediği şeylerle karşılaşan sorumsuz hareketlerinin Türkiye'yi hangi yöne ne hızla sürükleyeceğidir. Şimdi bu yoldaki köşe taşları **Balkanlar**, **Ortadoğu** ve **Kafkasya**'ya bir göz atalım.

1989'da **Berlin Duvarı**'nın yıkılması ile başlayan, 1991'de **SSCB**'nin dağılması ile devam edip **Doğu Bloku** ülkelerinin kapitalizme entegre olması ile sonuçlanan süreç en yıkıcı etkisini **Balkanlar**'da göstermiştir. Coğrafik yapının etkisiyle halklar arasında etnik farklılıkların yoğun olduğu bu bölgede 1995'de **Bosna**'da, 1999'da **Kosova**'daki çatışmalar **Avrupa Hükümetleri**nin ortak politika uygulamadaki beceriksizliklerinin ve **ABD** karşısındaki askeri yetersizliklerinin en acı örnekleridir. **Balkanlar**da **Sırlar**, **Hırvatlar**, **Bosnaklar**, **Makedonlar**, **Arnavutlar** gibi çeşitli halklardan oluşan zengin mozağin uyumlu ve barış içinde bir kültürel birliktelik oluşturması mümkünken, aşırı milliyetçi hareketlerin etkisiyle sürekli bir asimilasyon ve etnik temizleme politikasının gündemde olması ise kapitalist sistemin sosyo-kültürel yapıda her zaman kanatmaya çalıştığı yaralardan birisi olmuştur. Bu açıdan 1999'da **NATO**'nun **Yugoslavya**'ya müdahalesi de **ABD**'nin bu bölgedeki hakimiyetini sağlamlaştıran en önemli adım olarak görülebilir. Sonuçta ortaya **Slovenya**, **Hırvatistan**, **Bosna Hersek**, **Sırbistan**, **Makedonya** gibi küçük devletler çıkmış, her zaman olduğu gibi kan ve gözyaşı ile bölünme ve parçalanma gerçekleşmiş geriye sadece yönetmek kalmıştır.

2001'de **Afganistan**'a müdahale eden **NATO** güçleri **Balkanlar**'da olduğu gibi burada da sadece **ABD**'nin stratejilerine hizmet etmiştir. Dahası 1945'de başlayan **Soğuk Savaş** döneminin bitmesiyle varlık nedenini kaybeden **NATO**, son yıllarda sadece **ABD** çıkarlarına hizmet eden bir savunma ve saldırı örgütü halini almış-

tır. **NATO**'nun içinde İngiltere, Almanya, Fransa ve İtalya gibi ülkeler de var, nasıl **ABD** bu denli etkili olabilir ki diye sorulabilir? En basit ifadeyle dünya ekonomisinin yüzde 30'unu **ABD** tek başına oluşturmaktadır ve **AB** ülkeleri **ABD** ile aralarındaki yarışı askeri boyutta çoktan kaybetmişlerdir. 2003 yılı verileriyle **ABD**'nin 400 milyar USD'ye yaklaşan askeri harcamaları (milli gelirinin yaklaşık yüzde 4'ü) **İngiltere**, **Almanya**, **Fransa** ve **İtalya**'nın askeri harcamalarının dört katından fazladır. Dolayısıyla **ABD** hegemonyasına karşı **AB** ülkelerinin askeri boyutta direnme gücü yoktur. İşte bu yüzden **NATO**'nun genişlemesi de **ABD**'nin istekleri ve çıkarları yönünde olmaktadır. 1999'da **Polonya**, **Macaristan** ve **Çek Cumhuriyeti** **NATO**'ya girerken, 2004'te **Litvanya**, **Letonya**, **Estonya**, **Slovakya**, **Slovenya**, **Romanya**, **Bulgaristan** ile birlikte üye sayısı 26 olmuş, önümüzdeki yıllarda **Hırvatistan**, **Makedonya** ve **Arnavutluk**'un da **NATO** üyeliği gerçekleşmiş olacaktır. Öte yandan **AB** ülkeleri hiç olmazsa siyasi alanı **ABD**'ye kaptırmamak için mücadeleyi sürdürmektedirler. 2004'de **Polonya**, **Macaristan**, **Çek Cumhuriyeti**, **Slovakya**, **Litvanya**, **Letonya**, **Estonya**, **Slovenya**, **Kıbrıs** ve **Malta**'nın katılması ile **AB**'nin üye sayısı 25'e çıkmış olup sırada **Romanya** ve **Bulgaristan** vardır. Eski **Doğu Bloku** ülkelerine ve **Balkanlar**a yönelik bu yoğun talebin başlangıcının **SSCB**'nin dağılmasından sonra **Almanya**, **Fransa**, **İngiltere** ve **ABD** merkezli şirketlerin özellikle **Kazakistan**, **Türkmenistan** ve **Azerbaycan**'a yönelik yaptıkları sermaye yatırımları ile eşzamanlı olması da önemlidir.

Ancak kendi iç dinamiklerinden kaynaklanan ekonomik ve politik sorunlar yüzünden **AB** ülkelerinin **Doğu Avrupa**'ya doğru genişleme ve Ortadoğu'da söz sahibi olma planları bugüne kadar bir ortak paydada birleşmiş ve netlik kazanmış değildir. Ayrıca her zaman **ABD**'nin yanında yer alan İngiltere, yine **ABD**'nin Avrupa içinde kendi safına çekmeye çalıştığı İtalya ve İspanya gibi ülkeler de **AB** ülkelerinin ortak bir strateji geliştirmelerine engel teşkil etmektedir. Bu açıdan bakıldığında Türkiye'nin **AB**'ye girme çabalarına **ABD**'nin neden bu kadar fazla destek verdiği de kolaylıkla anlaşılacaktır.

Bugün dünya ekonomik ve siyasi bir güç olarak **ABD**'nin liderliği tartışılmayacak konumdadır. Her yıl **Business Week** dergisinde yapılan piyasa değerlerine göre dünyanın en büyük bin şirketinin sıraladığı "Global 1000" araştırmasında bu yıl 423 **ABD** şirketi yer alırken, Japonya 137, İngiltere 73, Fransa 44, Kanada 37, Almanya 35 ve İtalya 23 şirket ile listede yer almaktadır. Bu yedi ülkenin (G7) dünya nüfusunun sadece yüzde 11'lik bir bölümünü teşkil ettiği halde 36 trilyon USD tutarındaki 2003 yılı dünya toplam milli gelirinin yüzde 65'ini yaratması ve Dünya Bankası'nın G7 ülkelerini dahil etmediği bir araştırmasına göre, 135 ülkenin toplam dış borçlarının 1970'de sadece 70 milyar USD iken 2002'de 2.3 trilyon USD'ye yükselmesi de kapitalist sistemin uzlaşmaz çelişkilerinin yansımalarından başka birşey değildir. Elinde tuttuğu ekonomik ve siyasi güç ile **ABD** tüm dünyada kendisini baş aktör ilan etmiş "terörü önlemek" ve "demokrasi götürmek" palavraları ile önce **Afganistan** ardından Irak işgal edilmiştir. Bugün dünyadaki enerji gereksiniminin yüzde 40'ının petrol ile karşılanması, dünya üzerindeki petrol rezervlerinin yüzde 65'inin Ortadoğu'da olması ve **Suudi Arabistan**'dan sonra Irak ile İran'ın dünyanın en büyük petrol rezervlerine sahip olması, Ortadoğu'da neden sürekli bir türlü durulmadığının kanıtıdır. Dünya petrol üretiminin yüzde 45'inin G7 ülkeleri tarafından tüketilmesi (sadece **ABD**'nin tüketimdeki payı yüzde 25'tir), Rusya'nın petrol ve doğalgaz kaynaklarının kullanımı ve dağıtımı konularındaki üstünlüğünü kimseye kaptırmak istememesi, **Çin**'in giderek artan petrol ihtiyacı (tüketim payı 1993'de yüzde 4.5'tan 2003'de yüzde 7.5'a çıkmıştır) bu çelişkilerin derinleşmesine sebep olan en büyük etkenlerdir. Dünya'nın en büyük ilk on şirketi arasında **BP** (İngiltere), **Mobil** (**ABD**), **Shell** (İngiltere - Hollanda) ve **Total** (Fransa) gibi dört petrol firmasının olması ise (dört şirketin 2003 yılı satış gelirleri toplamı 775 milyar USD'dir) petrol temeline şekillenen senaryoların hiç de yanlış olmadığını göstermektedir.

Petrol, ilk kez **ABD**'de 1859 yılında ticari amaçla çıkarılmış, yüzyılın sonunda Rusya'da ve 1920'lerde Or-

tadoğu'da bulunmuş ve kısa sürede altın gibi bir iktidar ve güç sembolü olarak tarih sayfesindeki yerini almıştır. Milyonlarca insanın ölümüne sebep olan 1.Dünya (1914-1918) ve 2.Dünya (1939-1945) savaşlarının temel sebeplerinden birisi de dünyanın temel enerji kaynağı olan petrol yataklarını kontrol etme isteği olmuştur. Kapitalizmin emekleme dönemi olan 16.yüzyılda uluslararası deniz ticaretinin gelişmesiyle birlikte önem kazanan Ortadoğu, 20.yüzyılda keşfedilen petrol kaynakları ile önemini iyice arttırmıştır. Bugün de **ABD**'nin Büyük Ortadoğu Projesi olarak adlandırdığı ve Kuzey Afrika'dan Orta Asya'ya kadar uzanan coğrafyada ekonomik, siyasi ve askeri yapıyı kendi çıkarları doğrultusunda yeniden şekillendirmeye çalıştığı stratejinin özünde petrol vardır.

Dünyayı yönetmek istiyorsan önce enerji kaynaklarını yani önce petrolü kontrol etmelisin. Kapitalizmde ve bundan önceki bütün üretim biçimlerinde ve tarih boyunca devletlerin yayılma politikasının ilk amacının ekonomik gücü arttırmak olduğu gibi **ABD**'nin de bugünkü devlet politikası budur. Her strateji bu amaca göre planlanmakta ve uygulanmaktadır. Nasıl ki 1991'de sona erdiği kabul edilen soğuk savaşın ardından Yugoslavya'nın **IMF** ve **NATO** karşısında direnç noktası olarak kalması üzerine başlatılan sistematik istikrarsızlaştırma kampanyaları **Balkanlar**'da **ABD** ile uyumlu küçük devletlerin kurulmasıyla sonuçlandıysa, Ortadoğu ve Kafkasya toprakları da böl -parçala- yönet politikası için çok elverişlidir. **ABD**, Avrupa'nın zayıf noktası olarak gördüğü **Balkanlar**ı **Doğu Avrupa** ülkeleri ile kuracağı ilişkilerde bir hareket üssü olarak kullanmaktadır. Tıpkı **Ortadoğu** ve **Kafkasya** ile ilişkilerinde temel hareket noktası olarak Türkiye'yi kullandığı gibi.

Rusya ise dünyanın en büyük doğalgaz rezervlerine (yüzde 30) ve Ortadoğu ülkelerinden sonra **Venezuela** ile birlikte dünyanın en büyük petrol rezervlerine sahiptir. **SSCB**'nin dağılması ile birlikte oluşan 15 bağımsız devletin en büyüğü olan **Rusya Federasyonu**'nun çatısı altında cumhuriyet, bölge ve eyalet gibi 6 farklı statüden oluşan 89 birim bulunmaktadır. Rusya'nın bu dağınık yapısı **ABD** ve **AB** ülkeleri için önemli bir avantaj teşkil etmekte ve nasıl **Balkanlar**da **AB** ülkelerine karşı yapıldıysa **Kafkasya**'da da etnik sorunlar sürekli gündemde tutularak Rusya'nın bölgede tek hakim güç olması engellenmektedir. Ancak Rusya, kendi güvenliği açısından topraklarını çevreleyen tüm sınır bölgelerinde kontrolü elinde tutmak zorundadır ve bunun için de herşeyi göze alacaktır. Çünkü Karadeniz ve Hazar Denizi arasındaki Kafkasya bölgesinin Rusya'nın kontrolü altında olması, bu bölgedeki petrol ve doğalgaz kaynaklarının Rusya aracılığıyla taşınabilmesi ve pazarlanabilmesi açısından hayati önem taşımaktadır.

Özetle kapitalist sistemin kendini yeniden üretmesi ancak ülke ekonomilerinin birbirlerine daha çok bağlanmaları ile mümkün olurken bu bağıllık bir yandan ülkelerin aşırı borçlanmasına sebep oluyor öte yandan yeni pazar arayışları ve acımasız rekabet koşulları her an her yerde savaş koşullarının temellerini hazırlıyor. İşte tam da bu noktada **ABD** açısından Büyük Ortadoğu Projesi, **NATO**'nun da yardımıyla **Balkanlar**'dan Ortadoğu, Kafkasya ve Orta Asya'ya kadar uzanan geniş bir cephede kurulacak ekonomik ve siyasi gücü pekiştirecek bir güvenlik sistemi yaratılmasını hedeflemektedir. Kısacası **NATO**, **ABD** önderliğinde yürütülecek bu projenin askeri kanadını oluşturacaktır. Ve **ABD**'nin kendisini baş aktör olarak tanımladığı bu senaryolar **AB** ülkeleri ortak bir politika oluşturmadıkları sürece **ABD**'nin belirlediği yönde sürmeye devam edecektir. Son terör olaylarının ardından Rusya Federasyonu içinde dile getirilen federalizmden üniter yapıya doğru kayma eğilimleri ise bu senaryoları etkileyecek en önemli gelişmedir. **Japonya** ve **Çin** ise şimdilik seyirci kalmakla yetinmektedirler.

Kaynak:
www.worldbank.org
www.imf.org
www.nato.org
BP 2004 Statistical Review of World Energy (www.bp.com)
Business Week (European Edition 26.07.2004),

Doğu/Batı Çatışması Değil, Kapitalist/

Bu günkü 'insanlık durumunun' ya da insanlığın yüz yüze geldiği sorunların gerisindeki asıl nedenler, kapitalist üretim tarzının mantığı ve işleyişiyle ilgilidir. Kapitalizmin 'yeni ve orijinal' bir üretim tarzı olarak tarih sahnesine çıkıp kendini dayatmasıyla, insanlık tarihinde bir 'kırılma' ortaya çıktı. Kapitalizm, doğası gereği başka üretim tarzlarıyla 'barış içinde bir arada' varolamıyor. Kapitalist olmayan üretim ve yaşam tarzlarını kendi mantığına uygun olarak biçimlendiriyor/biçimsizleştiriyor. Bir sömürü metabilizması olarak işliyor ve bir kutupta 'zenginlik,' karşı kutupda da 'yoksulluk' üretmeden yol alamıyor. Başka türlü ifade etmek gerekirse, bir şeyler yaparken birşeyleri bozuyor, dejenere ediyor. Fakat, egemenlik aynı zamanda ve esas itibarıyla ideolojik egemenlik de olduğu için, insanlar hep yapıları görüyor da bozulan tarafı görmüyor, göremiyor, görmesi egemen burjuva ideolojisi tarafından engelleniyor. Kapitalist üretim tarzı, doğasında içerilmiş eğilimlerin bir gereği ve sonucu olarak, insana ve doğaya zarar vermeden yol alamaz. Her ileri aşama, bir bütün olarak 'insanlık durumunun kötüleşmesiyle' sonuçlanıyor ve ona doğanın tahribatı eşlik ediyor. Kapitalizmin, sürekli hiyerarşi yaratıp derinleştiren bu kutuplaştırıcı dinamiği dikkate alınmadan ve anlaşılmadan, bir arpa boyu yol almak mümkün değildir.

Hiyerarşi yaratmaya mahkûm bir sistem demek, herkesin sistemin dinamik-egemen merkezindekiler gibi olmasının, 'kalkınmasının' mümkün olmaması demektir. Kapitalist üretim tarzının ilk defa kendini dayattığı dönemden bu yana geçen zaman zarfında, sistemin çevresiyle merkezi arasındaki zenginlik farkının sürekli olarak büyümesi, sistemin bu kutuplaştırıcı, hiyerarşi yaratan niteliğinin ve dinamiğinin sonucudur. Gezegenin doğal ve beşeri kaynaklarının dar bir küresel elit (kapitalist sınıf ve çevresi densin) tarafından yağmalanması, üstelik bunun da büyük bir başarı, ilerleme, kalkınma olarak sunulması, doğrudan Avrupa-merkezli burjuva ideolojisinin marifetidir. Sorunlara nereden ve nasıl bakıldığı büyük öneme sahiptir. Yaklaşık son beşyüz yıllık dönem, kapitalist yayılmanın, sömürgeciliğin ve emperyalizmin tarihidir. Tarihi yazanlar, şeylerin olguların, süreçlerin adını koyup, içini dolduranlar da sömürgeciler ve emperyalistler olduğu için, olup bitenlerin kimin için ne anlama geldiğinin anlaşılması pek mümkün olmadı. Ideolojik egemenlik, küresel plandaki sömürü ve yağmayı meşrulaştırmayı, kabullendirmeyi ve sürdürmeyi başardı. Her dönemde yapılanları meşrulaştırıp-kabullendirmek için ideolojik argümanlar ve söylemler üretildi. Şimdilerde kapitalist küreselleşmenin her sorunu çözeceği safsatası, kafaları bulandırmaya devam ediyor. Fakat, insanlığı nihâi kurtuluşa taşıyacak olan küreselleşmenin önüne çıkan bir engelden söz ediliyor: Doğu-Batı Çatışması veya Bernard Lewis'in 1960'lı yıllardan başlayarak, Samuel Huntington'un da 1990 larda dillendirdikleri şu ünlü medeniyetler çatışması... Söyleyeceklerimize açıklık getirebilmemiz için, tarihsel geri planı kısaca hatırlamak gerekiyor. Batı Avrupalıların dünyanın geri kalanını sömürgeleştirmesi, kimliksizleştirmesi, tarihsizleştirmesi, uygarlıkları ve kültürleri tahrib etmesi, köleleştirilmesi, sistematik şiddet ve terörü dayatması, neden ilerleme, modernleşme, (Türkiye'de çağdaşlaşma deniyor), daha

sonra kalkınma olarak sunulabilir? Modernleşme denilip yere göğe sığdırılamayan, gerçekten modernleşme miydi? Fotoğrafa 'modernleştirildikleri' söylenenler tarafından bırakıldığında da aynı şey mi görülmüyordu veya neden görülmedi? Aslında modernleşme olarak sunulan, sömürgeleşmekten başka bir şey değildi. Sömürgeci Avrupalılar tarafından modernleşme olarak sunulan, sömürgeleştirilmiş halklar için tam bir yıkım tablosuydu: Kölelik, kimliksizleşme, tarihsizleşme, sistematik baskı ve terör, açlık ve sefalet, aşağılanma, doğa tahribatı, beşeri ve doğal zenginliğin yağmalanması...

Modernleşme Moderniteye Karşı veya Avrupa-Merkezli Ideolojik Yabancılaşmanın Tahribatı.

Modernite ve modernleşme kavramları ekseri birbirleriyle karıştırılıyor. Oysa, soruna tarihsel bir perspektiften bakıldığında, modernleşme denilenin sömürgecilikten başka bir şey olmadığı görülecektir. Bu bakımdan modernleşmedeki her ileri aşama, modernitenin inkarı olan odernite, insanların metafizik yabancılaşmalardan kurtulması, insan bilincinin özgürleşmesi, insanın kaderinin doğa üstü, insan iradesini aşan unsurların sultasından kurtulması, insanların özgür iradeleri ve tercihleriyle sosyal süreci belirleyebileceği, belirlemesi gerektiği, velhasıl insanların toplumsal bir zâtiyet, örgütlü-bilinçli bir sınıf veya etnik varlık olarak kendi tarihlerini yapması, yapabilmesi demektir. Başka türlü ifade etmek istersek, modernite, iktidarın moral ve maddi unsurlarını ve dayanaklarını gökten yere indirmek anlamına geliyor. Bu, hem insanlar olup-bitenleri 'verili koşullarda' özgür iradeleriyle belirleyebilirler, hem de aynı zamanda olup-bitenlerden sorumludurlar demektir. Bu anlamda modernite insanlığın önünde büyük ufuklar açan önemli bir paradigmatik kopuştu. Moderniteyle birlikte, insanlar arasındaki ilişkilerin sömürü, baskı ve hiyerarşiye değil, eşitliğe, özgürlüğe, dayanışma ve kardeşliğe dayanması bir potansiyel, bir olasılık haline geliyordu. İnsanın insana kulluğunun ortadan kalkması, özgürlüğün gerçekleşmesi, maddi, sosyal ve estetik yaratıcılığın serpilip gelişmesi, tüm insanlar ve insanlık camiasını oluşturan tüm toplumlar için bir potansiyel haline geliyordu... Fakat, modernitenin vaatleri gerçekleşmedi. İktidarın kaynağının gökten yere indirilmesi, otomatik ve zorunlu olarak herkes için özgürlük alanının genişlemesi, insanın insana kulluğunun sona ermesi anlamına gelmiyordu. Modernitenin kavramları, yükselen yeni sınıf olan burjuvazi tarafından Eski Rejimi (Ancien Régime) tasfiye için kullanıldı. Eski Rejim tasfiye edilip burjuvazi iktidar koltuğuna oturunca da, unutturulmaya, savsaklanmaya, kavramların içi boşaltılmaya çalışıldı. Bu yüzden modernite gerçekleşmedi veya güdüldü. Ancak kapitalist dünya sisteminin merkezinde moderniteye asıl ihtiyacı olanların (proletarya) mücadelesi ve dayatması, sömürge halkların direnciyle sınırlı bir gerçekleşme alanına kavuşabilirdi. Zira, yeni egemen sınıf olan burjuvazinin sadece kendisinin Eski Rejim karşısında 'özgürleşmesi' ve onu etkisizleştirmesiyle, burjuvazinin özgürlük, demokrasi gibi kavramlarla hesabı kapanmıştı. Sınıf iktidarını dayatabilmesi, modernitenin vaatlerinin gerçekleşmesini değil, tam tersine özgürlüklerin ve demokrasinin engellenmesine bağlıydı. Dolayısıyla, modernitenin kavramlarıyla gerçekte yaşananlar, arasında tam bir uyumsuzluk veya çelişki ortaya çıkmıştı. Bir tarafta eşitlikten, özgürlükten, de-

mokrasiden, bireysel haklardan, yurttaş haklarından, vb. söz edilirken, emekçi sınıflar (işçi sınıfı başta olmak üzere) akıl almaz bir sömürü ve baskıya maruz kalıp, en temel hakları inkâr ediliyor, diğer tarafta da dünyanın geri kalanındaki halklar jenoside tabi tutulmadıkları zaman köleleştiriliyor, değilse sömürgeleştiriliyordu... Dolayısıyla, Avrupalıların modernleşme olarak sundukları, Avrupa dışı toplumlar için sömürgeci boyunduruğu anlamına geliyordu. Sömürgeci Avrupalılar başlarda 'vahşi halkları' Hristiyanlaştırıp, onlara Cennetin yolunu açtıklarını, daha sonra da onlara uygarlık getirdiklerini, eşi-

benzeri olmayan kendi uygarlıklarına 'vahşi,' 'uygarlık yoksunu,' 'geri halkları' ortak etmek istediklerini söylediler. Sömürgeciliğin doğrudan versiyonunun tasfiye edildiği II.Dünya Savaşı sonrasında kalkındırdılar... Şimdilerde de hızla küreselleştiriyorlar!

Öyleyse sorun nedir? Sömürge halkları sömürgeciliğin doğrudan versiyonundan kurtuldukları halde, neden eşitsiz ilişkiler bütünü kaldığı yerden, üstelik daha da derinleşerek yol almaya devam ediyor? Zira, dünya sisteminin çevresindeki Üçüncü Dünya Ülkeleri (şimdilerde Güney deniyor) bu gün doğrudan sömürgecilik dönemindekenden daha az sömürüye tâbi değildir... Bu sorunun cevabı, Avrupalıların doğrudan sömürgecilik döneminde oluşturdıkları egemen ideolojinin veya Avrupa merkezli ideolojinin sömürge ve yarı-sömürge elitlerine de sirayet etmesi, onlar tarafından içselleştirilmesinde ve 'sınıfsal çıkar ittifakında' aranmalıdır. Başka türlü ifade etmek istersek, Sömürgecilerin oluşturdığı ideolojik tezler, sömürge halklarının egemen elitleri tarafından da içselleştirilmiş bulunuyor. Öyleyse, içinde yaşadığımız dünya hâlâ kolonyalizmin egemen olduğu, kolonyal bir dünyadır. Fakat, ideolojik yabancılaşma ve ideolojik manipülasyon, sanki sömürgecilik döneminin sona erdiği, yepyeni bir döneme girildiği izlenimini yaratabiliyor. 2

Daha önce de defaaten yazdığım gibi, sömürge ülkelerde, sömürgecilik statükosunun (farklı biçimlerde ve görüntülerde de olsa) sürdürülmesinde çıkarı olan iki sınıf veya kesim oluştu. Bunlardan birincisi, sömürgecilerle maddi çıkar ilişkisi içinde olan (ticaret vb.) yerli mülk sahibi sınıf (yarı-sömürge statüsündeki ülkelerde komprador burjuvazi) ve Egemen Batı düşüncesini, Avrupalının dünya görüşünü özümlemiş, bilinci Avrupa merkezli ideoloji tarafından sömürgeleştirilmiş eğitimden geçmiş 'aydın' denilen mektepli taife... İşte, bağımsızlıktan sonra Üçüncü Dünya'da iktidarı ele geçirenler ve ülkelerinin kaderine yön verenler veya 'yön verdiğini sananlar,' bu bilinci Avrupa merkezli ideolojik safsatalar tarafından dağlanmış, sömürgeci-emperyalist Batı'nın rahle-i tedrisinden geçmiş 'aydın' denilen kesimdi...

Bu kesimin bilinci Avrupa-merkezcilik tarafından öylesine dağlanmıştı ki, kendi gerçekliğine, kendi toplumuna, velhasıl kendine yabancılaşmıştı. Kendi gerçekliğine sömürgecilerin gözüyle bakıyordu... Artık ne geçerli sistemin mantığını ne de ortaya çıkardığı sonuçları tahlil edebilirdi...Osmanlı İmparatorluğu gibi yarı-sömürge statüsüne indirgenmiş bölgelerde mektepli taife veya Batıcı-yenilikçi komprador elit, auto-colonisation'un (kendi kendini sömürgeleşme) hizmetindeydi. Kapitalizmi, emperyalizmi, sistemin hiyerarşik niteliğini, sistem içinde kendi ülkesinin konumunu, ve kendi işlevini, vb. anlamaktan âcizdiler. Yegane çıkış yolu Merkezi aşmak iken, Merkeze benzemeyi amaçlamışlar, sonu olmayan bir yola girmişlerdi. Zira, hiyerarşinin geçerli olduğu yerde, aşağıdakilerin yukardakiler gibi olması mümkün değildir. Hiyerarşi yaratan sistem varlığını sürdürdükçe, çevrenin merkez gibi olması mümkün değildir ama, hiyerarşik yapı ve ilişkilerin farklı biçim ve görüntülerde yeniden üretilmesi mümkündür.

Sorun, Doğu/Batı, Güney/Kuzey, Din ve Kültür veya Medeniyetler Çatışmasıyla Değil, Kapitalist Yayılma, Sömürgecilik ve Emperyalizmle İlgilidir...

Üçüncü Dünya'nın mektepli tafeisi, dünyayı anlamaktan aciz olduğu için, Batı'da üretilen ve Batı egemenliğini meşrulaştırıp kabullendirmeye ve dayatmaya yarayan kavramları, düşünceleri, söylemleri, velhasıl ideolojik safsataları, hikmetinden sual olmaz evrensel hâkikatler, saf bilim mertebesinde görüyor. Emperyalist dünya'dan ihraç edilen ideolojik kurgulara, her türlü bilimsel faaliyetin olmazsa olmazı sayılan şüpheyile yaklaşmıyor. Zira, oradan gelen herşeyin mutlaka muteber olduğuna inanmaktadır. Bu kör inanç da, onun olup bitenleri bilince çıkarmasını, anlamasını ve aşmasını engelliyor.

Avrupalılar, diğer uygarlıklar karşısında üstünlüğü ele geçirdikleri dönem sonrasında, kendileri ve başkaları (ötekiler) hakkında bir dizi ideolojik teoriler, tevatürler, yakıştırmalar, söylemler ürettirler. Bu, Avrupalı'nın merkezinde olduğu bir dünya tasavvuruydu. Avrupalı kendini ötekilerden üstün görüyordu. Bunu da her dönemde farklı gerekçelere dayandırmıştı. Başlarda bu din idi. Kendi dini olan Hristiyanlığın Tanrı'nın seçilmiş halkı olan Avrupalılara mahsus olduğu görüşü dillendiriliyordu. Daha sonra üstünlük kriteri ırktı. Avrupalı kendi ırkının seçkin ve üstün olduğundan asla şüphe etmiyordu. Son dönemde üstünlük kültürel üstünlüğe dayandırılıyor. Fakat, bütün bu dönem zarfında Avrupalının kimliğini oluşturan temel belirleyici unsur ırkçılıktır. Şimdilerde dillendirilen medeniyetler çatışması tezi de aslında Batı ırkçılığının yeni giysilere bürünmüş bir tezahüründen başka birşey değildir.

Sovyetler Birliği'nin sahneden çekilmesiyle, Washington'un ideoloji üreticileri ve pazarlayıcıları, emperyalizmin akıl hocaları, bilimi kendinden menkul akademi tafeisi, ismarlama üzerine ideolojik tezler üreten 'bağımsız' araştırma kurumları, think tanks'lar, vb. birden kendilerini boşlukta hissedip korkuya kapıldılar. Zira, düşmansız kalmışlardı... Oysa, hegemonya düşmansız, emperyalizm de savaşı yapamazdı... Soğuk savaş dönemindeki saltanatları ve rahatlıkları son bulabilirdi... Neyse ki, telaş uzun sürmedi. Hemen işe koyuldular. ABD için komünizmden daha tehlikeli ne olabilirdi? Hangi şer odakları, hangi karanlık güçler Batı uygarlığını, Batı demokrasisini, 'uygar dünyayı', "dünya barışını" tehdit ediyordu? Düşman belli olmuştu: Terörizm, kitle imhâ silahları ve 'haydut devletler...' Fakat, zamanla asıl düşman keşfedilecekti: İslâm. Bu öyle bir düşmandı ki, sadece güçlü bir 'ideolojik geri plana dayanmıyor,' aynı zamanda peşinden 1 milyar insanı sürüklüyordu. Uygar insanlık (Emperyalist Batı diye okuyunuz) bu 'karanlık dinin' saldırısına maruzdu ve saldırı mutlaka püs-kürtülmeliydi... Daha 'kızıl tehlike' sahneden çekileli üç yıl olmamıştı ki, "yeşil tehlike" sahnede arz-ı endam ediyordu. Ve Pentagon'un memuru Samuel Huntington'un, Foreign Affairs dergisinde 1993 de yayınlanan, The Clash of Civilizations" (medeniyetler çatışması) başlığını taşıyan makalesiyle "Dördüncü dünya Savaşı" için ideolojik ortam olgunlaştırılmaya başlanıyordu. 3 Aslında ideolojik saldırının ete kemiğe bürünmesi için başka koşulların da olgunlaşması gerekir. Nitekim, medeniyetler çatışması tezi,

Emperyalist Saldırı

Fikret Başkaya

Huntington'dan tam 29 yıl önce Washington ve Pento-gan'a yakınlığını gizlemeyen, Siyonizmin katıksız destekçisi, Türk yönetici elitinin ve akademi cemaatinin yere göğe koymadığı, resmi tarihi ve resmi ideolojiyi üre-tip savunan, Ermeni sorununda res-mi görüşü destekleyen, Bernard Le-wis tarafından ortaya atılmıştı.4 Ber-nard Lewis söz konusu eserde, "Orta-Doğu'daki kriz devletler arasındaki an-laşmazlıklardan değil, medeniyetler çatış-masından kaynaklanıyor" 5 diyordu. Aslin-da İngiliz asıllı Siyonizm perver Bernard Lewis bir Türkiye uzmanıdır ve Hunting-ton'un habercisiydi. Bernard Lewis, politik konjonktürün bir gereği olarak o dönemde pek farkedilmeyen medeniyetler çatışması tezini, 25 yıl sonra kaleme aldığı, The roots of muslim rage6 (Müslüman öfkesinin kökeni...) başlığını taşıyan makalede yineliyordu.7

İrkçi Batı düşüncesi her alanda olduğu gibi, Hristiyanlıkla Müslümanlık arasına Hristiyanlık lehine bir farklılık yerleştirmişti. Oysa, ister tek tanrılı dinler, isterse herhangi bir din olsun, ara-larında abartılmaya değer fark yoktur. Zira, her-şeye rağmen genel geçer bir din tanımı olmak zorundadır. Son tahlilde din bir ideolojidir. Tüm öteki ideolojilerde olduğu gibi, önemli olan, ki-min tarafından nasıl kullanıldığıdır. Bu bakımdan. Emperyalist Batı'nın İslamiyete dair ürettiği tüm olumsuz sıfatlar ve yakıştırmalar abartılı birer saf-satadır. Fakat, Avrupa-merkezli ideolojik ege-menliğin yarattığı yanılsama veya ideolojik kölelik, sanki İslam dininin diğer dinlerden, özellikle de Hristiyanlıktan temelli farklı olduğu ve bu farklı-lığın da onun zaaflarını oluşturduğu görüşü her yerde taraftar bulabiliyor. Amerikan ordusu anti-terör birliğinin (delta) eski komutanı, yeni savunma ba-kan yardımcısı general William G. Jerry Boykin şöyle diyordu: "Çünkü biz Hristiyan bir ulusuz, çünkü bizim temellerimiz ve kaynaklarımız ju-deo-kretiendir (Yahudi-Hristiyan). Düşmansa (İslamiyeti kastediyor) bir tür şeytandır"8 Fana-tik Evangelist general, bir başka yerde de: "Biz Tanrının evinde, Tanrının kiralığında Tanrının ordusuyuz ve böyle bir misyon için yetiştirildik" diyordu. Somali savaşıyla ilgili olarak da: "Kendi tanrımın onlarinkinden daha büyük olduğunu biliyordum, Benim tanrımın gerçek bir tanrı, onlarinkiye, bir idolden başka birşey olmadığı-nı da biliyordum" diyor.9 Aslında bu tür heze-yanlar, sadece Amerikalılara mahsus birşey değil. Avrupa'da Amerikalı generali hatırlatan beyanlara raslamak mümkündür. Türkiye başbakanı Recep Tayyip Erdoğan'ın 'yakın dostu' olduğu söylenen İtalya başbakanı Sil-vio Berlusconi: "Uyarlığımızın üstünlüğün-bilincinde olmalıyız. Öyle bir değerler sistemi ki, onu benimseyenlere büyük bir zenginlik, insan haklarına saygı ve dinî öz-gürlük taşıyor" diyor.10 Fakat, bu tür uyduruk tezler emperyalist saldırının hizmetine sokulduğunda tehlikeli bi-rer silaha dönüşüyor.

Huntington, yukarda sözü edilen makalede "Benim varsayımına göre, yeni dünyada artık çatış-malar ideolojik veya ekonomik nitelikte olmayacak. İnsanlığı bölen temel nedenler ve tem-el çatışmalar kültürel kaynaklı olacak. Her ne kadar ulus devletler uluslararası ilişkilerin temel aktörleri olmaya de-

vam etseler de, bir çok politik çatışmanın kaynağı farklı uygarlıklara mensup uluslar ve gruplar arasında ortaya çıkacak. Medeni-yetler çatışması dünya siyasetini belirleye-cek," diyor. Aslında Huntington, yeni dö-nemde emperyalist saldırıyı meşrulaştırmak için elimizde İslamiyetten başka koz kalma-dı demek istiyor, ama, niyetini bu kadar açık ifade etmesi herhalde "evrensel, nesnel 'ta-rafsız bilime' yakışmazdı... 11 Eylül 2001, Huntington'nun tezini ete kemiğe büründü-recek fırsatı sunuyordu: Artık uluslararası İslâmî teröre savaş açılabilirdi. Oysa, terö-rizm bir ideoloji değil bir eylem biçimidir. Ve bu tür eylemler istihbarat örgütlerinin, polisin ilgi alanına girebilir ama asla bir savaş gerekçesi yapılamaz. Aslında bu durum uy-garlığın içinde bulunduğu entelektüel düzeyi göstermesi bakımından da rahatsız edicidir...

Öyleyse sorun nedir? Sorun emperyalist sermayenin dünya ölçeğindeki yağmasını sürdürmek, Üçüncü Dünya'nın beşeri ve do-ğal kaynaklarını yağmalamak, yaşanan kötü-lüklerin gerçek nedenlerinin tartışılmasını ve anlaşılmasını engellemekle ilgilidir... Yazık ki, bu alanda (şimdilik) başarılı oldukları söyle-nebilir. Zira, Batı'da Kuzeyde, Güneyde, dünyanın her yerinde, uluslararası çatışma-la-rın 'medeniyetler çatışmasının' sonucu ola-rak ortaya çıktığına inananların sayısı az de-ğil... Oysa, medeniyetler asla çatışmazlar. Çatışan medeniyetler değil, sınıfsal çıkarlar-dır... Zaten terörle savaş söyleminin amacı da bu tür bir 'bilinç' yaratmaktır. Oysa, uygar dünyanın düşmanı ilan edilen Usame Bin La-din'in bizzat kendisi de bir emperyalist fabri-kasyonudur. Terörün asıl kaynağı, teröre ve terör söylemine asıl ihtiyacı olan ABD'dir ama, karşı tarafın terörü asıl tehlike olarak sunulup insanlar korkutulabiliyor. El Kaide terörü reel bir tehlike oluştursa da, stratejik, siyasî ve askerî bir tehdit değildir. Medeni-yetler çatışması söylemi, sınıf mücadelesini

maskelemeye yarıyor. Böylece insanların kötülüğün kaynağına inmek yerine, yapay gerekçelerin ve söylemlerin peşine takılma-ları sağlanıyor. Sanki Müslümanlar, Müslü-man oldukları için Hristiyanlara, Batılılara karşıymış gibi bir izlenim yaratılıyor. Oysa sorunun asıl kaynağında, sömürenler-sö-mürülenler, ezenler-ezilenler, birşeylere sahibolanlar ve hiçbir şeye sahipolmayan-lar, velhasıl kapitalizm, sömürgecilik ve emperyalizm var...

Yenilgi Tuzağına Takılmış Türkiye

Osmanlı İmparatorluğu'nun tarih sa-hnesine çıkıp bir güç olarak kendini dayat-tığı dönem, yeni ve orijinal bir üretim tar-zı olan kapitalizmin de sahneye çıktığı dönemdi. Osmanlılar Avrupa içlerine doğru ilerlerken, Batı Avrupalılar da

'Yeni Dünya'ya doğru ilerliyorlardı. İmparator-luk kapitalizmin etkisi altına girdikçe güç kaybı-na uğradı ve sanayi devriminden sonra da kapi-talist-emperyalist-sömürgeci Avrupa'nın bir ya-rı-sömürgesi statüsüne indirildi. Ekonomik ve sosyal yapısı kapitalist saldırı tarafından bi-çimsizleştirilse de, siyasî bağımsızlığını korudu. Osmanlı yönetici eliti Batı karşısındaki zaaflarını telafi etmek, şanlı geçmişini ihyâ etmek için, başlarda kendine dönmeyi denedi. Fakat, tarihte geriye dönüş mümkün değildir. Bu sefer Batı kurumlarını ve mekanizmalarını iktibas ederek, Batı gibi olmaya yöneldi. Kapitalist üretim ilişki-lerinin kendini taklit edemeyince, onun kimi ku-rum ve mekanizmalarını almaya yöneldiğindeyse yarı-sömürgeleşme süreci derinleşti. Zaten si-yasi yapıdaki düzenlemeler ekseri emperyalist güçlerin baskısıyla yapıyordu ve amaç kapitalist yayılmanın önünü açmaktı. Bu bakımdan, Os-manlı İmparatorluğu'nun son dönemi bir çeşit auto-colonisation (kendi kendini sömürgeleş-tirme) süreciydi. Aslında yenilikçilik ve modernleş-me olarak sunulanlar, yarı-sömürgeleşmeden başka birşey değildi. Yenilikçi yönetici elit, ayak-ta kalabilmek, her koşulda iktidarını sürdürülebil-mek için, emperyalizmin de baskısıyla bir dizi 'reform' yaptı. Bu reformlar, imparatorluğun emperyalist sömürüye ve yağmaya daha çok açılması anlamına geliyordu. Elbette yarı-sömür-geleşme süreci sadece ekonomik ve sosyal yapı-yı angaje etmiyordu. Zamanla yönetici elitin bi-linci de sömürgeleşmişti. Zaten asıl bağımlılığı yaratan ekonomik ve sosyal veçheler değil, ide-olojik-kültürel veçhelerdir. Yenilikçi-Batıcı komprador bir elit oluştu. Bu elit artık kendi gerçekliğine kendi gözüyle değil, sömürgecile-rin, emperyalistlerin gözüyle bakıyordu ve görebileceği şeylerin sınırı da Avrupa-merkezli ide-oloji tarafından çizilmişti. Mektepli taife bir kere kendi gerçekliğine yabancılaşmıştı.11

1839, 1856, 1878, 1908, 1923, 1946-50 ve sonraki düzenlemelerin hiç biri Türkiye'nin em-peryalist dünya sistemi içindeki konumunu de-ğiştirmemiştir. Türkiye, emperyalist dünya sisteminin çevresinde yer almaya devam etti. Bu süreç-te 1914-1945 aralığı farklıymış gibi görünebilir ve nüanse edilmesi gerekir ama bu durum yö-ne-timin marifetinden çok, kapitalist dünya sisteminin krizi ve emperyalistler arası çatışmalar yü-zünden Türkiye'yi eskisi kadar biçimlendirip, şartlandıramaması, kendi içine kapanmış olma-sındandır. Bu durum, Türkiye'yi 'görece özerk-leştirdiği' için, sanki emperyalizmden 'bağımsız-laşıldığı' izlenimi yaratılabilmektedir. Böyle bir izle-nim yaratmak için de resmi tarih ve resmi ide-oloji seferber edilmiştir... Osmanlı İmparatorlu-ğunun yaklaşık son iki yüzyıllık dönemi yarı-sö-mürgeleşmeydi, 1950 sonrasında Türkiye yeni sömürge durumuna geldi. Şimdilerde ekonomi-nin yönetimi ve sosyal politikalar emperyalizm tarafından dayatılıyor. Ülkenin varı yoğu yerli ve yabancı dar bir elit tarafından yağmalanıyor. Ve bütün bunlar da bir 'başarı' sayılıyor. Elbette sö-mürü, bağımlılık, kapitalizm, emperyalizm, vb. gibi kavramlar da asla kullanılmıyor. Amerikan üsleri tartışma konusu bile yapılmıyor. Okulla-rda bilinci köreltilmiş gençler yetiştiriliyor ve Türkiye'nin yakında çağdaş uygarlık düzeyinin de üstüne çıkacağı safsatası beyinleri uyuşturma devam ediyor. Emperyalizmin uydusu bir rejimin emperyalistler gibi olması mümkün müdür? Emperyalist bir ülke olmak marifet midir?

Aslında Türkiye'nin kendi konumunu ve duru-munu tartışmadan, kapitalizmi ve emperyalizmi anlamadan, sürekli dillendirilen muasır medeni-yet seviyesine ulaşma söylemi, komprador yö-neticinin iktidarını ve emperyalist sömürü-nün ömrünü uzatmaya yarayan bir safsata, ufukta bir çizgidir. İnsanları işlerin yakında düzeleceği vaadiyle oyalama-ya yarayan bir afyondur. Şimdilerde artık muasır medeniyet (çağdaş uy-garlık diyorlar) seviyesine çıkmanın gerçekleşmesi için son bir eşiğin aşılması gerektiği söyleniyor: Avrupa Birliği'ne tam üyelik... Avrupa Birliği'yle ilgili durumun açıklığa kavuşturulması gerekir. Bir kere orta-da olmuş bitmiş birşey yok. Nasıl gelişiyeceği kesin olmayan bir sü-reç söz konusu, zira Avrupa bir Atlantik projesi olarak ortaya çıktı, arkasında ABD vardı. İngiltere 1945 sonrasında ABD'nin bir eyaleti durumuna getirildi. İngiltere'nin AB'ye katılması, AB'nin Batı'dan kuşatılması demeye geliyordu. Sovyet sisteminin çök-mesinden sonra eski Sovyet uydusu, Bush'un eteğini öpen Do-ğu Avrupa devletlerinin AB'ye katılması, AB'nin bu sefer Do-ğudan da kuşatılması anlamına geliyor. Dolayısıyla, her geniş-leme ABD'nin istediği gibi Avrupa projesini zaafa uğrattıyor. Zira, tek hegemonik güç ve 'kollektifi emperyalizmin'12 li-deri olan ABD, Avrupa'nın güçlü bir odak olarak karşısına çıkmasını ve dünya arenasında etkin bir aktör olmasını en-gellemek için her yolu deniyor.

Bu gün AB denilen, liberal virüs tarafından işgal edilmiş durumda ve çokuluslu şirketlerin, (büyük sermayenin densin) çıkarları tarafından biçimlendirilip, yönetiliyor ve ABD'nin güdümündedir. ABD'den bağımsız bir varlık gösteremiyor. Zira, küresel planda büyük sermaye asıl koruyucu olarak ABD'yi görüyor. Başka türlü söyler-sek, bu günkü haliyle AB projesi, çokuluslu dev şirket-lerin ve ABD'nin projesidir ve böyle bir projenin başta Avrupa'nın emekçi çoğunluğu olmak üzere Üçüncü Dünya halklarına tekliif edeceği birşey yoktur. Dolay-ısıyla, Avrupa Projesinin geleceği, sınıf mücadelesinin seyri tarafından belirlenecektir...

Aslında Avrupalılar Türkiye'yi içlerine almak istemi-yorlar ama bunu da hiçbir zaman açıkça telaffüz etmi-yorlar. Nasıl Türkiye'deki yönetici komprador elit, kitleleri on yıllardır 'muasır medeniyet' safsatasıyla oyalıyorsa, Avrupa da Türkiye'yi yakında içine alaca-ğını söyleyerek oyalıyor. Fakat hepsi bu kadar da de-ğil, Türkiye'yi yaklaşık seksen yıldır (1913'den bu ya-na) yöneten ve benim asıl devlet partisi dediğim kes-im de samimiyetle AB'ye katılmak istemiyor ama o da 'muasır medeniyet' safsatasından ötürü açıkça kar-şı çıkamıyor. Velhasıl Türkiye'nin AB'ye katılma mace-rası, ikiyüzlülüğün (Avrupa'nın ve Türkiye'nin) kesiş-me noktasında bir sorundur, siz yaklaştıkça uzaklaşan ufukta bir çizgidir. Oysa, Türkiye'nin emekçi çoğunlu-ğunun çıkarı, neoliberalizmin kıskacındaki AB'den ön-ce, bu ülkenin yönetimine katılmayı gerektiriyor... Av-rupa ABD'ye 'bağımlı' ve neoliberal dogmanın sultasın-da kalmaya devam ettikçe, Avrupa Birliği Projesinin ö-nü kapalıdır. İleri sürüldüğü ve sanıldığı gibi, ortada 'ol-muş-bitmiş birşey de yok. Böyle bir Avrupa'dan da Tür-kiye'nin ve diğer Üçüncü Dünya ülkelerinin büyük bek-lentilere girmesi abestir. Elbette mevcut süreç sınıf mü-cadelesiyle farklı bir mecraya sokulabilir, sola çevrilebilir ve böylesi bir potansiyel de mevcuttur... Zira, Avrupa'nın da, Türkiye'nin de ve tüm insanlığın da geleceği soldadır. Aksi halde, insanlığın ve uygarlığın bir geleceği olmayacak. Öyleyse sorun, vakit kaybetmeden 'asıl tartışılması gereke-ni tartışma' basiretini ortaya koymaya bağlıdır...

"Ozguruni-verse.org'un no-tu: Fikret Başka-ya'nın bu yazısı, Ekim 2004 sonunda Aykırı Yayınlarından çıkacak, "Doğu-Batı Kışkıracı Türkiye" başlığını taşıyacak kitap için yazılmıştır...

1 Okuyucu kalkınma so-runuyla ilgili olarak, Kalkın-ma İktisadının Yükselişi ve Düşüşü, Kalkınmanın Sonu (F. Partant'dan çeviri) ve Sömür-gecilik-Emperyalizm-Küreselleş-me adlı kitaplarına bakabilir. (Öz-gür Üniversite Kitaplığı)
2 Bu konuda bkz: Fikret Başkaya, Çığırından Çıkış Bir Dünya- Sosyal sefaletin, ekolojik felaketin, Etik Yozlaş-manın Kökeni, Özgür Üniversite Kitaplığı, 2004.
3 Samuel Huntington, The Clash of Civilizati-

ons, Foreign Affairs, Vol. 72, no 3, 1993.
4 Bernard Lewis, The Middle East and the West, In-diana University Press, Bloomington, 1964.
5 A.ge, p. 135.
6 Bernard Lewis, The roots of muslim rage. Why so many muslims deeply resent the West and why their bitterness will not easily be mollified, The Atlantic monthly, Boston, sept. 1990.
7 Okuyucu, Bernard Lewis'in bu konudaki görüşüyle ilgili olarak, www.arab2.com/biography/bernard-lewis htm'den daha detaylı bilgiye ulaşabilir...
8 Los Angeles Times, 16 October 2003'den aktaran Alain Gresh, La guerre de mille ans, Le Monde Diploma-tique, sept. 2004.
9 Los Angeles Times, age.
10 Bkz: Le Monde, 28 sept.2001.
11 Bu konularla ilgili olarak bkz: Fikret Başkaya, Yedi-yüz. Osmanlı Beyliğinden 28 Şubat'a. Bir Devlet Gelene-ğinin Anatomisi, Özgür Üniversite Kitaplığı,
12 Kavram Samir Amin'e aittir. Bkz: Libéral Virus, La guerre permanente et l'Américanisation du Monde, Le Temps de Cerises, Paris 2003. Bu önemli eserin Türkçe çevirisi, Ekim 2004 de Özgür Üniversite Kitaplığı tarafın-dan yayınlanıyor.

Canlı kalkanlar durduruldu

Diyarbakır'da ikisi 18 yaşın altında 33 kişi, "yasadışı eylem ve halkı isyana teşvik amaçlı gösteri yaptıkları" gerekçesiyle tutuklandılar. 26 Eylül'de eylem yaptıkları gerekçesiyle gözaltına alınan içlerinde Sosyal Demokrasi Gençliği, DEHAP, Ezilenlerin Sosyalist Platformu, Sosyalist Gençlik Derneği ve Dev-Lis üyelerinden oluşan ve kendilerini "Canlı Kalkan" olarak adlandıran topluluk, Diyarbakır ve Siirt'te, bir bildiri okuma ve sonrasında da çatışmaların olduğu bölgeye gitmek üzere yola çıktıklarında, jandarma tarafından gözaltına alındıktan sonra, 30 Eylül'de tutuklanarak Siirt E Tipi Cezaevi'ne, bir kısmı da Hakkari Cezaevi'ne gönderildiler. Konuyla ilgili olarak tutukluların avukatlarından ve aynı zamanda SDP üyesi Avukat Umre Deniz Tuna ve SDP İstanbul İl Başkanı Rıdvan Turan, sorularımızı yanıtladı.

pelingokmen@leman.com.tr

Pelin Gökmen

Canlı Kalkan olma fikri nasıl gelişti?

Rıdvan Turan- Kürt sorununda demokratik ve siyasal çözüm ve barış politikası partimizin en temel politikalarından biri. Bu nedenle de silahların susması için çalışmalarımızı sürdürüyoruz. Çatışmaları engelleme fikrinin şekillenmeye başlamasının geri planında bu türden politik ve insani nedenler var. Ancak bunun canlı kalkan eylemi biçimine dönmesi ise biraz ABD'nin Irak'a saldırısını önlemek için yapılan canlı kalkan eylemleri nedeniyle oldu. Bu eylemle şu söylenmek isteniyor, "yapılanların durdurulması, sorunların siyasal ve demokratik yollarla çözülmesi için bedenimizi kurşuna, bombaya karşı kalkan ediyoruz. Artık bu ülkede Kürt ve Türk analarının ağlamasını istemiyoruz." Yani genç arkadaşlar, toplumun üzerine ağır bir sis tabakası gibi çöktüğü halde yüzleşmekten korktuğu kendi gerçeğiyle yüzleşmesini sağlarken aynı zamanda bu sis tabakasının dağıtılması için öncü bir müfreze olarak hareket ediyorlar.

Canlı Kalkan olarak kimler gitti bölgeye?

Umre Deniz Tuna- Eyleme katılan arkadaşların büyük bir kısmı genç. Giden ekibin içinde partimiz Sosyalist Demokrasi Partisi'nin (SDP), Demokratik Halk Partisi'nin (DEHAP) Ezilenlerin Sosyalist Platformu'nun (ESP) üye ve taraftarları var. Giden arkadaşların büyük bir kısmı (33 arkadaş) Siirt E tipi Cezaevi'nde, bir kısmı Hakkari Cezaevi'nde tutuklu durumdadır. Şu anda da yeni gitmiş olan ve gitmek üzere olan canlı kalkan ekip-leri var.

Bu kişiler nasıl seçildi?

Umre Deniz Tuna- 1 Haziran itibarıyla ateşkes sürecinin sona ermesinden sonra çatışmaların durdurulması için çok sayıda etkinlik yaptık. Canlı Kalkan eylemi de bunlardan biri. Ancak bu eylem daha çok gençliğin kendi inisiyatifinde gelişen bir eylem oldu. Kararı veren, en çok etkilenen kesim yani gençlik oldu.

Eylem nasıl gelişti ve sonuçlandı?

Rıdvan Turan- Canlı kalkanlar, İstanbul'da ve diğer illerde eylemin kamuoyuna duyurulduğu bir basın açıklamasıyla yola çıktılar. Hedef operasyonların yapıldığı yerlerdi. Bazı ekipler olay yerine ulaştılar, bazıları henüz varmadan bölgeye bölgesine en yakın köyden göz altına alındılar, serbest bırakıldılar, tekrar operasyon bölgesine hareket ettiler ve tekrar gözaltına alınıp tutuklandılar. Örneğin şu an Siirt'te tutuklu bulunan kalkanlar

Avukat Umre Deniz Tuna

bu şekilde ikinci alınışlarında tutuklandılar. Şu ana dek, İstanbul, Siirt, Diyarbakır, Çukurova, Mardin, Van canlı kalkan grupları eyleme geçtiler. İlk grup olan Diyarbakır grubu tutuksuz yargılanmak üzere serbest bırakılmıştı, ilk celsede toplamda 60 seneyi geçen hapis cezaları aldılar. Şu anda İstanbul grubu, Çukurova grubu cezaevinde. Geçen hafta ben ve partili bir avukat arkadaş Siirt Cezaevi'ne giderek arkadaşları ziyaret ettik. Arkadaşların durumu iyi, moralleri yüksek. Dışarıda yapılan destek eylemlerini anlattık, ihtiyaçlarını sorduk, dışarıya, barışa ve demok-

rasiye selam söylediler. Bir arkadaşımızın yaptığı değerlendirme bizi gerçekten etkiledi, arkadaş, "burada gördüklerimiz ve yaşadıklarımızdan sonra, yaptığımız eylemin ne kadar önemli olduğunu, barışın ne denli gerekli olduğunu daha iyi gördük" diyor.

Hangi sebeplerden yargılanıyor bu kişiler?

Umre Deniz Tuna- 4 Ekim günü yaka paça gözaltına alındıktan sonra tutuklandılar. Savcının tutukluluk talebiyle sevk ettiği maddeler TCK.m.312, 516 ve 517 idi. Öncelikle 516.cı madde nedeniyle tutuklama verilebilmesi için şikayet olması gerek, ama burada

şikayetçi şikayetinden vazgeçti ve tutuklama sebebi ortadan kalktı aslında. Ayrıca yeni TCK'da 516. Ve 517. maddeler mülga edildi. Yani bu maddelerde suç olarak düzenlenen fiiller suç olmaktan çıktı. Dolayısıyla yeni kabul edilen TCK m.2'deki " bu kanunda sanık lehine hükümler içeren maddeler için yürürlük tarihi yayın tarihidir" düzenlemesi gereğince bu sanıkların tahliye edilmeleri gerekiyor. Zira, m.312 de düzenlenen suç için de CMUK m.104'de sayılan tutuklama sebeplerinden hiçbirisi mevcut bulunmuyor. Ancak tüm bu yasal düzenlemelere rağmen mahkeme arkadaşların tutuklanmalarına karar verdi, bu karara karşı yapılan itirazlar ve tahliye talepleri reddedildi. Ardından savcılık iddianamesini yine aynı maddeler üzerinden düzenledi ve gençler hakkında TCK m. 312, 516, 517. maddelere ve 2911 sayılı kanuna muhalefetten dava açtı. Mahkeme de olayın TCK. m 169 kapsamında olduğunu düşünerek görevsizlik kararı verdi ve dosyayı Diyarbakır Ağır Ceza Mahkemesi'ne gönderdi. Dosya şu an Diyarbakır'a gönderilme aşamasında. Elbette gençlerin işledikleri iddia edilen suçun m.169'la ilgisi yok. Bu madde örgüte yardım ve yataklık etmeyi düzenliyor ve bu maddede düzenlenen suçun unsurları çok açık. Kişi, örgüt üyesi olduğunu bildiğini birine yer göstermiş, silah temin etmiş ve giyecek ve yiyecek tedarik etmiş olmalı ki bu suç işlemiş sayılsın. Ortada öyle bir fiilin olmadığı çok açık, üzerine konuşmaya gerek bile yok. Ayrıca gençler arasında 18 yaşını doldurmamış arkadaşlar var ve bildiği üzere 18 yaşından küçüklerle ilgili yargılama suç ne olursa olsun çocuk mahkemelerinde yapılır ve ilke olarak sanıklar tutuksuz yargılanırlar. Eğer tutuklanacaklarsa da çocuklara özgü cezaevlerinde tutulurlar. Ancak burada bu arkadaşlar da diğerleriyle birlikte aynı cezaevinde kalıyorlar. Eklenmesi gereken bir başka husus, bu tutuklu arkadaşlarla aynı "suçu" işleyen bir önceki canlı kalkan grubu, 2911 sayılı kanuna muhalefetten yargılandılar ve bu maddeden ceza aldılar. Bu karar da ayrıca tartışılabilir olmakla birlikte, çok temel ceza hukuku ilkelerinden biri fena halde ihlal ediliyor. Aynı "suçu işleyen" arkadaşlar farklı maddelerle yargılanıyorlar. Bu hukuka sığmayan bir uygulama. Yani bu süreçte yaşanan hukuka aykırılıklar saymakla bitmez. Bu kadar açık ihlaller varken ve bunlar her seferinde avukatlar tarafından dile getirilirken, aynı hukuksuzlukların tekrar ediliyor olması akla

SDP İstanbul İl Başkanı: Rıdvan Turan

çok başka sorular getiriyor. Bence esasen çok da hukuki olmayan nedenlerle tutuklanan arkadaşların serbest bırakılmaları gerekiyor.

Sorunun geleceği hakkında neler söyleyebilirsiniz.

Ülkenin önünde iki yol var. Kürt meselesi siyasal ve demokratik olarak çözülecek ve Kürtler nasıl yaşamak istiyorlarsa öyle yaşayacaklar ve böylece ülkede demokrasinin gelişiminin daha fazla olanağı oluşacak ya da kronik bir hal almış olan Kürt fobisi ile yaşamaya ve daha da fazla ABD kuklası olmaya devam edilecek. Kürt hareketini tasfiye etmesi için ABD'ye her geçen gün daha fazla daha fazla ödünler verilecek. ABD, mazlum Irak halkını katlederken daha fazla işbirlikçisi ve Ortadoğu'daki ABD politikasının garantisi olunacak ki zaten objektif durum da bu. Şovenizm ve militarizmin ülkeyi ne hale getirdiğinden, yaşamımızın üzerine nasıl kara bir bulut gibi çöktüğünden bahsetmiştik. İşte canlı kalkan eylemi, bu kötü gidişatı durdurma kararı ve cüretidir. Burunlarının dibinde böyle bir sorun yaşanırken bunu görmeyen sağ ya da sol tüm kesimlere verilen bir cevaptır. Canlı kalkanlar, bu ülkenin siyasal yaşamında emekten, barıştan ve demokrasiden bir atmosfer yaratmak için kendi bedenlerini siper etmekten çekinmeyen kahramanlardır. Bu arkadaşlar bir öncü görev üstlenmişlerdir ve daha yaşanması bir ülke ve dünya mücadelesinde bayrağı yere düşürmeyenlere rehber olmuşlardır. Bu irade büyüterek devam edecektir. Sosyalist Demokrasi Partisi bu iradenin takipçisi olacaktır.

Fotoğraflar: Sinan Göksel

otaftali@hotmail.com

Oktay Taftalı

Bir öfke nedeni olarak kapitalist medeniyet

2004 yılında bütün dünyanın, batılı biçimiyle, kapitalist medeniyet tarafından belirlendiğini yaşıyoruz.

Antonio Negri

Çeşitli medeniyet tanımları içerisinde "kapitalist medeniyet" kavramı, bizim kendi kendimize uydurduğumuz bir düşünceyi ifade etmiyor.

Bu tanıma, en güncel içeriğiyle birlikte, yukarıdaki alıntıdan da anlaşılacağı gibi, İtalyan düşünür olan Antonio Negri'nin 02.02.04 tarihinde katıldığı bir toplantıda rastladım. (Bkz. www.nachstudio.zdf.de) Ve doğrusu, o günden beri, yeri geldiğinde „kapitalist medeniyet“ kavramını kullanmakta bir sakınca görmüyorum.

İlk aşamada, medeniyet fikri açısından dar kapsamlı ve indirgenmiş bir ifade olarak anlaşılabilir, içinde yaşadığımız zamana denk düşen Batı Medeniyeti'ni, şu an için bundan daha iyi tanımlayacak, bir başka kavram bilmiyorum, bilemiyorum.

Bir metrekare topraktan başlayarak bütün gezegeni, üzerindeki öteki canlılarla birlikte mülkiyet unsuru olarak gören ve ona bu muameleyi yapan, bu uğurda dünya savaşları çıkaran, sistematik biçimde, yabancı düşmanlığı, ırkçılık, faşizm, anti-semitizm ve benzerleri gibi, yere ve zamana göre, insanı insana irrasyonel gerekçelerle düşman ederek, rasyonalizm şampiyonluğu yapan, medeniyet farklılıklarını türlü bahaneler uydurarak, çatışmaya dönüştürürken, çoğul kültürlükten söz eden bir medeniyet...

Sormak gerekir: bu rasyonel medeniyet, yine kendi tanımladığı "rasyonel" ve "bilimsel" kategorilerle insanlığı, ilerlemiş ve geri kalmış ülkeler, medeni ve ilkel halklar, zengin ve yoksul coğrafyalar, kazananlar ve kaybedenler, zenciler ve beyazlar, başarılılar ve başarısızlar, çalışanlar ve tembeller, zekiler ve aptallar, duygusalılar ve akılcılar, ilericiler ve gericiler, demokratlar ve antidemokratlar, doğulular ve batılılar gibi sayısız tanımlamalarla bölüp, atomize ederek, temelde ruhu maddeden ayırarak, yeryüzünü içinden çıkılmaz sorunlarla dolu bir cehenneme çevirmeyse, bunu kim becermiştir? Üstelik tesadüf o ki, yukarıdaki ikilem sıfatların olumluları nedense hep Batı'nın, olumsuzları ise bizlerin niteliğine dönüşmüş durumda.

Çağdaşlık, gelişmişlik, vb. çift anlamlı söylemlerin gölgesinde, bir yöntem olarak terörizmi, bir ideoloji ve devlet biçimi olarak faşizmi, diktatörlüğü, sonra bu kötülüklerin ilacı diye, bir yalan düzen olarak demokrasiyi, vb. icad edip, bunları tez ve antitezleriyle, dünyaya "öğreten adam" tavrı içinde dayatan hangi medeniyettir?

Dürüst olmak ve düşünmek gerekiyor: gezegenimizin günümüzde, giderek bir açık hava hapisanesine dönüşmesinde, kapitalist medeniyet ve onun efendilerinin dışında kalan halkların ve bu halkların "geri kalmış" medeniyetlerinin payı nedir? Afganlar, Hintliler, Malezyalılar, Latin Amerika ve Afrikalılar insanlığa hangi kötülüğü, kaç kez dayatmışlardır. Hatta bu ülkelerin despotları, diktatörleri, şeyhleri, ağaları bile, bugünkü kapitalist Batı'nın desteği, himayesi olmaksızın yaşayabilir, kendi halklarına zulüm edebilirler mi?

İnsanın ölümlü bir varlık olması, din ve tanrı inancından bağımsız bir hakikattir. Sonuçta inancı olan da olmayan da ölüp gidecektir. Öyleyse yeryüzünde, öteki bir çok canlıya oranla, kısa veya orta süreli insan ömrünün, huzur ve barış içerisinde geçirilmesi

esas değil midir?

Özünde, insanın huzurunu tehdit eden bir medeniyet, bilimin sınırlarını zorlarsa, sıradan bir aklın alamayacağı teknolojiler geliştirse, hayal edilemez zenginlikler üretse bile, tüm bunların, ölümlü bir hayat karşısındaki kıymeti ne olabilir?

Bugün gerek Doğu'da, gerekse Batı'da, itibarını hemen hemen hiç tartışma konusu etmediğimiz, Antik Yunan medeniyeti bile, göz kamaştıran bir sanata, olağanüstü bir düşünce ve felsefe birikimine imza atmakla birlikte, maddi ve manevi tüm zenginliğini köle çalıştırma sistemine borçluydu. Ne acı...

Üzerinde biraz düşündüğümüz zaman, bugün bile vicdanımızı derinden yaralayacak olan bu durum, günümüzde de benzer şekilde sürmüyor mu?

Öyleyse, aynı şekilde gelecek kuşakların vicdanlarını rahatsız edecek şu ifadeyi şimdiden tasarlayabiliriz:

"2000 li yıllarda dedelerimiz, Mars gezegenine uydu yollamışlar, Derrida gibi filozoflar yetiştirmiş, Picasso gibi ressamlar doğurmuşlar ama Afganistan'da, kendi halinde bir tavuğu, bir keçisiyle mağara barınağında, ölümlü hayatını sürdürmeye çalışan mazlumlara, binlerce ton bomba yağdırıp, bir gün olsun huzur yüzü göstermemiş, hayatı zehir zıkkım etmişler. Ne acı..."

Modern biçimini Batı'dan öğrendiğimiz diyalektik mantık bu ve benzeri sorular karşısında, yakın zamana kadar vicdanımızı bir ölçüde rahatlatıyordu. Kendi kendimize tekrar ediyorduk: "Her olumlu şey kendi içinde olumsuzunu da barındırır, ancak gelişimin kendisi olumlu yöndedir." Ama artık, ne bu akılcı önerme, ne de aklın kendisi vicdan yaramızı dindirmeye yetmiyor.

Çünkü zamanımızın; insanlığın zamanının giderek daraldığını seziyoruz. İşte ömür geldi geçiyor. Bu sezgimizi kanıtlamak için, batılı bilim adamlarının yakın veya orta gelecekte dünyanın üzerinde yaşanmaz bir gezegen olacağı yönündeki, bilimsel istatistik verilerine de ihtiyacımız yok.

İnsan olarak, tüm diğer canlılar gibi, yaşadığımız bu tabiatın bir parçasıyız ve parçası olduğumuz bu tabiatla birlikte huzursuzuz.

Tabiatla aramızdaki tüm yabancılaşmaya rağmen, huzursuzluğumuzu laboratuvar verilerinden öğrenmek zorunda değiliz. Biraz sorumluluk duygusu ve biraz merhametle çevremize baktığımızda, o huzursuzluğu yaşıyor ve vicdanımızda sıkıntı duyuyoruz.

Belki çok karamsar ve duygusal oldu, öyleyse bizi onlarca yıldır teselli eden akılcı düşünceleri tekrar edelim: „her olumsuzluk, kendi içinde olumlu karşısını da barındırır. Öyleyse, kapitalist Batı'da, yekpare bir bütün değildir. Orada da doğru ve güzel şeyler vardır. Onları aklın süzgecinden geçirip ayıklamak gerek. Olaylara evrensel bakalım."

Evrensel dedim de: Siz hiç Japon'ları, Mozart sahnelerken izlediniz mi? Hayatta bundan daha garabet bir şey olamaz.

Şair arkadaşımız Engin Turgut'un, Resim sergisi. 20 Kasım - 3 Aralık. Bakırköy Basad sanat galerisi. İstanbul cad. No: 38.

Siirt'te Arkadaş Kitabevi sokak çocuklarına karşılıksız olarak eğitim ve kültür hizmeti veriyor. Yapılan etkinlikleri takip etmek ve bilgi için: Mehmet Yürek / Mehmet Yavuz Arıtürk, Arkadaş kitabevi, Eğitim fak. karşısı. No: 202 Siirt.

Türkiye İkizler Burcu, İstanbul Yengeç...

Barış Mutlu baris@leman.com.tr

Hasan Baygar
Mecidiyeköy'de
sadece bayanların
girebildiği
restaurantında
gelenlere astroloji
hizmeti de veriyor.
Bunun alt kümesi
niteliğinde özel bir
merakı var; coğrafi
astroloji. Semtlerin
burcundan, ülkele-
re kadar bir çok
yerleşim birimini
konuştuk. Baygar'a
göre şehirlerin
burçları insanların
taşınma sırasındaki
tercihlerinden,
yaşadıkları
uyumsuzluğa kadar
bir çok şeye etki
ediyor. Belli başlı
kentlerin hangi
burçtan olduklarına
internet üzerinden
hizmet veren
Astroloji sitelerin-
de ve bazı tanıtım
kitaplarında
rastlamış. Bunu
gezip gördüğü
memleketine ve
illerimize uyguladı-
ğında aldığı sonuçla-
rı bizimle paylaştı.
İtirazımız da oldu,
"Vay be" dediğimiz
de... İşte tam
tekmili...

İstanbul'un burcu nedir?

İstanbul yengeç burcu. Ana şefkati var İstanbul'da, herkesi besliyor.

Fakat zor bir tarafı da var. Çok ağlatmadan meme vermiyor. Oysa ana kucağında rahattasınızdır.

Ben tarihsel boyutundan bakıyorum. Eski İstanbul benim dediğim. Bağdat Caddesi'nin yengeçle ne alakası olabilir mesela. Bağdat Caddesi'nin görünüşü akrep. Fakat üzerinde yaşayanlar ve görülen ani gelişmeler beni bu cadde-nin ikizler olduğu vehmine sürüklüyor. **Bölgede yaşayan insanların burçlarının avarajı etki ediyor o zaman sonuca. Bir ilçenin yüzde 75'i teraziye..**

Zaten o noktadan sonra terazileri çekmeye başlar. Belli bir yoğunluktan sonra hangi burç baskınsa, o burçtan insanlar bilerek ya da bilmeyerek ken-dilerini o şehirde bulurlar. Böyle kü-melenmeler geliyor. Örneğin Alman-ya'ya göç eden Türkler. Ben Frank-furt'ta oturdum ve bana kesinlikle uymuyordu. Fakat anneme ve babama çok iyi uyuyordu..

Neydi Frankfurt?

Terazi... Annem ve babam koç bur-cundan olduğu için, zıtların cazibesi meydana geliyor. Ben balık olduğum için, İstanbul'dan Frankfurt'a gittiğimde çocukluğum bitmişti. Bana Münih uyar-dı. Ki iki sene denedim olmadı, zordur Münih de. Belki çocukluğumda gitsem herşey farklı olurdu. Başak olduğu için Paris uyardı, yükselenimle aynı derecede.

İnsanların taşınma tercihlerini isteme-den şehirlerin burçlarına göre yapması mümkün o zaman..

Daha bilinçli bir tercih olur bu. Fakat insan kendine ters bir yerde de yaşayabi-lir. Çok çektiği bir şehiri terkedemiyor. Bazen bilmek yeterli gelmiyor, ne-gatif enerjiyi hissedince anılıyor bazı şeyleri. Yaşadığı şehirle çatışan çok in-san var. Ve bu çatışmaya rağmen git-mek gibi bir şanslı olmayan.

**"Diyarbakır Terazi'dir,
'ortamım güzel olsun,
yeter' der"**

Türkiye'ye dönersek.. 29 Ekim'de cum-huriyet kurulduğu için akrep dediler, fakat siz ikizler diyorsunuz..

Cumhuriyetin kurulmasıyla oradaki insanların tabiatı değişmiyor. Ben 24 ya-şımda mühendis oldum. Şimdi o tarihi alıp milat yapamam. Talebe Hasan'dan

Mühendis Hasan'a değişen fazla bir şey yok. En azından bir burcun karakterin-de belirleyici olacak değişiklikler meydana gelmiyor. O tarih en fazla cumhuri-yetin hayatında belirleyicidir.

O zaman illerin burçları ne olursa ol-sun yükseleni ikizler...

Evet. Nihayetinde ikizler var. Fakat Türkiye'nin ikizler olması bana çok il-ginç geliyor. Hala manalandırmakta zorluk çekiyorum. Belki diyorum eski-den böyle değildi. Yani belki de ikizler burcunun iki yüzünün birini yaşıyoruz uzun bir süredir, ve o diğer yüzün gel-mesi gecikti. Şimdi ikizler kurnazlığıyla bilinir.. Bu yalan söylemeden alt etme sanatıdır aynı zamanda. Bunun için çe-şitli yollar varyasyonlar şart. Oysa biz-de mevcut değil, yani yaratıcılığımız za-man içinde körelmiş, ya da ortaya çık-a-cağı bir zaman var ve onu bekliyoruz. Kurnaz olmak da bir erdemdir. Eski sa-vaş hikayelerimizde binbir türlü taktik görüyoruz. Şu anda bizde kolayca giden yalancılık kullanılıyor. Her burcun bir de seviyesi vardır. İkizlerin belki de alt seviyelerini yaşıyoruz. Her ikizler de harika değil bildiğiniz gibi. Terazi örne-ğine bakalım. Bu burcun üst seviyesi moda ve sanat dalında muazzam işler yaparken, alt seviyesi ahlaki çöküntüye uğrayabiliyor. Neden? Çünkü rahatı sever. Balık da düşerse alkole verir kendini, bitirir. Fakat üst seviyede bir balık hayatı aşarak yaşar.

Konya'nın burcu nedir?

Yay. Açılmayı sever aslında. Dene-meler yapar, meraklıdır. İyi yemek ya-par, değişik soslar kullanır. Oğlak bur-cu olan Ankara'da bu beğenilmez. Bil-dikleri yemeği yerler, muhafazakardır-lar o hususta. Fazla şatafatı sevmeyen An-kara'lılar, asgari şekilde beslenirler, ka-loriden kaçarlar. Kayseri ise kovadır.

Nasıl kova? Kova paradan tiksindir.

Fakat bir yandan da her istediğini beklemeden ve aniden yapma sevdasında-ken. Kovanın çatışması bu. Bugün istenilenin büyük böl-ümü parayla elde ediliyor. Kovanın hem ihtiyacı var paraya, hem de bu sistem onun reddettiklerinin dahi-linde. Kova burcu yüksek şuur olarak geçer. Kayse-ri'de kovanın tüm özellikleri var, özellikle de zekası.

Diyarbakır?

Terazi.

Ama hani rahattı terazi, bir dönem, şiddet bu şehrin yaşam biçimi oldu..

Biraz daha derinlere gidiyor. Terazi burcu barışçıldır. Bu burcun dini "make peace" olabilir, hippiler gibi. Fakat bu savaşı ortami elde edebilmek için de bazen savaştan geçmek gerekebiliyor. Belki de onun için çalışıyorlar. Kendi-ni gerçekleştirmiş bir terazi savaşı, kavgasız bir hayat sürer. Çok hırslı ve azimli değildir. Bir şey seçip onlarca yıl peşinden gidemez. Nihayetinde her te-razinin hedef cümlesi 'güzel bir ortamı-mız olsun'dur. Kaba söz bile çıkmasın ağızdan. Fakat bu ortamı hak etmek gerekiyor işte. Tabi işin siyasi vesilesi apayrı bir konu.

**"Gecekondulaşma
İkizler'in eseri"**

İklim etki ediyor mu? Yağmurun, ça-murun eksik olmadığı bir şehir ikizler olabilir mi?

Ateş burçlarına mensup insanlar Ak-deniz kıyılarını çok severler. Karşılıklı bir etkidir bu. Hatta Koç, Aslan ve Yay Arap ülkelerini de sever. Londra'da in-sanlar şemsiyesiz gezmez mesela, ve hava hareketleri çok çabuktur. Kova-dır Londra. Aniden olsun ister çünkü, sürprizi sever. Oğlak burcunda olan 'hayatı güvenceye alma' düşüncesi tam tersi işler kovada; hayatının güvenceye girmesi kabustur onun için. Riskli yaşa-mı sever kova, Mozart gibi...

Düzensiz şehirlerle damgasını vuran burçlar hangileri?

Koç ve terazi. Düzen ve tertip konu-sunda tembeldirler biraz.

Antalya başak gibi geliyor, düzenli, ter-tipli..

Kesinlikle değil. Antalya'yı gezdiğiniz

kadarıyla değerlendirmeyin. Ateş gru-bundandır, koç bile olabilir. Enerji de var, bunu kanalize etme yönünde so-runları da. Turistlerin ilgisi de bu düz-lemede. Antalya'ya İstanbul'dan gidenle-rin çoğu evden çıkmak istemiyor.

Gecekondulu türü yapılaşma hangi bur-cun eseri?

İkizlerin. Tabiatımızda bu var, Os-manlı zamanında padişahın kapısının önüne bile ev yapılmıyordu. Zamanla saraya araba giremeyince evler söktü-rülmüş. Bu işlem sık tekrarlandığı için de tercih tahta ev yapmaktan yana kul-lanılmış. Tarihi dayanakları nedeniyle hoş karşılanıyor. Avrupa'da senin ol-mayan bir araziye plansız bir şekilde ev yapıldığında güler herkes; 'niye böyle bir şey yaptı ki, yarın kaldırılacak ora-dan' diye düşünür.

Gökdenler kime uyuyor?

Kovaya. Evet sıradışı bir yapı sayıl-mayabilir gökdelen, fakat yine de bir kova için önemli olan yerden uzaklık, gökyüzüne yakınlıktır. Bu nedenle ze-min katta yaşamaktansa, 117'inci katta mahsur kalmak evladır kova için.

Kovalar Lizbon'a

New York ve Amsterdam da İstanbul gibi yengeç. Portekiz ba-lık fakat Lizbon kova. Şehir bitiyor ve yeniden başlıyor. Fakat kova şehirlerinin bir dezavantajı var, sinir sistemleri hasta. Fakat sıradışı yemekler yenir buralarda, hiç bir yerde göremeyeceğiniz evler vardır. Tabi balık burcu ol-duğum için yerimde kaldım fazla şehir tanımadım. Yay olsaydım adım adım dolaşırdım.

ABD bitiş noktasında bir yay

Amerika için yay dediniz? Yay iyiliksever-dir. Amerika'nın iyilik anlayışı bu mu?

Doğrudur, yay şifa dağıtır. Fakat göç ül-kesi Amerika, yay burcunun özelliği. Her-şeyi abartmaları mesela. İnsanlar çok bü-yük, iri. Bir litrelik süt bulamıyorsunuz orada, hep beş litrelik. Niye şifa dağıtmıyor da, eziyet ediyor; işte Güney Ameri-ka olsun, Irak olsun. Çünkü dejenere ol-dular. Belki de bitiş noktasındalar. Şimdi Plüton gezegeni yay burcunda duruyor. Bir beş sene daha yay burcunda olacak, köklü değişiklikler kapıda Amerika için. **Komşularımız nasıl? Güvende miyiz, değil miyiz. İkizlere zıt burç yok gibi..**

Ona bakmıyor ki. Bazen zıt burçlar sü-per anlaşıyor. Ya da aynı burçlar.. Yuna-

nistan boğa burcundan, İngiltere de.. İki ülke bu yüzden iyi anlaşır. Bir de şu var. Almanya'nın mesela burcu Bavyera bölge-sinden farklı. Münih akrep, ve Hitler bu bölgeden başlattı hareketini, oranın ener-jisini kullandı. Yunanlılar bu savaşta Al-manlardan çok zarar gördü. Aslında düş-man olmaları gerekirken iyi anlaşıyorlar. Neptün Yunanistan'ı etkileyince farkında olmadan bir şey kaybedecek. Bu siyasi bir hak olabilir, toprak olabilir.

Sakin Kıbrıs olmasın?

Bilmiyorum. Kıbrıs boğanın etkisinde ama.

Yunanlıların etkisinde o zaman. Ama ya oradaki Türkler?

Onlar da boğaya yakın. Zamanla bura-dan gidenlerin seyreldiği bir temayül olsa da adada ağırlık boğanın.

İstanbul'un yemek modası

Mehmet Hakan

İstanbul'un kimin karar verdiği, hangi aralıklarla değiştiği, neyin neden demode, neyin neden moda olduğu muamma olan karın doyurma modasıdır. Restoran, cafe, büfe bilumum yeme-içme mekanlarının yıllar boyunca uğradıkları değişimdir. Şehirde yaşayanların büyük bir çoğunluğu bu modanın peşinden koşar ve o yıl ne modaysa onu yerler. Bazıları ise tarihi aile işletmelerinin yiyecek sektöründe faaliyet gösterenlerinden vazgeçmez, Sultanahmet köftesi yer, kralburger de tükünür...

'70'lerde moda olan kaşarlı tost, sucuklu tost, sosisli, yengen, limonata, ayran, portakal suyu satan büfeler ve semt kebabçıları...
Örnek: Marmaris Büfe...

'80'lerde dört bir köşede açılan ve ve mönülerinde pizza, hamburger, genç kız rüyası olan kafeteryalar... **Nisantaşı'nda Bella...**

'80'lerin sonunda Mc Donalds'ın Taksim Meydanı'nda ilk şubelerini açması sonrasında Big Mac manyaklığı başlar. Bundan en büyük sekteyi Taksim Kristal Büfe yer. Tarlabası yıkımı sonrası yok olur gider. Akrabalarının Bağdat Caddesi, Maltepe ve Kadıköy'de açtıkları Kristal büfelerde satılan hamburgerler, hiçbir zaman Taksim'dekilere benzemez. Mc Donalds, Burger King Türkiye'ye gelene kadar malı götürür, sonra düşüşe geçer.

Hızlı değişim '90'ların başında yaşanmaya başlar. Üsküdar-Besiktaş motor iskelesinde açılan ilk kumpir tezgahı dolar taşar, Orta-

köy'de ilerleyen yıllarda yanyana 10 kumpir tezgahı görülür. İlk çıktığında 3-4 çeşit ile hazırlanan kumpirin sonradan boku çıkar ve mayoneze bulanmış akla gelebilecek herşey patatesin içine tükülür.

Yine aynı yıllarda İstiklal Caddesi'nde açılan Duran'ın arkasından her semtte soğuk sandviç satan dükkanlar açılır. Arkasından İbrahim Tatlıses'in Rumeli Caddesi'ndeki lahmacun ve acılı dondurma ile yaşadığı başarısız deneyim sonrasında; Hacıoğlu Lahmacun ve bu kez turnayı gözünden vuran Tatlıses Lahmacun devreye girer. Manyak gibi lahmacun yenmeye başlanır.

Lahmacundan sonra parsayı toplayan börekçilerdir. Aslı Börek malı ilk götürendir. Peynirli, kıymalı börekle başlayan çeşitlere aynı dükkanlarda mantı, içli köfte de eklenir.

Börekçilerden sonra bir dönem ev yemekleri modası başlar. Ev hanımlarının ticarete kafa göz yaparak girmesi sonrasında İstanbul'un dört bir köşesinde sonu ana ile biten Türk yemekleri satan lokantalar açılır.

2000'li yılların başında, İstanbul'da o tarihe kadar sucuğun tadı bilinmiyormuşçasına, Afyon çıkışlı sucuk bazlı mönülere sahip dükkanlar açılır. Bütün şehir sucuk döner, sucuklu yumurta yer. İkbal, Afyon Sucuk Evi bu işletmelerin ilk örnekleridir.

Aynı tarihlerde, başta İstiklal Caddesi olmak üzere birçok yerde, "Hadi köyümüze dönelim" dekorlu, otantik gözleme satan mekanlar açılır. Yayık ayrıntı içilir, gözleme

yenilir. Bu mekanlarda çalışan teyzeler, çoğunlukla ilk kez çalışan işin ehli insanlardır...

İstanbul, dönem dönem başka şehirlerin medarı iftarı yemeklerinden nasiplenir. Kumrucu Hüseyin'in İstanbul'da şube açması sonrasında, yine ortalık kumrucu dolar. Bu mekanlarda yapılan kumru, nedense hiçbir zaman İzmir'dekine benzemez. Ekmek belki aynıdır ama İstanbul'da malzemenin kalınır. Kumru modası kısa sürer.

Kumruda malı götürmeyenler kapağı Ayvalık tostuna atar. Tek özelliği, ekmeği olan Ayvalık tostunu için hergün kamyonlarla Ayvalık'tan ekmek getirilir, İstanbul'da da üretimine başlanır. Halen pek bir modadır...

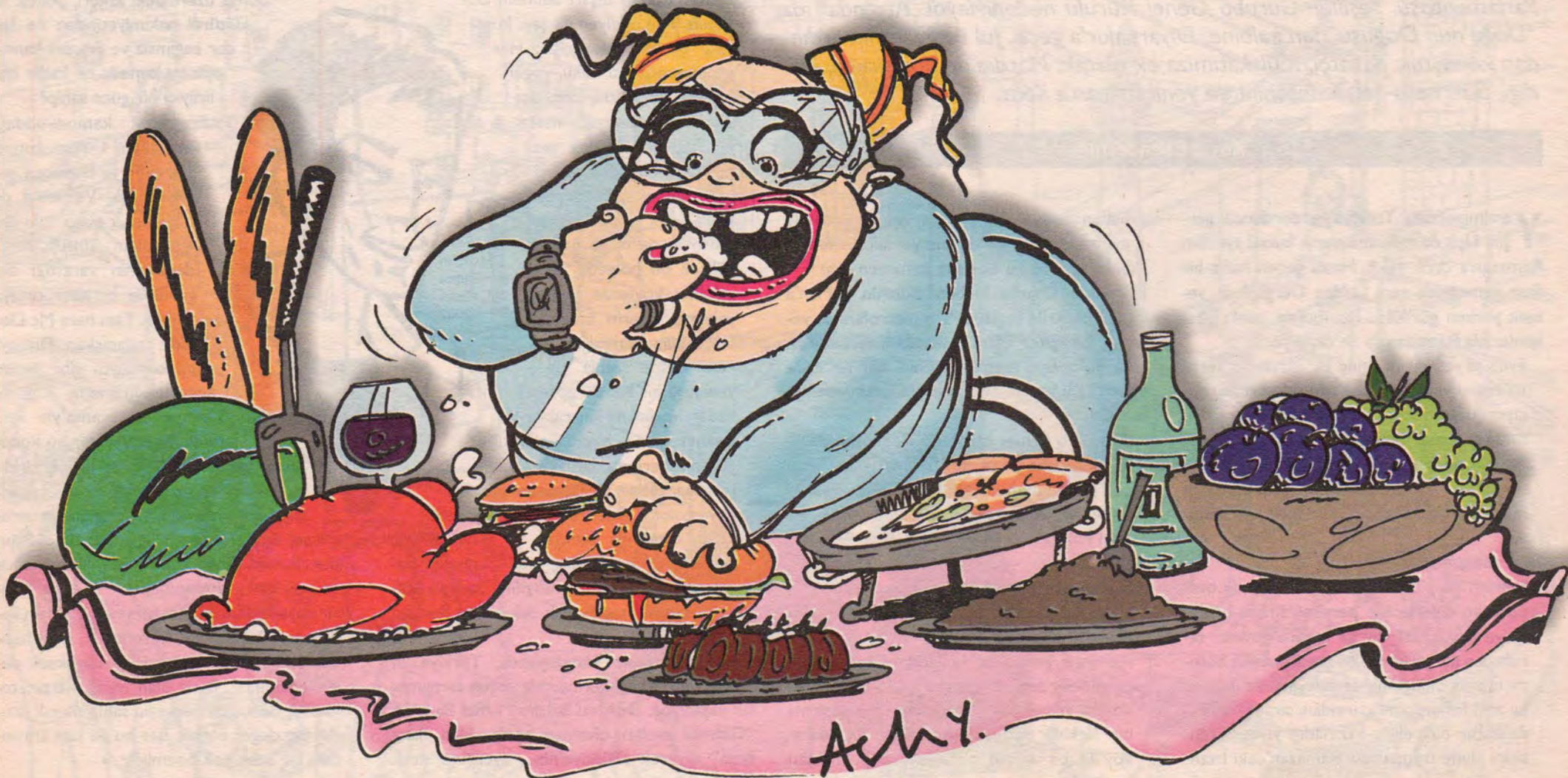
Yine 2000'li yıllarda dürümcü enflasyonu yaşanır. Boğaz şeridi boyunca, Arnavutköy Ali, Gökçen, Aşıyan'da ve Bostancı iskelede yenen dürüm bir anda dükkanlara taşınır. Bu mekanlar 24 saat açık kalır ve gündüz sinek avlar. Dükkanlara ek olarak, eski tırları dürümcü yapma modası da aynı tarihlerde başlar...

Lahmacun ve börek modasına beş boy fark koyan Simit Sarayları'dır. İlk olarak Ankara çıkışlı bir işletme, İstiklal Caddesi'nde bir dükkan açar. Sonra 100 yıldır simit tezgahlarından simit yiyen İstanbullu, bir anda simit manyağı olur. Beşiktaş Çarşı' da 4 tane halen mevcuttur ama yakında topu atmaları beklenmektedir. Kumpirde olduğu gibi simitte de çeşit manyaklığı yaşanmaktadır. Simidi, kırık yıldır eski kaşar, karper ile yi-

yen İstanbullu bir anda kavurmalı simit, sosisli simit, bilmemneli simitlere saldırmaya başlar.

Üst gelir grubunda, Da Mario ile başlayan İtalyan mutfağı modası, dükkana ismini veren Mario Parisi'nin açtığı her İtalyan lokantasında devam eder. Arkasından porselen tabaklarda Adana kebab, Urfa kebab satan lüks kebabçıları açılır. Etiler'deki Hede, Tike, Köşebaşı, yine 50 yıldır kebabın hasını satanların 3 katı hesaplama müşteri dikerler. Aynı furyadan Yılmaz Erdoğan da yararlanmak ister ama açtığı Yazı Kebab, Etiler Alkent'te iş yapmaz. Sushi önce yarım memur maaşı fiyatına satılır, sonra memleket balıklarıyla yapılır olduğundan süpermarket raflarında bile bulunur hale gelir. Tikicanlar için son moda ise Starbucks'lardır. Şubeleri mantar gibi yayılmaktadır. Bir diğer yemek modası nedense kariyerlerini terkettiklerini söyleyip, Pasta'cı açan aileden ya da kocadan zengin kadınlardır. Bunlar da sosyete kebabçıları gibi, pastanelerin 2-3 katı fiyata pasta kalarlar...

İstanbul'un yemek modasına erken uyanan malı götürür. Şehrin eski bir işletmecisinin tabiriyle, "Yiyecek sektöründe isen ilk sene işin kaymağını ikinci sene tarrağını yersin" modanın ne olduğuna uyanıp hemen dükkanda gerekli değişiklikler yapılmalıdır. Yoksa "sucukçu" diye açılan mekanda tavuk döner, börekçide baklava, sütlaç satılması kaçınılmaz olur. Konsept gider, yol olur.

Charlie Hebdo Dergisi'nden Ju Doğu'da dolaşmak,

Jul, Fransızlar'ın efsane mizah gazetesi **Charlie Hebdo**'nun, yeni kuşak karikatür sanatçısı. Kendisiyle bundan 2 yıl önce Nisan ayında, **Charlie Hebdo** ile **LeMan**'ın **İstanbul** buluşmasında tanışmıştık.

Onların bu İstanbul gezisinde, Jul'ün **Galatasaray**'da dolaşırken, gidip bir tek attığı müptezel gariban barı, **İngiliz Konsoloslugu** ile birlikte, gerisinde bıraktığı 40 cesetle henüz havaya uçmamış, Fransa'da kendi deyimiyle, “**koca kışlı**” faşist **Sarkozy**'nin yıldızında daha boncuk bulunmamış, türban da yasaklanmamıştı. Köklerini, **De Gaulle** saltanatını sarsan **Harakiri** dergisinden alan, dünyaca ünlü çizirleri **Reiser**, **Cabu**, **Wolinski**, **Fred** ve **Cavanna**'nın, '68 özgürlük hareketini de derinden etkileyen **Charlie Hebdo**'sunda, Jul, İstanbul gezisini ve **LeMan**'ı kendi dergilerinde “**Kolay Doğu Klavuzu**” başlığı ile kaleme almıştı. Jul'ün dikkat çekici “**kılavuz**”unu bu sütunlarda okuyabilirsiniz.

Bu gezinin ardından Fransız çizir ara ara Türkiye'ye geldi. **Charlie**'nin, **Doğu'daki gözü** olmuştu. Bu son gelişi ise, İstanbul'da toplanan Avrupa Parlamentosu Yeşiller Gurubu Genel Kurulu nedeniyleydi. Ardından da “**Doğu'nun Doğusu**”nun kalbine; **Diyarbakır**'a geçti. Jul ile gezisinin ardından konuştuk. Sanatçı, mülakatımıza ek olarak, **Mardin**'de dolaşırken, çizdiği, bize nefis gelen desenini de **yeniHarman**'a iletti:

Kutlu Esendemir

Yanılmıyorsam Türkiye'ye dördüncü gelişin. Üçü de müslümanların kutsal ayı olan Ramazan'a denk geldi. Hatta geçen hafta bir iftar yemeğinde seni **LeMan** Dergisi'nde yemek yerken gördük... İstanbul'da, senin gözlemlerle Ramazan'da ne değişiyor?

Eyüp'te yaşadığım ilginç bir olayla bu soruna cevap vereyim: İftar saatinde oradan geçiyordum ve kurulmuş devasa bir çadırın önünde, uzun bir kuyruk gördüm. Merak ettim; açıkcası ne olup bittiğinden de habirim yoktu. Bu arada bildiğin üzere atalarımın çok çok uzaktan Türklerle akrabalığı var.

Evet, sözetmiştin.

Sanırım bu yüzden olsa gerek, kuyruk beni çekti ve diğerleriyle beraber sırada beklemeye koyuldum. Bir de başıma güveller tarafından parçalanmış, en sevdiğim yün bere mi takmış olduğumu da ekleyim. Sanırım bu hırpani halime acıdıklarından, sırada, önümde duran biri, eliyle hazırladığı yiyecek tepsisini elime tutuşturdu. Ramazan'daki İstan-

bul'un benim için anlamı, yemek yemek, uyumak, uyanmak ve yine yemek yemek gibi birşey. Ve bu da bana tamamen uyar.

İlk gelişin **Charlie Hebdo** ekibinin **LeMan**'a konuk oluşu ile başladı. Paris metrolarında yetmişmiş bir çizir olarak, İstanbul, İstanbul'un arka sokakları, metrosu senin için ne ifade ediyor? Bu kentte seni şaşırtan, etkileyen neler var?

Aslında o benim İstanbul'a ilk gelişim değildi. Ben daha önce tek başıma gelip, hatta çok güzel Arjantinli bir kızla tanışmıştım İstanbul'da. Ama tabii bunun konumuzla bir ilgisi yok.

Yok tabii.

Ha ha.... Benim İstanbul'da en sevdiğim şey; adım başı yaşanan değişim ve çeşitlilik. Laleli'deki Rus pazarlarından, Kuzguncuk'taki romantik gelgitlere, Dolapdere'de dolanan çingenelerden, Dolmabahçe Sarayı'ndaki devasa yemek salonuna kadar, çok şaşırtıcı bir farklılık söz konusu. Sana hiç Karaköy'de bir sokak çocuğunu boğulmaktan

kurtardığımı anlatmış mıydım?

Yok hayır. Anlatsana lütfen.

Anlatayım: Bu karşılaştığım çocuk ve arkadaşlarının tiner koklamaktan kafaları bayağı iyiydi. Öyle ki; ben ve oradan geçen 2 yaşlı adam imdadına yetişmesek, öylece birbirlerine bakarak çocuğun ölümüne sebebiyet vereceklerdi. Bir başka anım da tanıdığım bir Türk kızının evinde yaşadığım bir olaydı. Sabah uyandığımda karıncalar yere düşmüş, kullanılmış bir prezervatifi yuvalarına taşımaya çalışıyorlardı.

Boyut değiştirmesek...

Tabii tabii...

Yeşiller Gurubu'nun Türkiye toplantısındaki tartışmaları izledin. Avrupalı parlamenterlerin yanında Türkiyeli politikaları tanıdın, dinledin. Avrupa'da, Türkiye'nin AB üyeliğine yoğun karşı çıkışlar yaşanırken, Yeşiller'in bu gurup toplantısında, senin açısından ortaya çıkan sonuçlar nedir?

Yeşillerin hepsi Türkiye'nin tam üyeliğine olumlu ve iyiniyetli yaklaşıyor. Ama bunda biraz da toplantılar sırasında salonda sürekli bağırarak konuşan bir kemalist kadının da etkisi olabilir. Ayrıca güzel havaların da Yeşiller'e pozitiflik katmış olabilir. Zaten politika da bir zevk meselesi değil midir.

İstanbul'un ardından Diyarbakır'a geçtin. Güneydoğu Anadolu'ya yaptığın bu ilk gezi, etkileyici miydi senin için?

Daha uçaktan dışarı adımımı atar atmaz beni etkileyen ilk şey, kuvvetli bir ot kokusuydu. Her yanı sarmıştı bu koku, yoğun bir şekilde. Türkiye'nin doğusunda gezinmek; hasta bir köpeğin sırtında gezmek ya da başka bir gezenin inmek gibi birşey. Evet, çok güzel. Ama tansiyon da bir o kadar yüksek bu bölgede. Boşaltılmış köylerde, yıkılıp yakılmış evlerin önünde, bir saldırı olur diye, sürekli elinde silahla bekleyen yaşlı bir Kürt'ü görmek kadar, keyfini ne kayırabilir ki insanın... Ve havada sürekli gezen askeri uçakların da etrafta yarattığı tehdit... Cumartesi gecesi Diyarbakır'a giden bir dolmuşta, yolun ortasında patlayan bir mayın birkaç askerin ölümüne sebep oldu. Sağsalim Paris'e döndüğüm için şanslıydım. Sanırım bölgede huzuru sağlayacak tek etken Avrupa olacak.

Özellikle Fransız kamuoyunda, Türkiye'nin AB'ye tam üyeliği konusunda yoğun tartışmalar yaşanıyor. Dışişleri Bakanı Michel Barnier, “Olumlu yanları olumsuz yanlarından daha fazla” diyerek ,Türkiye'nin üyeliğine sıcak

baktığını açıklarken, geleceğin lideri olarak gösterilen Nicholas Sarkozy, Türkiye'nin üyeliğine şiddetle karşı çıkıyor ve referandum öneriyor. Fransız kamuoyundaki Türkiye'ye karşı bu yoğun hassasiyetin kaynağında ne var?

Şahsi kanaatim, ne Fransız kamuoyu, ne de politikacısı, Türkiye hakkında tek birşey bilmiyorlar. Bu yüzden söyledikleri şeyler de aptalca oluyor haliyle. Yani basında okudukları küçük bir haberi, kafalarında kurup bir Türkiye fikri oluşturuyorlar. Ama asıl soru acaba Türkler bundan farklı mı davranıyorlar? Sarkozy'ye gelirsek, şüphesiz ki çok çok zeki bir adam ve insanların hassas olduklarını bildiği yönlerini bulup yağ çekmeyi çok iyi biliyor. Taa Tom Cruise'u çağırıp, adamın müridi olduğu iğrenç tarikatı, Scientology Kilisesi'nin reklamını yapmasını istedi mesela.

Bunu duymamıştım Jul.

Evet öyle. Ama onun da hassas olduğu ve hatta sinir olduğu bir konu var; o da kocaman kışlı. Bu konuda kompleks sahibi ve onu saklamak için elinden geleni yapıyor ama ne gam ki; artık 80 milyon Türk bilecek ha ha ha!

Fransa, McDonald's şubelerine karşı saldırı yapılan tek Avrupa ülkesi olmakla birlikte Disneyland'in kıtadaki kalbini de topraklarında barındırıyor. Küreselleşmeyi, globelleşmeyi savunan Fransa politikaları, ABD'nin dünya üzerindeki askeri, politik ve kültürel hakimiyetinden ne kadar bağımsız ve Fransız kamuoyu bu konuda ne kadar belirleyici bir güce sahip?

Fransız kamuoyundaki Amerikan karşıtı tutum çok cahil ve bağnazca geliyor bana. Ve senin de dikkatini çektiği gibi bu Amerikan kültür standartlarının yarattığı bağımlılıkla beraber ortaya çıkıyor. Yani hem McDonald's taşlanırken, Disneyland kuruluyor gibi. Benim değerlendirmeme göre, Türkiye de Fransa'yla aynı şekilde tepki veriyor bu konuya. Amerika'yla en büyük farklılık ve düşmanlık, tek bir basit prensipten kaynaklanır. Avrupalı'nın geleceksel inancı, karışıklığın pozitif olduğudur. Bunun içinde kültür, farklılık, uygunluk ve seçkinlik bulunmaktadır. Amerikalılar'daysa bu terim tam tersine bir anlam ifade eder. Başarısızlık, düzensizlik, ahlaksızlık demektir. Amerikalılar için en yüksek değer basitliktir. Basit olan iyidir, nettir, temizdir. Bence bu herkesin sahip olmak istediği bir değer olmalı. İşte bu iki kıta arasındaki bu zıtlık çok önemlidir. •

ul, AP Yeşiller Gurubu toplantısı için İstanbul'daydı: hasta bir köpeğin sırtında gezmek gibi...

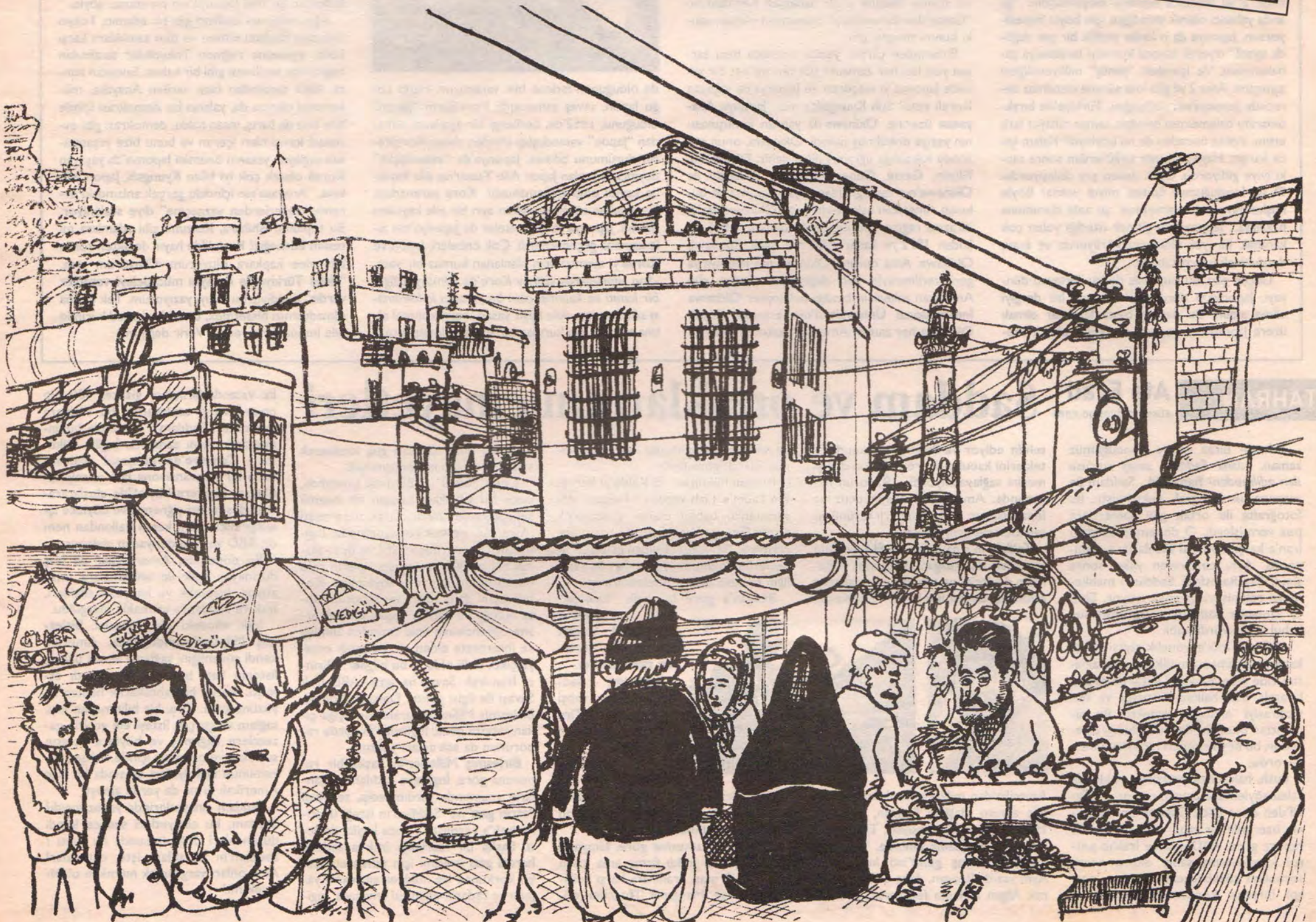
Kolay Doğu Kılavuzu

İslamcı bir Belediye Başkanı ve tekno müzik çalan travesti klüpleri varken saraylar, istasyonlar, banliyöler helal koyun gibi kanı akıtılan bir ekonomi, 13 milyonluk dev kente şansını denemeye gelen köylü seli, göçlerinde gecikmiş turnaların üzerinde uçtukları boğazına kadar kirlenmiş yağlı Boğaziçi'nde vızır vızır gelip geçen yük gemileri, depremler -gelmemize 4 saat kala Richter ölçeğinde 4.8'lik-, deri çizmeli ve kaşları piercingli kızlar, ayakka-bı boyacıları ve Bozkurtlar'ın faşist örgüt-

leri, en iyi rakı ve tatlılardan en tatlısı tek bir şehirde toplanan 3 futbol takımı, sağlam bir mafya, olağanüstü romancılar varken LeMan'a ihtiyaç var. Mad'in yeğeni Fluide Glacial'in komşusu, Charlie Hebdo'nun kan kardeşi LeMan, 3 neslin dikkatle takip ettiği bir adacık "doğruyu söylemek gerekirse Türkiye'nin en çok okunan dergisi" olduğu söyleniyor. Hemen arkasından da bir çeşit "bilim ve hayat" geliyor, diğer yandan her yerde meydana çıkan onlarca mizah dergisinin çok üstünde yüzen İs-

lamcı mizah yayınları bile var! Şaşırdınız mı? Ama özgürlüğün ve yaratıcılığın bile doğal sınırları var... Mesela bir gazete ya da dergi için Atatürk'e hakaret etmek intihar anlamına gelir... Kanunlar katı ve herkes onlara uyuyor... Anaokulu çocukları, milli kahramanı selamlamak için saygı duruşunda dururken, nemli gözlü Anadolu dedeler çoraplarını camilerin halılarında sürterken, LeMan'ın insanları başka bir duaya veriyorlar kendilerini bu erkekler ve kadınlar hayata tapıyorlar, hayatın zevklerine, üzüntülerine, geldiği gibi, geçtiği gibi. Onları okuyanlar, bu gerçek hayat azizlerini selamlasınlar.

Jul, Nisan 2002, Paris

23 Ekim 2004 Mardin Çarşı

Tokyo

Kayoko Isobe

Japonya Versiyonu ile Anayasa mücadelesi

Tokyo- Hiç, yabancı bir ülkede kaldınız mı, 1 yıl falan? Seyahat amaçlı değil; oranın halkı ile, bir müddet içiçe, yanyana oturup yaşadığınız oldu mu hiç? Ben, yaklaşık 2 yıl, sizin **İstanbul'unuzda** kaldım. Oradayken, gittikçe milliyetçileşmeye başlayan kendimden çok korkmuştum. İçimde uyuyan sağcı boyutuma başbaşa kalıp hayli şaşırmıştım. İlkide bir **"Japonya'da olsaydım"**, **"Japonya'da böyle bir saçmalık olmaz"**, **"Niye bizim gibi yapamıyorlar?"** dediğim çok oldu. Sanki uzaylıya bakar gibi üzerime yağın bakışlardan bıkip, küfrettiğim de oldu. İnsan bulunduğu toplumu eleştirir, bunun çok doğal bir durum olduğunu şimdi çok iyi anlıyorum. Orada belli bir süre kalıyorsanız, o ülkenin siyasal, ekonomik, kültürel koşullarına bağlı olmaya mahkumsunuz ve bulunduğunuz pozisyonun eleştirirsiniz.

Memleketimden uzak kalıp 2 yıl aradan sonra, **"Keşke Japonya'da olsaydım"** dediğim yere döndükten sonra beni en çok şaşırtan durum, Japonya dediğim ülkenin hiç de hayal ettiğim gibi olmaması. 2 yıl boyunca kendimi eleştirmiştim; **"Şu anda yabancı olarak yaşadığım için böyle hissediyorsun, Japonya da o kadar parlak bir yer değil, uyan!"** diyerek fantezi kurmayı bırakmaya çabalamıştım. Ve içimdeki **"yanlış"** milliyetçiliğimi aşmıştım. Ama 2 yıl gibi kısa sürede inanılmaz derecede Japonya'nın değiştiğini, Türkiye'de bıraktıklarımı özlemekten bıktığım zaman nihayet fark ettim. Yoksa önceden de mi böyleydi? Kafam iyice karıştı. Hayır; sanırım 1990'lardan sonra sanki iyiye gidiyordu. Ümit denen şey dolaylıydı. O da kurduğumuz fantezi miydi yoksa? Böyle kuşkulandırmaktan olamıyoruz, şu anki durumuna bakılırsa... Japonya'nın gitmek istediği yolun çok karanlık bir yol olduğunu görüyoruz ve bunu durdurmak isteriz tabii ki.

Geçen gün, bu karanlığa doğru ilerleyen dünyayı, Japonya'yı durdurmak isteyen bir dergiyi elime aldım. Bu dergiyi başta Japonlar olmak üzere Japonya'da yaşayan Koreliler olmak üzere

re, dünyanın çeşitli ülkelerinden gençler çıkartıyor. Uzun bir hazırlıktan sonra piyasaya çıkan derginin ismi: Arife Gecesi. **-Sevgili yeniHarmanlılar: Bu kelimenin tam anlamını size veremeden yazıyorum. Uygun olup olmadığını bilemiyorum. Algıladığım ve sadece sözlükten bakıp yazdığım için size yanlış gelebilir. Arife sözcüğü aklınıza ne getiriyor acaba? Bu dergiye verilen isim, "Karanlık ve uzun geceden sonra, tekrar karanlık sabah gelebilir korkusuyla yola çıkarak, asla böyle bir sabahın gelmesini engellememiz gereken zamanında yaşadığımızı" hatırlatır.-** Şu anki durumun, **"gece"** olduğunu, ümidin bile yerle bir olduğunu bilincinde ama yine de ufak, gerçekten de ufak bir ümitle yola çıkalım diyerek insanlara **"mektup"** yazmaya karar verdiler. Geceden sonra sabahın güneşine kavuşma ümidiyle... **"Savaş, tüm ayrımcılığa ve sömürgecilığe hayır"** diyen dergi, karanlıkta rüzgar esse söndürecek gibi duran mumla, kimsesiz gezen bizi bağlayan protesto noktası olacaktır. Tüm yazıları, bize özenle gönderilen mektup gibi okudum. Yazıların içinde Filistinli yazar **Ghassan Kanafani'nin** "Gazze'den bir mektup" romanının olması, sanki bunun simgesi gibi.

Birbirinden çarpıcı yazılar arasında beni sarıyan yazı ise, her zamanki gibi sert ve net bir şekilde Japonya'yı eleştiren ve Japonya'da yaşayan Koreli yazar **Suh Kyungsik'a** aitti. **Japonya Anayasası** üzerine, **Okinawa'da** yapılan konuşmasının yazıya dökmüş haliydi. Okinawa, onun gözünde haksızlığa uğramış diğer şehir. Diyelim ki; **Filistin, Gazze, Güney Afrika ve Gwangju ile Okinawa'nın taşıdığı anlamı aynı.** Japonya'da bulunan Amerikan askerlerin çoğu Okinawalıların itirazına rağmen bu kentte bulunuyor. 1945 yılından 1972'ye kadar ABD'nin işgali altındaydı Okinawa. Ama durum, Okinawa'nın Japonya'ya geri verilmesiyle pek değişmedi. Geçen gün Amerikan askerinin bindiği helikopter **Okinawa International Üniversitesi'nin** arsasına düştü. Okinawa her zaman Amerikan askerleri ile yani

tehlike ile başbaşa. Böyle bir Okinawa'da yazar **Kyungsik, Japonya Anayasası** üzerine konuşma yaptı.

Japonya'da yaşayan Koreli çoktur. **"Japonya'da yaşayan Koreli"** deyince genelde sömürgecilik sonucu Japonya'ya zorla getirilen veya gelmek zorunda kalanların çocuklarını kast ediyor. **-Tabii ki aradan bu kadar zaman geçtiğine göre dördüncü nesil bile var.-** **Suh Kyungsik**, her yazıda kendisinin neden Japonya'da olduğunu okuyucularına anımsatıyor. Çünkü Japonlar unuttur, hep unuttur... Bilgisizliğin sorumluluğu kendisinin

de olduğunun farkına bile varamıyor. Hatta çoğu Japon, savaş zamanında Korelilerin **"Japon"** olduğunu, 1952'de, herhangi bir açıklama olmadan **"Japon"** vatandaşlığı elinden alınan Korelilerin durumunu bilmez. Japonya'da **"vatandaşlık"** deyince anlaşılan Japon Aile Yasası'na; aile kaydına kayıtlı olup olmamanızdır. Kore yarımadası, Japonya'nın sömürgeciyi ayrı bir aile kaydına dahildi. Japonya'ya göç etseler de Japonya'nın aile kaydına geçemezlerdi. Çok önceleri, Japon ve Koreli'yi ayırmak için planlanan kurnaz bir yasa. **-Son zamanlarda Güney Kore'de sömürgeciliğin bir kanıtı ve kalıntısı olan bu yasanın kaldırılması söz konusu -**Aile kayıt yasası, halkı kontrol altına tutmak için kurulan bir sistem olmasına rağmen

men, bu sitem içinden olmaktan memnun Japonları görünce her seferinde şaşırıyormuş yazar **Kyungsik**. En çok evlilikte belli olur bu durum. Mesela böyle bir ayrımcılığı içeren yasaya şu ankinden fazla dahil olmak istemediğim ve bu yasanın yürürlükten kaldırılmasını istediğim için asla **"evlenmek istemediğimi"** dile getirince bunu anlayan Japon hemen hemen yok. Bunun tersine evlilik dışı beraberlik yaşayanlar, **"aile kaydını kirliletmekten"**, **"tehlikeye sokmaktan"** ilişkiyi kurdıkları gerekçesi ile, **"Ciddi değiller bunlar"** şeklinde aşağılanırlar. Aile kaydı sisteminin tümüyle varlığının kirli olduğunu anlamak istemiyorlar neredeyse.

Sonsuza dek savaştan vazgeçmesini **-Japon Anayasası 9, madde-**, en azından evlilikte kadın-erkek eşitliğini sağlayan **-Japon Anayasası 24. madde.** **Ancak bu yasada, evlilik sadece kadın-erkek arasında kabul edilir, bu açıdan yetersiz buluyorum.-** Anayasa maddesinin olumsuz bir biçimde kötüye doğru değiştirilmesi söz konusuysa, Japon kamuoyu ayağa kalktı. Tabii ki kalkacak. Şu anki Japonya'nın manzarası şöyle:

Aşırı milliyetçi **Ishihara** gibi bir adamın, Tokyo Belediye Başkanı olması ve tüm azınlıklara karşı küfür etmesine rağmen Tokyolular tarafından başkanlığa seçilmesi gibi bir kabus. Savaşın sona ABD tarafından bize verilen Anayasa, mükemmel olmasa da, yalancı bir demokrasi içinde bile olsa da barış, insan hakkı, demokrasi gibi evrensel kavramları içeren ve bunu bize yaşatmasını sağlayan yasanın önemini Japonya'da yaşayan Koreli olarak çok iyi bilen **Kyungsik**, Japon halkına, **"Anayasa'nın içindeki gerçek anlamdaki evrensel değerlerden vazgeçme"** diye sesleniyor. Bu toplumu **Ishihara**, **Koizumi** gibi adamlara mı teslim edeceğiz? Kesinlikle hayır dedikten sonra bile yine kapkara oluyorum. Oluyorum ama, **"Belki Türkiye'de de aynı mücadeleyi verenler vardır"** ümidiyle bu yazıyı yazıyorum. Tek başına olmadığımızı hissetmek, bu kadar karanlık içinde bile insana ümit verir... Verir değil mi?

TAHRAN

Ata Erad

ataerad@yahoo.com

Saddam ve ortaklarının cinayetleri

Tahrان- Biraz eskiye döndüğümüz zaman, **-daha Saddam savaş suçlusu ilan edilmeden- Ramsfeld**, Saddam ile yanyana bir fotoğraf çektiymişti, bu fotoğrafta iki ortak gibi kameralara poz vermişlerdi. O dönemde Saddam İran'a karşı kimyasal silahlarını kullanıyordu. Aynı cinayetten yıllar sonra şimdi Bay Ramsfeld, Saddam'ı mahkemeye çekmiş yargılamak istiyor. Ehh! O zamanlar Saddam'ın yaptıkları suç kabul edilmeyordu tabii.

ABD'nin Irak'a yönelik siyasi hareketinin asıl amacı, bu ülkenin topraklarını elde edip, bu vahşi katili de tutuklayarak, Irak halkına hürriyet ve demokrasiyi "armağan etmektir". Bu hareketten önce Saddam'ın işlediği cinayetler, bu beyefendileri hiç rahatsız etmiyordu.

Bush, halen Irak petrolleri hakkında yalan söylemeye devam ediyor. 11 Eylül'den önce **Dick Cheney'nin** masası üzerinde bir rapor duruyordu. Bu rapora göre, ABD sadece Irak'ın petrol kaynaklarına sahip olursa enerji sorununu çözebilecekti. Saddam, petrol ihracatı konusunda Amerika'yı

tehdit ediyor ve ihracatında kendi isteklerini kabul ettirerek pazarın değişmesini sağlayabiliyordu. Raporun devamında, Amerikan halkının ucuz ve fedakarlıktan uzak bir enerji türünü istedikleri de belirtilmişti.

Taliban'in cinayetleri ve **El Kaide**'nin yaptıkları da, **Reagan** zamanında Amerikan devletini ne tehdit ne de rahatsız etmemiş, dahası Bin Ladin ve El Kaide,

Amerika'dan milyarlarca dolar yardım bile almıştı. Başkan Reagan, 10 Mart 1982'de kendi el yazısıyla, Taliban, El Kaide ve Bin Ladin lehinde, **"Afganistan'ın kurtuluş günü"**nü kutlamıştı. Aynı yazıda Reagan, daha da ileri giderek **Afgan** halkının fedakarlık, mertlik

ve savaşından bahsedip, bu yazıyı kânun olarak görmüştü.

Reagan hükümeti **El Kaide**'yi kurup, Bin Ladin'e silah verdi ve Taliban'ı Afganistan'ın babası olarak göstererek **George Washington** kadar yüce saymıştı. Reagan, Taliban'ın diğer liderlerini de unutmayıp, onları da yeniliğin öncüsü olarak nitelendirmişti.

Reagan'a göre bu halk **"terörist"** değil, tam tersine **"Ülkelerini, Sovyet zulümünden kurtaran savaşçılar"**dı.

İngilizler, Saddam'ın diğer vahşi ortağıydılar. Zira Saddam, kimyasal bombaları, İranlılar'ı ve Kürtler'i bombalamak için İngilizlerden almıştı. Ve bu cinayet Saddam'ın şu an yargılandığı suçların arasında yer almaktadır.

Guardian gazetesine göre, kimyasal silahları yapan Iraklı firma ama aslen bir İngiliz firması. İranlılara karşı kullanılan silahlar, Margaret Thatcher dö-

neminde daha da fazla güç kazanarak sınır bombalarına dönüşmüştü.

Colin Powell, ABD-Irak savaşında, önce bu fabrikayı savaşın en önemli sebeplerinden birisi olarak zikretmişti. Aynı gün, Powell konuşmasında, İngiliz Gizli Servisi'nden aktif ve dost olarak bahsedilip, bu savaşta önemli rolü bu kurumun oynadığı söylemişti. Komik olan, daha sonra bu raporun sahte olduğu ve master yapan bir üniversite öğrencisinin final tezinden alındığı ve internette elden ele dolaştığı ortaya çıktı. Belli oldu ki bu bilgiler; Birinci İran-Irak Savaşı'na aitti. ABD-Irak Savaşı ile ilgisi yoktu. Daha da komiği, Birleşmiş Milletler tarafından açığa çıkan rapora göre, İngilizler'in sözde raporunun da aslı astarı yoktu.

Birleşmiş Milletler'in başka bir raporuna göre, **İngiltere** Saddam'a silahların yapımında yardım edip, tehlikeli **"sarin gazı"**nı, Saddam'ın isteği üzerine Irak'a vermişti. Ayrıca İngiliz devleti, başka bir fabrikayı Irak'ta sadece **hardal gazı** üretimi için tahsis etmişti. En korkuncu ise nükleer silahların yapımı ve tedarik edilmesi amacıyla, İngi-

liz vatandaşlarından, gizlice, 300 bin pound vergi toplayarak, bu silahlara ödemişler, Saddam'a yardımda bulunmuşlardı. Aynı zamanda İngiliz hükümeti **Cenevre'de** kimyasal silahlara karşı bir konvansiyona faal olarak katılmıştı. İngiltere böylelikle uluslararası sözleşmeleri çiğnemiş ve böylece işlediği suç, hem kendi halkından hem de ABD ve tüm dünyadan gizlemişti.

Bu dönemde, Amerikalılar da boş durmayıp, Irak ile anlaşmalara imza atıyor, biyolojik ve kimyasal silahları, Irak ve Saddam'a satmakla meşguldu.

Irak, elindeki silah listesini, **Birleşmiş Milletler**'esundüğünde, Amerika kendi güvenliğini sağlama almak üzere, listenin bazı bölümlerini gözardı etmişti. Ancak bu sahtekarlık hemen su yüzüne çıktı. Zira, bir bilinmeyen kişi, sağlam ve gerçek listeyi ele geçirip gazetelere dağıtmış ve böylece savaşın suçluları ve ortakları içinde, vahşet kurumunun faal üyeleri arasında bir kaç Amerikalı firma da yerini almıştı.

Saddam cinayetlerinde yalnız mıydı? Saddam, bu cinayetleri sadece kendi düşünceleri doğrultusunda mı yaptı? Saddam'ın ortakları işte ortadalar! Ama onları yargılamak mümkün olabilecek mi?

AMSTERDAM

Yusuf Özkan ozkanyusuff@hotmail.com

Bu da Hollanda'nın 'Azınlık Raporu'

Amsterdam- Güneydoğu'da terörün yoğun olduğu dönemde. Sanırım 1995 yılıydı. Bir Diyarbakır seyahati sırasında uydu anteni satışlarındaki patlamaya tanık olmuştum. Kürtçe yayın yapan Med TV'yi izlemek için bölgedeki bir çok kişi evine çanak anten taktırmıştı. Çanak antene yönelik talep patlaması, yeni "terörle mücadele yöntemlerini" de beraberinde getirmişti. Güvenlik güçleri, "PKK sempatisizlerini" çatıdaki çanak antenler aracılığıyla saptamaya başlamıştı.

O dönem çalıştığım Cumhuriyet Gazetesi'nde esprili bir dille anlattığım "çanak anten"ler, yıllar sonra bu kez Avrupa'da çıkıverdi karşına. Hollanda'da, Almanya'da, Fransa'da, Avrupa'nın hangi ülkesine giderseniz gidin, eğer bir Türk'ün oturduğu evi bulmak istiyorsanız çatıya bakmanız yeterli. 1990'ların Güneydoğusu gibi, Avrupa'da da hemen her Türk ailesinin evinde bir çanak anten var.

Memleket özlemiyle yanıp tutuşan Türk kadınları, Yasemin Bozkurt'lu, Serap Ezgü'lü "kadın" programlarıyla "günlerinde" konuşmak için yeni "mevzuu"lar buluyor, evin reisi, Türk kahvesinde ertesi gün yapılacak "memleket tartışmasına" Türk televizyonlarının haber bülteniyle hazırlanıyor, "hayırlı bir kismet" bekleyen kızlar "Bir İstanbul Masalı" ile pembe düşlere dalıyorlar.

Memleket eskisi kadar uzak değil. Çanak antenler sayesinde Türkiye'de ne yaşıyorlarsa Avrupa'daki soydaşlarımız anında haberdar oluyorlar.

Son günlerin tartışma yaratan konusu, Başbakanlık İnsan Hakları Danışma Kurulu Azınlık ve Kültürel Haklar Komisyonu'nun hazırladığı "Azınlık ve Kültürel Haklar Raporu" da, çanak antenler sayesinde hemencecik ulaşıverdi buralara. Neymiş, neler

olmuş diye, "medya alimlerinin" yorumlarına dalmışken, Hollanda hükümetinden de bir "azınlık raporu" geldi.

Yabancılar ve Entegrasyondan Sorumlu Bayan Bakan Rita Verdonk'un önerisi ile, "Yıllık Entegrasyon Raporu"na, Hollanda'daki göçmenlerin gelişimini ortaya koyan kapsamlı bir araştırma da eklenmiş.

Araştırma, Verdonk'un direktifi üzerine Adalet Bakanlığı'na bağlı Bilimsel Araştırmalar ve Doküman Merkezi ile Merkezi İstatistik Bürosu tarafından hazırlanmış.

Araştırmada, değişik etnik kökenlerden gelen göçmenler karşılaştırılmış. Araştırmaya göre, Türkler ve Faslılar'ın "çalışma performansı" pek de iş açıcı değil. Türkler ve Faslılar; Surinam ve Antiller'den gelenlere göre daha çok işsiz ve daha fazla sosyal yardıma bağımlı. Çoğunluğu oluşturan bu 4 etnik grup dışındaki küçük gruplar arasında da fark büyük. Ganalılar'ın büyük bölümü iş gücü sahibi. Ama Somali, Irak ve Afganlılar entegrasyonda zorlandıkları için iş pazarında yer almakta güçlük çekiyorlar. Bu nedenle de sosyal yardıma başvuruyorlar. Çinliler ve Misirliler ise, büyük ölçüde kendi işlerini kurmuşlar.

Araştırmanın bir de eğitim boyutu var ki; yine Türkler açısından pek "içaçaıcı" değil. Araştırmaya göre, son yıllarda yabancı öğrencilerin bitirme sınavlarındaki başarı oranları arttı. Ama yine de son yıllardaki bu artışa rağmen, "yerli" öğrencilerle karşılaştırıldığında daha düşük düzeyde kalyonlanmış. Özellikle de Türk öğrenciler, en kötü durumda olanlarıymış. Üniversiteye hazırlık yani, 2002 yılı lise bitirme sınavlarında Türk öğrencilerin ortalamaları, Hollandalı öğrencilerin yüzde puanından, yüzde 17 daha düşük çıkmış. Çinliler ve Etiyopyalılar ise, "ya-

bancı" öğrenciler arasında en iyi durumda olanlar.

Hollanda'da okula giden Türk gençlerinin çok büyük bir bölümü burada doğup büyümüş. Türkçe'nin yanısıra Hollandaca da ana dilleri. Ama gelin görün ki, bir çoğunun Hollandacası hala çok kaba ve aksanlı. Türkçe'yi evde anne ve babalarından öğrenen gençlerin, "Yozgat", "Malatya", "Kırşehir" aksanı ile konuşması bir şekilde anlaşılabilir. Ancak, Hollanda okullarında Hollandaca eğitim görmelerine rağmen, Hollandaca'yı da aynı şekilde aksanlı konuşmaları anlaşılır şey değil doğrusu.

Bilimsel geçerliliği ne kadardır bilemiyorum ama, ben bu durumu da bizim "çanak antenlere" bağlıyorum. Hollanda'da doğup büyüye de bir çok Türk gencinin kafası hala Türkiye'de. Türkçe yaşayıp, Türkçe eğleniyorlar. Hollanda'daki gündemle Türkiye'deki gündem kadar ilgili değiller. Hollandaca okuyup, çalışıp, evdeki "Çanakdaki Türkiye"ye atıyorlar kendilerini.

Bu durum Hollanda hükümetini de kara kara düşündürüyor. Bunun için de "azınlık raporu"ndan medet umuyor hükümet. Yıllık rapor ve azınlık araştırması, "yabancıların" entegrasyonu için uygulanan mekanizmaların ne denli başarılı olduğunu saptayacak. Uygulanan entegrasyon politikalarının yarar getirip getirilmediği bu rapor ve araştırmalar yardımıyla değerlendirilecek. Bunlar ışığında yeni yeni politikalar saptanacak.

"Azınlık raporu" ve araştırmalar önümüzdeki dönemde daha da geliştirilecek ve her yıl bilimsel veriler ışığında yeniden yayınlanacak. Yani görünen o ki, Türkiye'deki "azınlık raporu" tartışması kapansa da, biz Hollanda'da her yıl yeni "Azınlık Raporlarıyla", yeni tartışmalarla hep karşılaşacağız...

Madrid

İsmail Gökal

İspanyolca Öğrenmek

Madrid- İspanyolca öğrenmenin en pratik yolu, İspanya ya da Latin Amerika ülkelerinden birine -Brezilya'da Portekizce konuşulur- gitmek ve yeterli kadar yaşamak. İspanyolca için, belki de başka lisanslar için de geçeli olabilir, bir iki not:

Üniversite: Şüphesiz bir lisanın en iyi öğrenileceği yer, üniversitedir. Batıda üniversitelerin bir bölümü kampüs olarak oluşturulmuştur. Toplumdan başkadır, ayrı bir topluluktur. Herkes birbiri ile konuşur. Günlerce böyle olabilir, ancak gramer ve kurallar konusunda yeterli bilgi sahibi olmamak ihtimali vardır. Batı üniversitelerinde modernleşmeye devam ediyor, yeni düşünce ve akımlara açık insanların yaşadıkları alanlardır, gelecek arayışında olanlar için ortak yaşama imkanı vermektedir. Grafik, tasarım ve resim bölümlerinde okumak ilginç olabilir. Barcelona ve Madrid'teki okullar tercih edilmelidir.

Kitap: Lisan çalışırken kitap en önemli araçtır. Özellikle kendi kendine lisan öğrenenler için başlangıçta.

Kaset: Sese alışmayı sağlar. Eğer İspanya'da değilseniz İspanyolca duymak için kullanılabilir en pratik araçtır. Dinlerken not tutulabilir.

Diyalog: Lisan öğrenmede doğal yoldur. Ne olursa olsun sadece konuşmak. İspanya veya İspanyolca konuşulan bir ülkede yaşamak gerekmektedir.

Film: Lisanın anlamının en doğru göstergesi orijinal film izleyebilmektir.

Gramer: Yapılacak şey sorgulamak değil çalışmak.

Gazete: Özellikle başlıkların anlaşılması zordur. Gazete yazısında kelimenin değişik anlamları olduğundan pratik açıdan gereklidir.

İnternet: Bendeki en iyi adres: www.donquijote.org

Radyo: Kendi kendine radyodan lisan öğrenmişlere rastladım.

Yazmak: Yabancı lisanda yazmayı becermek o lisanın öğrenildiği anlamına gelir.

TV: Alt yazısı olan bir televizyon yazı ve sesi birleştirmenizi sağlar. İspanyol televizyon kanallarında "birşey" yoktur. Eski İspanyol filmlerini seyrederken bizim eski filmlerin nereden geldiğini anlarız. Tıpa tıpa aynı.

Defter: Küçük bir cep defteri taşınabilir. Öğrendiğiniz kelimeleri ve rastladığınız bilmediğiniz sözcükleri not edebilirsiniz.

Dersane: Barcelona ve Madrid'te birçok lisan dersanesi bulunmaktadır. Bazı lisan okullarının net adresleri:

www.cce-idiomas.com
www.eureka-madrid.com
www.lnhispania.com
www.mundoele.com

Berlin

Pardon ama, Berlin'de sanat dünyası derken

Berlin- Oyuncuları, yönetmenleri, şarkıcıları, ressamı, heykeltıraşları, sanatçıları, müzisyenleri, diğeri, komedyenleri, politikacıları ve yazarlarıyla küçük bir "sanat köyü" gibidir Berlin; Türkiye kökenlilerin doldurduğu. Herkes birbirini tanır, çoğu birbirini çekmez, dedikodu kazanı kaynar-kaynar taşar, taşamazsa içinde patlar, kimi zaman hoş sohbetler dostluklara fide verir, bazen ateşli tartışmalara gebe kalır, bir harala güreyleyle kendini tazeler, yeniler ve eskirir.

Anadolu'nun kırsal kesimlerinin imkansızlıklarında sürülen yaşam, kolay kolay sanatçı çıkartmaz bu topraklardan. Çıktı mı da, Aşık Veysel misali mesela, kuşaklara bedel olur, iyi olur, harika olur, muhteşem olur. İşte bu yüzden zannediyorum, tarımla, işsizlikle, eğitimsizlikle biçimlenen hayatlarını, Almanya'ya kadar uzatmış bir neslin çocukları, kuşaklarıdır genlerinde birikmiş ve fakat dışarı vurulamamış sanatsal yeteneklerini, nihayet Berlin'de kusmaya başlamıştır. İyi de olmuştur.

Eee bize de çevremizdeki sanatçı dostlarımızın, tanıdıklarımızın performanslarını izlemek düşüğünden, yollara düşeriz, özellikle prömiyerlerde, galalarda ve açılışlarda. Nedir? Filmini, tiyatrosunu, one man şovunu, resim sergisini, konserini, okumasını takip ettiğimiz zat-ı muhteremin performansının kutlandığı geceye katılıp, szene'den tanıklarla rastlayarak, güzel bir gece geçirmek, kimler neler yapıyor, yakın gelecekte ilgili plan-projeleri nedir öğrenmek, lakırdı etmek, bedava köpüklü şarap içip, Almanların hımm hımm sesleri çıkararak yedikleri Türk mutfağı çeşitmelerinden otlanamak olay.

Geçtiğimiz Salı, İstanbul'dan Viyana ardından Viyana'dan Berlin yapmıştım ki, ayacağım tozuyla 21 Ekim Perşembe akşamı kohle oyununun prömiyerine gittim. Kömür anlamına gelen kohle, argoda mangır demek. Oyun, Hasiye isimli bir Türk kadının hayatından, Volker Meyer-Dabisch'e anlatıkların-

dan yola çıkılarak oluşturulmuş. Volker, aynı zamanda oyunun yönetmeni. Kesinlikle klişelerle dolu bir oyunun beni beklediğinden emindim ama, oyunun ağır topları Hülya, Aykut ve Alev arkadaşlarım olduğundan, bana da seyircanlık düşmüştü. Adile Naşit'in Berlin şubesi olup, O'nun XL bedeni olan Hülya Duyar, Hasiye'yi canlandırdı. Kömürücü dükkanı işleten bir Türk ailesinin annesi rolünde. Bir çok sinema ve TV filminde oynamış Aykut Kayacık -ki kendisine Mağara Adamı oyununda yönetmen yardımcılığı yapmışım- aynı zamanda yönetmen olup, oyunda aile reisiydi. Alev, - Berlin ve İstanbul'da sahne adı olan "Aziza-A" olarak tanınıyor- oyunda Hasiye'nin yakın arkadaşı olup, özgür kadını temsil ediyor ve ara sıra şarkı söylüyordu. Oyunlarda anlatıcı rolü olur ya bazen, bu oyunda soran rolü vardı, o da Heinrich Roling tarafından üstlenilmişti.

Oyunun ağırlıklı dili almancanın yanı sıra, aile üyeleri yer yer kendi aralarında Türkçe konuşulur ve bu oyunu ısıtı. Oyunda insanın gözüne kıymık gibi batan; Türk oyuncularının rollerini icra ederken, doğal, samimi ve fazladan çaba göstermemelerine rağmen birbirleriyle uyum içerisinde performans sergilemelerine inat, oyunun tek Alman oyuncusunun ağır, ağdalı, soğuk ve sert oyunculuğuydu. Oyun; Türk-Alman birlikteliğine karşın, herşeye rağmen, sahnede Türk ve Alman kültürünü, karakteristiğini kaynaştırıyor, tam aksine zıtlıkları perçinliyordu. Almanların rol yapma konusunda kesinlikle kabız olduklarını bir kez daha görmüş oldum, ki bu zaten bilmediğim bir şey değildi.

İkinci Dünya savaşı döneminde, evlerinin kilerlerinde Yahudi saklayan Almanlar vardı, soykırımdan kurtarmak maksadyla. Ne de olsa Almanların evli Yahudiler yok değildi. Hal böyle olunca, Nazi Almanya'sında sivil yurttaşlar, ispiyoncu olarak görevlendirilip, devlet tarafından maaşa bağlandılar ama, halk kimin ispiyoncu olduğunu bilmediğinden, konu-komşusuna hatta aile üyelerine güvenemez oldu. Bir halk özgüvenini böyle kaybederken, toplama kamplarından yükselen du-manlara karşı, manevi dünyasında ayakta kalmayı başarabilmek adına, duygularını da felce

uğrattı. Tabii ki böyle bir halktan: doğal olmasını, duygularını gösterebilmesini beklemek hata olur, iyi rol yapmasını beklemek bir yana dursun. Belki de dalga geçtiğimiz Duran ismi Alman kültürüne daha çok yakıştırdı ama, ben dilbilimci değilim.

Oyunda diyaloglar-triologlar arasına serpiştirilen üç güzel kızımız ve üç delikanlımız da görülmeye-duyulmaya değerdi. Bejler-be yazlar giyinmiş dansçı kızlarımız, başarılı kareograf Robin Poell'in özenli çalışmasını seyircilere hissettirebildiler ama, birbirleriyle senkron tutturamadılar. Meryl Prettyman, belli ki iyi bir dansçı ama, Johanna ve Saravati kareografın beklentisi olan kıvrıklık ve esnekliği yakalayamamıştı. Sütyen giymedikleri vücutlarına geçirdikleri beyaz atletleri, uçları sertleşen memelerini hayli gözler önüne serdiğinden, tutturulamayan dans uyumu belki es geçilmiş olabilir izleyenlerce, olsun.

Delikanlılara gelince, onlar da aynı renklerle bürünmüşler ama takım elbiseleri ve muhtar şapkalarıyla daha ciddi bir görünüm sergilemişlerdi. Sadece dil ve dudaklarını kullanarak yaptıkları müzik, salonu doldurdu. Meğersem gerçekten yeteneklilermiş, aslında gençlerde ne cevherler varmış da, biz bunu oyunda değil, oyun sonrası prömiyer partisinde fark ettik ama, partiden önce oyunla ilgili yazacaklarım henüz bitmedi.

Burada ikide bir duyduğumuz, "Türkiye, Avrupa Birliği'ne girecek mi?" geyiğinden gayri, bizi bıktıranların başında tabii ki Almanların Türkiye ve Türkiyelilerle ilgili klişe bilgileri ve daha kötüsü bilgiçlikleri geliyor. Geçenlerde eşcinsel Alman bir arkadaşım, "Türkler Almanya'da yaşamaya başladıkdan sonra, bizim sayemizde modernleştiler ve Türkiye'ye her gidiş-gelişlerinde bu modernliği vatanlarına taşıdılar, galiba Türk kadınları önce burada ehliyet almaya başladılar ve Türkiye'dekiyle önyak oldular" diyerek tam bir ibnelik örneği sergiledi. Bu gibi sınırsız cahilane örnekler say say bitmez, ben aklıma geldikçe yazırım, siz de isterseniz okursunuz. 12 yıl önce buraya ilk geldiğimde, Almanca öğrenene kadar yaklaşık bir yıl İngilizce konuşuyordum ve benden yol tarif etmemi isteyen bir Alman, İngilizce bilen bir Türk gördü-

banilu@gmx.de Banu Birtek

Harman aktüalite

Eski derin devlet sicil memuru şimdinin DYP Genel Başkanı M. Ağar AB yolunda tarihi bir saptama yaptı: "Derin devletten kerim devlete geçiyoruz..."

Türk şoförler Irak'ta tavuk gibi boğazlanırken hükümetten önlem alma adına ne bir girişim ne de tek bir ses yok!

ARTIK KERİM DEVLETE GEÇTİK! BİCİ BİCİ BİCİ!..

ÇABUK DÖN ABİ YİNE KANDIRILDIK YETKİLİLER HİÇ BİR ÖNLEM ALMAMIŞ!..

ULAN O İFTAR ÇADIRI SENİN, ŞU GECEKONDUDA İFTAR AÇMA ŞOVU SENİN, MOTORU BOZDUK SONUNDA...

İftar çadırlarında oruç açanların yüzde 27'si lise ve üniversite mezunuymuş...

Bayiilerde

Başınız sağolsun Eflatun Abi

yeniHarman'da çizen karikatür duayeni abimiz Eflatun Nuri, eşi, Türk karikatür sanatının ilk kadın çizgiromancısı Selma Emiroğlu'nu kaybetti. Eflatun Abi'ye, sevenlerine ve karikatür camiasına başsağlığı dileklerini iletiyoruz.

Nur içinde uyu Selma Emiroğlu

yeniHarman aile

LeMan Coğrafik Dergi

Git

Eskiden olduğu gibi yeniden Kitap gibi dergi olarak yayına başladı

Git Dergisi iki yıl aradan sonra yeniden yayınlanıyor. Altı yıl aralıksız olarak her ay yayınlanan Git, seyahat, Yeşil Hareket, dağcılık, bisiklet, gençlik, oyun, eğlence, macera konularını işleyerek, altı sene, aralıksız, her ay yayınlandı. Bu Kasım'da tekrar yayına başlayan Git, iki ayda bir yayınlanacak. 'Eskiden olduğu gibi yeniden' diyerek yola çıkan Git, 'kitap gibi dergi' oldu. - Timur Danış -

Bir süredir yeniHarman'a yazmıyordum. Oysa ki, yeniHarman'ın benim için özel bir yeri vardır; benim de yeniHarman'da özel bir yerim olduğu gibi. Yunus ile Ankara'ya barış için yürürken, eylemimizin en kızıştığı bir anda, Kutlu ile Sapanca gölüne bakan bir tepenin yamacında yaptığımız tele-röportajı nasıl unuttum. Barış yürüyüşü öncesinde, dışarda, gök delinmişesine yağmur yağarken, yeniHarman'a sığınır, bir yandan dergiye haber yapar, bir yandan da yola çıkacak bir an arardım. Bir sabah yeni gelen yeniHarman'ın arka kapağında Yunus'un tam sayfa, gülümseyen resmini görünce yürüyüş de başlamış oldu. Bir sonraki sayıyı ise tam Bolu çıkışında okudum. Tuncay Akgün'ün benim için yazdığı satırlar dizlerimin bağına çözdü ve daha önemlisi, zalimlerin içime akıttıkları zehiri söküp aldı. Böyle olmasa haksız boşuna intizar edip duracaktım; adı üstünde haksız; ozanın dediği gibi haksızdan hak istenir mi?

Yürüyüşten dönünce yeniHarman'a yazmayı sürdürdüm ama aklım, bir Ağustos gününde yayınına ara verdiğim Git'deydi. Aslında Nisan ayında Git'i yeniden çıkarmayı düşünüyordum ama ayarı tam veremediğimiz için erteledim. Bu ertelemeler iki buçuk yılı buldu. Bu arada ısıyı düşürmemek için, fırını yeniHarman'dan odunlamayı Git adı ile sürdürdüm ama sonra farkettim ki, bana Git lazım. Bir karar alıp, yeniHarman'dan, kendi kağıttan kayığıma geçiverdim.

Bu arada Leman iki bina değiştirmiş, önce İmam Adnan'dan Gümüşsuyu'na, oradan da Cihangir'e taşınmıştı. Öte yandan, Amerika Irak'a saldırmış, işgal etmiş ve geçen zaman içinde ülkeyi kana boğmuştu. Kan bizim şehrimize, arka sokağımıza, çocuğumuzun okul yoluna kadar ulaşmıştı. Bütün bunlar olurken, kendi sesimde,

kendi karalamalarımda boğulup, içimin içlerine doğru akıp durdum. İç akıntımı ülkenin içlerine doğru akıtmayı başardım bir keresinde, Yunus ve Barbara ile Anadolu yolculuğuna çıkıp, üstümüze sinen barut kokusunu Kapadokya'nın toprağına attık. Sonra zifiri gri günlerin içine, İstanbul'a döndük. Bu küçük gidiş, Git'i yüzdürecek kadar dalga yapamadı. Tüm şehri basan afakanlar NATO ile üstümüze çöktü. Yunus'un oyun bahçeleri işgal edildi, mahallemizin üstünde helikopterler döndü, köprüde yürümek yasaklandı.

Küçük bir çocuğun sosyal, psikolojik gelişimine sekte vuracak her türlü ortam vardı yani. Kendi dalgamızı yaratıp, yollara düştük. 15 gün boyunca Yunus bi de Timur olarak biz, "şehrimize dönüp gelmeye gittik." Olağanüstü güzel bir yolculuktu yaptığımız. Otoyollarda, sadece

larına dokunup durdum. Günde beş defa demlediğim çayımı yudumladım, sıcağın bunalına düşün altına girip-çıktım. Akşam hava serinleyince, Saraçhane'de dostum Yıldırım ile buluşup, taş kadayıf, halka, çiğ köfte yiyip, şalgam, ayran, çay içtik. Temmuz bitip de Ağustos başlayınca, iki senedir yayınlanmayı bekleyen yazıları da tozlu dosyalarından indirip servise soktum. Yeniden Leman günleri başlamıştı. Bilgisayarların içinde kaybolan dosyalarımı Kaçak Yayın'da bulup, her şeyi bir elde toplamaya başladım. Bir yandan da internete girebileceğim sota makinelerin şifrelerini de çözdüm. Benim kafamdaki dergiyi sayfalarla döküp, çıkış aldım, Tuncay ile Leman'ın çatısında buluştuk. Tuncay, önüne koyduğum kağıt tomarından benim yazıma bakıp, bu kitap olmuş, kitap yap dedi. Ben de "Yok dergi yapalım" dedim. O da tamam dedi.

Dergiyi tasarlayan ve uygulayan Tanzer ile Eylül ayının ilk günlerinde buluşmak üzere sözleştik ve 2 Eylül'de çalışmaya başladık. Tanzer bir yandan maça gitti, bir yandan ameliyat olan annesini hastahanelere, kaplıcalara taşıdı ve her buluşmamızda derginin sayfalarını şekillendirmeye başladı. Eylül sayfa yaparak geçti. Ekim'de Tuncay'ın son olurluğunu aldıktan hemen sonra, bir sabah Tanzer derginin filmlerini getirdi. Yıllardır avucumun içine sığdırmak için bekleyip durduğum dergiyi, fiziki olarak ilk o anda hissettim. Günler hızla aktı; Kitap Fuarı'ndan önceki hafta çıkmayı tasarlamıştık sonunda bu da oldu. Derginin matbaadan büroya geleceği günden bir gün önce acı birşey oldu, Mehmet Çağçağ babasını kaybetti. Yunus'u okuldan aldım, birlikte ceneze gittik. Mehmet'in, tüm Leman ailesinin başı sağolsun.

Yunus, taşın üzerinde yatan tabuta bakıp, bitmek tükenmez sorularını sordu. En sonunda gidip tabutun başında dua bile etti... Ahmet Yunus'e 1 milyon ikiyüzbin lira harçlık verdi. Yunus Tuncay'a fıkra anlattı. LeMan Matbaası'nın bütün ustaları da oradaydı. Galiba hepsi Yunus'u kapaktan dolayı tanıyor. Onların Yunus'u bakıp gülümsemelerinden dergini çok iyi olduğunu anladım. Yanılmamışım;

Salı günü akşam üstü Ali beyin masasında üç tane Git gördüm. Pırıl pırıl, şeker gibi bir şey olmuştu dergim. Ali bey Kemal Kenan'ın dergiyi görüp beğendiğini söyledi. Onun sözleri kulağımda çınladı. Derginin dağıtımı ile ilgili Cengiz beyle konuştuk. 20 Ekim 2004, 02.00 Git'i yeniHarman'a ve masamın üstünde duran Git'e bir daha baktım. Git'in kırmızı yazısı, Yunus'un gülümseyişi, şapkaının altında başlayan sakallarım, derginin sağ üst köşesindeki karga, sağ alttaki LeMan logosu.... İçerde uyuyan aileme sarılıyay Git'tim.

bize gölge yapan bulutlar bulduk, okaliptus ağaçlarının altına kurduğumuz çadırın gölgesi bizi baba-oğul birbirimize sarılıp uykular çekti. Uzak koylarda iskeleler bulup, kendimizi denize attık; Yunus denize atlayınca köpüren sular bütün acılarımızı yıkadı. Çocuğumuzun, sadece on dakika süren sabrını gördüm; yolun kenarında duruyor, başparmağını gelen araca kaldırıyor, eğer almazlarsa bir süre sonra, bir ağacın gölgesinde, çantasından çıkardığı arabaları ile park etmecilik oynuyordu. Sonra yolumuz bizi Anadolu'nun uçlarından birine götürdü. Karaburun'da Yunus annesi, ben de dalgaların dövdüğü kayalarla, kasabanın arkasındaki dağın zirvesi ile buluştum. Ailece denize girdik, dostlarımızla yemekler yedik, içkiler içtik.

Yolculuğumuz bizi yeniden eve getirince, Haziran bitmiş, Temmuz başlamıştı. Uzun bir aradan sonra ilk kez ev bana kalmıştı. Yunus annesi ve annesi ile Marmara Adasına tatile gitti. İlk iş odamın güneş alan penceresine kalın bir perde takmak oldu. Televizyonu odamdan kapı dışarı ettim. Radyoyu açıp bir müzik kanalı buldum. Radyomun bu kanalı gece gündüz çalmaya devam etti. 'z'si, 'v'si, noktası, üzerine çıkıp zıplamadıkça basmayan yazı makinamın tuş-

Bir semtin anatomisi: Sultanbeyli

İstanbul'da geçen ay bir çocuk daha öldü. Tıpkı Ümraniye'de karda okula giderken donup ölen ilkokul öğrencisi gibi, adını unuttuğumuz bir çocuk da, Sultanbeyli'de öldü. Yani İstanbul'un bir türlü bünyesine kabul etmediği, göç yollarının durağı olan 'köylerden' bir acı haber daha geldi. Zamanında Refah Partisi'nin kalesi olarak bilinen, Atatürk heykeli diktiirmeyen belediye başkanı sayesinde ünlene Sultanbeyli'de, çocuklar okula ölüm tehlikesi altında gidiyor. Ortasından ucu açık kabloların geçtiği sınıflarda, yanlışlıkla duvara dokunduklarında her an elektrik çarpması tehdidiyle karşı karşıya eğitim gören çocuklar, henüz okuma yazma öğrenmeden ölümü öğreniyor. Kaçan topunu, konteynır sınıfın çatısından almaya kalkan Emre Köroğlu elektrige kapılarak öldü. Sultanbeyli, Ahmet Yener İlköğretim Okulu'nda çocukların bırakın top oynamayı, yaşam hakkı bile yok. Veliler çocukları ölmesin, diye tüm günü bahçede geçiriyor; öğrenciler Emre'nin ölümünden sonra okula gitmeye korkuyor.

Peki bu zamana kadar nasıl bildirdik Sultanbeyli'yi? Kurutulması gereken 'irtica yuvası', kaçak yapılaşmanın merkezi, köyden kente göçün daha büyük bir yoksullukla sonuçlandığı trajedinin semti? Yada Türkiye'nin bizzat kendi 'mültecilerinin' bulunduğu bir İstanbul? Köyden kente göç hala sürüyor.

Daha iyi yaşam koşullarına sahip olabilmek için 'altın' olmasa da 'ekmek' olduğunu düşündükleri büyük kentin taşına toprağına güvenip yola koyuluyor insanlar. Doğulu olmanın gereği 'hemşerilik' ilişkisi, cemaat toplumu olmanın göstergesi yardımlaşma ve uygun bir araziye konduurulacak birkaç göz odayla İstanbul'da bir süre ayakta kalmayı başarıyorlar. Kent nüfusuna yeni katılan bireyler adeta kendi yaşam koşullarını ürettikleri bu kurtarılmış bölgelerde, 'sınıf atlayan' bir önceki kuşağın yerini alarak, ilginç bir 'devir daim' ilişkisiyle yaşamlarını devam ettiriyorlar. Ancak öldürücü ekonomik krizlerin sonucunda, İstanbul'un bizzat kendi bağrından çıkardığı tutunamayanların sayısı artınca Sultanbeyli gibi semtler de hızla kalabalıklaşıyor ve Türkiye kendi 'sınıfaltı' kesimini oluşturuyor. Bu kesim korkutucu bir hızla büyüyor. İşte bu ilişki ağının yaşandığı önde gelen semtlerden biri olarak Sultanbeyli'nin gün be gün artan nüfus tablosu;

1985'de 3 bin 700 kişiyken 1990 yılında 82 bin 300'e ulaştı. 2004'teyse bu rakam 144 bini geçti. Hızla artan insan sayısına rağmen Sultanbeyli'de yaşam koşulları aynı kalınca ihmal kaynaklı facialar da yaşanmaya başladı.

İlkokul öğrencisi Emre, Sultanbeyli'de yeterli sayıda okul olmayışının bedelini hayatıyla ödedi. Ahmet Yener İlköğretim Okulu yöneticileri, hızla göç alan bölgede talebi karşılayabilmek için okul bahçesinde 200 öğrencinin ders görebileceği konteynır sınıflar kurdu. Ana binadan çekilen elektrikle aydınlatılan bu sınıflarda, yağmurlu

havalarda elektrik kaçağı olduğu herkesçe bilinen bir gerçektir. Buna rağmen veliler çaresizce çocuklarını okula göndermeye devam etti. Ancak Emre ölünce Sultanbeyli'deki okul ihtiyacı gazetelere haber oldu; bölge kaymakamı okula gelip inceleme yaptı.

Kaymakam Kaya Çıtlak, Sultanbeyli'de sadece geçen yıl lise ve ilköğretim okullarında toplam 4 bin yeni öğrencinin kayıt yaptırıldığını söyledi.

Emre'nin ölüm nedeni; kalabalık öğrenci sayısının yanı sıra köyden kente göç!

Küçük bir çocuğun trajik ölümünün ardından bu sosyolojik açıklama neyi hafifletir bilinmez ama o konteynırlarda eğitim hala devam ediyor. Acaba Emre yaşasaydı kaymakamın cümlelerinden bir şey anlar mıydı çocuk yaşında?

Ait olduğu 'sınıfı', kanser gibi hücrelerimizi kemiren yoksulluğu... Emre okul önlüğüyle bu kirli döngünün neresinde duruyordu acaba? Önümüz kış, konteynır sınıflarda eğitim sürerse, Sultanbeyli bu kez acı ölümlere değil failleri belli 'cinayetlere' gebe.

Her şeyi pek bir yolunda götüren AKP iktidarı, AB ile haşna fişneden, yatak odası mevzularından zaman bulup kendi oy deposu olan semtlere bile uğramıyor. Ancak seçim dönemlerinde yoksul halkı, 'gecekonduyuza dokunulmayacak' yalanlarıyla oyalamayı oldukça iyi başarıyor. Sultanbeyli Mimar Sinan Mahallesi sakinleri de bu vaatlere inanıp, bizzat mahalle muhtarının eliyle eski belediye yetkililerine rüşvet verdiklerini söylüyor.

Ancak seçimler sonrası belediye değişince bu kirli pazarlık da geçerliliğini kaybetmiş. Karşılığında yıkım ekibini gören mahalle halkı oturma eylemi sonucu yıkımı nispeten engellerken, Başbakan Erdoğan da kaçak yapılarla ilişkin oldukça manidar bir açıklama yaptı: "Şehirlerimize zulmetmeyin, yoksa o doğa, o şehir, bizi alır, yok eder." dedi. Peki şehirlerin zulmettiği insanlar

ne olacak? Her seçim dönemi ağzına bal sürülen gecekondu sakinleri, ek iş sahaları açılmadığı için işsizliğini bahane gösterip, çocuğuna selpak satıran anne babalar hatta sokak teröristlerine dönen tinerici çocuklar... İstanbul'un kustuğu yaşamlar, tesadüf mü bu insanların geçmişleri? Herhalde bu noktada en kolay iş yasa çıkarmak, sosyolojik analiz yapmak.

Hoşumuza gitsin gitmesin tohumları adım adım hükümetler tarafından atılan; minimum yaşam koşullarından mahrum, sınıfaltı bir kesim var karşımızda. Bu kesim, aynı zamanda artık İstanbul'da denizin bittiğinin de göstergesi. Zira 2000'li yıllara kadar, göç eden insanlar şehrin varoşlarında kendilerine yaşam alanı bulabiliyor; artık yağmalanacak arazi, yeni gelenlere devredilecek arsa kalmadı. Yani artık geçtik karın doyurmayı İstanbul'da başlarını sokacakları bir gecekondu dahi yok. Gemileri yakıp, tüm umutlarını büyük kente bağlayanlar için tek seçenek kaos. 2002 yılında ODTÜ'lü öğretim görevlileri Melih Pınarcıoğlu ve Oğuz Işık'ın (Nöbetleşe Yoksulluk: Gecekondulaşma ve Kent Yoksulluğu: Sultanbeyli Örneği) araştırması, bu zamana kadar neden Türkiye'de bir sosyal patlama yaşanmadığının cevabını veriyor. Araştırmacılar kent ortamının, 1960'lardan bu yana devam eden göç dalgalarıyla gelen yeni sakinlerini her ne kadar benimsemese de bütünüyle dışlamadığına dikkat çekiyor. Ancak nüfus artık işlerin bu yönde gitmeyeceğini vurgulamak için, 'nöbetleşe yoksulluk' adında yeni kavram geliştirerek, İstanbul'u bekleyen tehlikenin altını çiziyorlar. Buna göre kente bir önce gelen kuşak, cemaat ilişkileri ve arsa çevirme işleriyle ayakta kalırken, yoksulluklarını yeni gelenlere devrederek orta sınıf şartlarına ulaştı. Ancak veriler öyle gösteriyor ki, artık tapusu olmasa da bir ev sahibi olmak İstanbul'da pek mümkün değil. Zira Sultanbeyli'de 1979 öncesi gelenlerin hepsi ev ve arsa sahibiyken, 1989-93 arası göç edenlerin %77'si ev, %1'i arsa sahibi. 1994-98 arası gelenlerdeyse bu oran ev sahipleri için %48', arsa sahipleri içinse %42'ye düşmüş. Kiracı olarak yaşayanlarınsa oranı yaklaşık %51. (Nöbetleşe Yoksulluk, İletişim Yayınları)

İstanbul'un nüfusu önümüzdeki 10 yıl içinde

yüzde 50 artacak. Dolayısıyla büyük kent trajedisini, toplumun sınıfaltı kesiminde çok daha yoğun biçimde yaşamaya devam edecek. Orta sınıf yaşam koşullarına ulaşması neredeyse imkansız hale gelecek olan bu kesim, en nihayetinde siyasi iradeyi de etkileyecek ve bu gruba dahil olup kent yaşamından dışlandığını hisseden genç nüfusun öfkesi artacak. Korkulan o ki, bu tablo ne yazık ki faşizmi besleyecek. Yakın tarihte bir yılbaşı gecesi durduk yere The Marmara Otel'i'nin taşlanması neyin göstergesi olsa gerek? Bu zamana kadar sol söylemlerle (adil düzen vb.) bu bölgelerden oy toplayan sağ partilerin maskeleri de düşünce, artık umut bağlayacak bir şeyleri de kalmadı. En nihayetinde daha iyi yaşam koşulları için yollara düşen bu insanlar nasıl bir ruh halinde olabilir? Sabah evden sağ çıkan çocuklarının okuldan ölüsünü almaya gittiğinde ne hisseder bir anne baba? Dahası İstanbul'da yaşamın çıldırtıcı mekanizmasına uyum sağlamış kaç kişinin umurunda Sultanbeyli'de ölen çocuk? Kol saati ve cep telefonunun dışında en çok ne ilgilendiriyor bizi?

Şehir insanı olmanın bedeli baş döndürücü bir alışma süreci mi? İstanbul, sadece paranın değil aynı zamanda insan piyasasının da kalbinin attığı yer. Her gün köleliği biraz daha içselleştirdiğimiz; özgürce yaşarken, özgürlük duygusunu yitirdiğimiz bu sokaklarda adeta beyin kanaması geçiriyoruz. Yavaş ve umutsuzca gerçekleşen bir teslimiyet; hoş bir kayıtsızlık...Köle efendi ilişkisinin nesnelleştiği, totalitarizmin günlük yaşamımıza kibarca yayıldığı bir 'piyasanın' figürleri olarak; korkutucu bir hızla her şeye alışıyoruz. MESAİDE kiralanan emeğimizin, nikotine boğulan bedenlerimizin; sadece gazete sayfalarında kalan ölüm haberlerinin sıradanlığına alışıyoruz. İşte bu kahredici sıradan günlerimizden birinde, Sultanbeyli'de geçen ay bir çocuk öldü.

Fetva sorularını kitaplaştıran Nevin meriç ile: Saçımı Ümit Davala gibi kestireeğim; caiz midir?

İstanbul Müftülüğü'ne gelen fetva soruları kitaplaştırıldı. Kurumda eğitim uzmanı olarak çalışan Nevin Meriç'in sosyolojik açıdan incelemeye aldığı sorularda kadın ve aile yaşamıyla ilgili çarpıcı gerçekler var. Meriç'le kitabın hikayesini konuştuk...

Fetvaya gelen sorularda kent yaşamına adaptasyon, en az yaşadığımız çağa uyum kadar kendini gösteriyor. Bundan aileler nasıl etkileniyor?

Kent yaşamına adaptasyon kadar kentin baskısına da dikkat etmek gerekiyor. Birey açısından zihinsel dönüşümden, davranma biçimleri ve dolayısıyla yaşam tarzının yeniden belirlenmesi gibi bir dizi değişimlerle karşılaşılıyor. Aile açısından daha çok kurumsal eğitimden geçen ve kentte çalışma imkanı bulan yeni jenerasyonda değişim ağırlıklı olarak kendini gösteriyor. Bir anlamda çocuklar ailelerinin devamı olmuyorlar, değişen, farklılaşan bireyler oluyorlar.

Sorunlarını aktaranlar, içini dökmek için mi bu yola başvuruyor, yoksa bir çare bulunuyor mu?

Reel etki geri bildirimler üzerinden takip edilebilir. Bunun gerçekleştiği durumlar da çok oluyor. Bir sene sonra arayıp siz bana şöyle demiştiniz gerçekten işe yaradı diyen telefonlarla karşılaştığımız gibi beni dinlediğiniz için teşekkür ederim biraz rahatladım diyen telefonlarla da karşılaşıyoruz. Dolayısıyla görevimizin çok önemli ve anlamlı olduğu

bizzat kişiler tarafından bize bildiriliyor.

Dinimiz intiharı günah saymasına rağmen, hayatın akışı kimilerini bu yola sürükleyebilmektedir. Konuyla ilgili iletilen sorunların uyardığı ortalama hissiyat nedir. Onulmaz yaralar mı var, yoksa bir anlık buhranın eseri mi intihar fikri?

Sorunlar karşısında gerçekleştirilen karşı duruşlar kişilerin fizyolojik, psikolojik dini motivasyonlarına göre değişiyor. Dolayısıyla bu konuda genelleme yapılamayacağını düşünüyorum. Ama şu olabiliyor; kişiyi sorunun merkezinde değil de dışına çekerek sorunu mercek altına alma ve karşı duruşlar anlamında yöntemler, metodlar geliştirmede yardımcı olunabiliyor. Bunu kişinin de istemesi gerekiyor. Dinin bu konuda kesin tutumunun da intiharı azaltan önemli bir etken olduğunu gözlemliyoruz. "Rahmetim gazabımı aşmıştır" diyen bir Yaratıcıya tabi olduğunu bilmek, birey açısından önemli bir kazanımdır.

Kitapta medyanın intiharlara ivme kazandırdığı yönünde bir görüş var...

İntihar haberlerinin dikkatleri çeken formatlarda verilmesi, filmlerde karşılaştırılması... vs. Bence sorunu olan kişilerde ortak payda ve çözümleri çağırabiliriz. Ben de zayıf notu çok olan öğrencinin başında intiharı ele alınışından hemen sonra kendisi için de intiharı düşünmesi ve fakat dini sorumluluğuna ait bir kaygı taşıdığı için bize yönelmesini göstermek istedim. Özellikle karne dönemlerinde bu tür haberlerle sık sık karşılaşılmaktadır.

Kadın fizyolojisinin erkek bedeni üzerinden tanımlanmasının yarattığı sakıncalara sonuçlar bölümünde değinmişsiniz. Bir sonraki madde, yaratılma anlamında kadın ve erkeğin eşit olduğunu içeriyor. Bu çelişki gelen yazılara, sorunlara nasıl yansıyor?

Burada yaratılma anlamında bir çelişki yok. Kadın bedenini tanımlayan da erkek alimler yani insanlar. Ben de buna dikkat çekmiştim. Kadının bütün ibadet hayatını, sağlığını olumsuz anlamda belirliyor ve etkiliyor.

AB'ye hazırlanan Türkiye'de kadın-erkek ilişkileri on sene içinde batı normlarını yakalayabilir mi?

Dini, kültürel, sosyal ve toplumsal kodlar rakamsal düzenlemelerin ötesinde anlam ve değere sahiptir. Dolayısıyla kim neye, nereye hangi anlamda yetişiyor/yetişmeli iyi okumak lazım.

Eşine şiddet uygulayan bir öğretmen var örnekler arasında. Ve eşi "ailem kaçtı der" gerekçesiyle tam 17 sene dayanmış, ve belli ki bir 17 sene daha dayanacak. Hala mütereddit, eşime tavır koydum bu günah mı diyor. İnsanlarda dinin erkeği tutan bir inanış olduğu bilinci nasıl yerleşmiş, ve sizce sökülebilir mi?

Sorudan yola çıkarsak bu dini bir belirleme değil kişisel tercih bağlamındadır. Toplumsal cinsiyet rolleriyle şekillenen öğrenilmiş kimlik biçimleri kadın-erkek davranışlarını belirliyor. Bir de yapısal faktörler, özgüven eksikliği, sosyal baskı mekanizmaları olunca kadınlar dışarısı içeriden daha sorunlu diye problemleri hayatlarını devam ettiriyorlar. Ekonomik imkansızlıkları da dikkate almak gerekir. Sorudaki hanım tedavi de görüyor. Ayrıl-

ması söylenmiş. Daha önce ben de söylemiştim. Bir ara gitti ama yapamadı geri geldi. Şimdi yaşadığı şartları yaşanır hale getirmenin yollarını arıyor bu da daha çok "rüya"lar üzerinden kurgulanan bir yaşam tarzı olarak devam ediyor.

Ayetler, hadisler tek taraflı yorumlanmakta ifadesi var, din eğitimi almış olanların da ailede huzursuzluk yarattığını belirtmişsiniz. Bununla ilgili din adamlarının kendi arasında konuşması, ya da aldığı, (alacağı) bazı kararlar oluyor mu, olur mu ileride? Zira sorun biraz da buradan kaynaklanıyor değil mi?

Toplumsal alanda yapılan din şuraları bulunmakta.

Cinsellikte ilgili konularda da modern yaşamın fetvaya iletilen sorulara etkisi göze çarpıyor. Homoseksüellikten, cinsel soğukluğa kadar birçok konu mevzu ediliyor. Toplumun modernleşme sürecini cinsel boyutundan kaldırarak gücü var mı, ne oranda bocalıyor, adaptasyon için fetvanın açıklamaları etkileyici oluyor mu?

Fetvanın cevaplarının etkili olması için aile bireylerinin birlikteki arayışları gerekir. Bunu talep edenler de var. Bilgilenme açısından ilmiyal ve İslam Ansiklopedisi "Cima" maddesini öneriyoruz. Ama kitaptaki alıntılar sorunu tek taraflı olarak farkına varan ve acı çeken kesimi göstermekte. O anlamda fetva kişiye daha çok moral-motivasyon açısından yardımcı olabilir diyebilirim.

Araştırmamızda pornografinin toplum için ciddi bir sorun olduğu görülüyor. Bununla ilgili geleceğe dair öngörünüz nedir?

Toplumsal alanda birey eğitimin de ahlaki ve dini motivasyonu merkeze alan projeler geliştirmek. "Mahremiyetler ve özel" algısını öne çıkartarak desteklemek...

Sizi en çok şaşırtan soru neydi?

Kitaptaki sorulara bakıldığında artık beni şaşırtan bir soru olmadığı da anlaşılacaktır sanırım. Müftülük sorularında gerçek hayat insanın fantezilerin de bile ulaşamayacağı boyutlarda olabiliyor. Buradan yazamadığım ve yazamayacağım sorunların da olduğu anlaşılıyor. O anlamda, "Biz şaşırmayı unuttuk, bazı durumlarda elimize iğne batırıyoruz acaba yaşıyor muyuz diye" desem yalan olmaz. **Siz umutlu musunuz? Keza bahsi geçen sorun yaratıcı temayüllerin kısa sürelerde düzelmesi zor. Aileden dayak gören bir çocuğun ileride kendi çocuğuna dayak atması türünden.. Bu nasıl önenebilir?**

Benim hedefim de Türkiye fotoğrafının müftülüklerdeki görüntüsünü açığa çıkarmaktı. Bu anlamda bir ilk de olmakta. Bu olmadan bilinmeden yapılan toplum hayatı analizlerinin yeterli olamayacağını düşünüyordum. Toplumu bilme adına bu gerekmektedir. Bireyleri daha sağlıklı, değerleri merkeze alan eğitimlerin öne çıkarılması, sadece talep eden değil soran ve sorgulayan, kendisiyle barışık kimliklerin çoğalması halinde fotoğraf düzelecektir diyebilirim. İnsanı bütün evrelerinde ki davranma biçimlerine yönelik tanımlar, bilmeler de bizim davranışımızı olumlu anlamda etkiliyor. Umutlu olmak istiyorum. Bunun için de çaba sarfediyorum.

Kitaptan Örnekler

• Kızım 12 yaşında geçen gün köpeği öldü. İhtiyarım zaten. Ama kızım ona çok bağlanmıştı. Babasından ayrıldıktan sonra bütün sevgisi ve ilgisini ona yöneltmişti. Bu olay kızımı babadan ayrılmaktan daha çok etkiledi. Tekrar çok ciddi bir yakın kaybı yaşamak kızımı mahvetti. Bunu nasıl tolare edeceğimi bilemiyorum. Ölen köpeği çiftliğin güzel bir yerinde törenle gömdük. Bir mezar yaptık. Onu ziyarette gidiyoruz. Ama kızım köpeğine böyle dümdüz yaptığımız ziyaretlerden tatmin olmuyor. Dua etmek Kur'an okumak istiyor. Ne yapacağımı şaşırdım. Köpeği Kur'an okunur mu, kızımın konuşur musunuz?...

• Kolye olarak 'haç' takabilir miyiz, günah dediler. Doğru mu?... Sanatçılar 'haç' kolye olarak takıyorlar. Televizyonda gördüm. Biz de takabilir miyiz, günah mı?...Dizilerde neden 'Allah'a' baba diyorlar, çocuklarımızı açıklayamıyoruz. Kapalı çarşıda kuyumcuyum. Yurtdışından haç istiyorlar. Satabilir miyiz?...vs.

• Saçımı Ümit Davala gibi kestirebilir miyiz?... Saçımı bir futbolcu var onun gibi kestirsek günah mı?... Erkeklerin kolye takması günah mı?

• 28 yaşında mastır öğrencisi bir bayanım. Göbeğime küpe taktırmıştım. Çevremdeki bazı kişiler bana günah olduğunu söylediler. Doğru mu?

• Ben çok temiz bir hanımım. Annem de temiz bir kadındı ama ben onu geçtim. Artık o bile bana kızıyor ama kendim engel olamıyorum. Bu tepkileri anlayamıyorum. Temiz olmak suç mu, neden herkes kızıyor. Eve dışarıdan gelen her şeyi yıkarım. Çocuklar bakkala bile gitseler geldiklerinde kıyafetleri çıkar. Beyim her akşam üstünü değiştirmeden odaya giremez. Komşular gelip-gittikten sonra da her yer silinir, silinir, yıkanır. Çocuklar, sokağa çıkamaz oldular. 'Bana çamaşır çıkacak' diye çıkmıyorlarmış. 'Bu duruma üzülüyorum, vicdan azabı duymaya başladım. Çocuklarım bana çamaşır çıkmasını diye arkadaşlarıyla oyun bile oynamıyorlar. Ama ben bu huyumdan bir türlü kurtulamıyorum. Bu durum artık ailemde de sorunlar yaşanmasına neden oluyor.

• Ben 15 yaşındayım. Bu sene sınıfta kaldım. Geçen sene de kalmıştım. Tabi annem babam çok kızıyorlar. Sürekli söyleniyorlar. İntihar edip kurtulmayı düşünüyorum ama günahmış galiba. Gerçekten de intihar etsem çok mu günah?... nah?... nah?...

Nevin Meriç kimdir?

1960 yılında Ürgüp'te doğan Nevin Meriç, Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi'ni bitirdi. Aynı üniversitenin Ortadoğu ve İslam Ülkeleri Enstitüsü'nde sosyoloji yüksek lisansı yaptı. Tezi Osmanlı'da Gündelik Hayatın Değişimi ve Adabı Muşerret, 2000 yılında ise Gündelik Hayat ve Fetvalar kitabı çıktı piyasaya. Sosyolojik açıdan fetva sorularında Değişen Kadın Yaşamı Meriç'in 3. kitabı. 1999 yılından itibaren İstanbul Müftülüğü'nde eğitim uzmanlığı görevini sürdüren yazar, yurt genelinde birçok aile sempozyumlarına katılıyor.

Cumhuriyet Gazetesi'nden, "Futbol ve Mafya" kitabının yazarı Ecevit Kılıç:

Ergun Gürsoy tarafından tehdit ediliyorum

Yılmaz Şen | ymaz54@hotmail.com

Son dönemde yapılan mafya operasyonlarından Alaattin Çakıcı'nın Beşiktaş Kulübü ile, Sedat Peker'in de Fenerbahçe ile olan ilişkilerinin su yüzüne çıkmasının ardından, "Futbol ve Medya" kitabı ile spor dünyasının temellerini sarsan Cumhuriyet Gazetesi Yazarı Ecevit Kılıç Galatasaray Kulübü Asbaşkanı, Karadenizli işadamı Ergun Gürsoy tarafından tehdit edildiğini açıkladı. Çakıcı'nın Emniyet tarafından dinlenen telefon görüşmelerinde, kardeşi Gençay Çakıcı'nın Ergun Gürsoy'dan, Galatasaray forması istediği bildiriliyordu.

"Futbolda dönen para bu kadar büyük olunca, doğal olarak mafyada bu pasta-dan pay almak istiyor. Bu nedenle yeraltı dünyasında ne kadar lider varsa, futbol kulüplerine yönetici olmaya çalışıyor. Çoğu da bunda başarılı oluyor. Yönetime giremeyenler de yakınlarını, adamlarını etkin görevlere getirmeye çalışıyorlar. Ve bunu başardıkları ölçüde ne yazık ki Türkiye'de mafyanın futbol ile ilişkisinin geliştiği ve karmaşılaştığı bir sistem ortaya çıkıyor."

Gazeteci Ecevit Kılıç, "Futbol ve Mafya" adlı kitabının giriş bölümünde okuyucularına böyle sesleniyor. Milyonları peşinden koşturan, çılgın bir endüstri dalı haline gelen, samimi bir oyun olmaktan çıkan futbolun içler acısı halini, bu kitabı okurken tüm gerçekliği ile gördük. Kitabın her sayfası bir futbolsever olarak, mağlup olmanın hüznünü bir kez daha yaşattı. Defalarca santra yapan bir takım gibi, defalarca kitabın başına dönmek zorunda kaldık. Bütün yaşananları kitabında delilleriyle ortaya koyan ve tüm bu gerçekleri önümüze seren Ecevit Kılıç'la çalıştığı Cumhuriyet gazetesinde konuştuk:

Sizi bu kitabı yazmaya teşvik eden sebepler neler oldu?

DGM' de muhabirlik yapıyordum. O dönemlerde Mustafa Kefeli, eski Beşiktaşlı futbolcu ve federasyon başkan adayydı. 1997 seçimlerinde Türkbank davasında sanık olarak yargılanıyordu. Türkiye'ye yeni getirilmişti. Korkunç ilişkiler anlatıyordu futbol-mafya bağlamında. Ben de bunu haber yaptım ama kullanılmadı. Espri olarak, "Sen kendine sakla denmişti." Bende kendime sakladım. İfadenin temelinde ne var? Futbol ve mafya. Oturup çalışmaya başladım. Yazı dizisi olarak düşündüm ama o da yayınlanmayacaktı. Sonra kitaba dönüştüreyim dedim. Konusunda ilk oldu bu kitap. Herkes bu konuları öy-

le ya da böyle biliyor ama kimse açıkça ifade edemiyordu, yazmıyordu. Bu açıdan iyi oldu.

Sizin futbola yakınlığınız nasıldı o zamanlar, şimdi nasıl?

Ben futbol yazarı değilim, futbolla ilintim de yok, koyu bir Beşiktaş taraftarıyım. Öyle ya da böyle takip ediyorum. Daha çok mafya ve yolsuzlukları araştıran bir gazeteci olarak bulaştım bu işe. İlk kitabım da bu oldu tesadüfen.

Spor medyası futbolla mafya bağlantısı arasında nerede duruyor sizce?

Gariptir, ortada duruyor diyemeyiz Çok iddialı olacak ama böyle. Mafyanın futboldaki icraatlarını görmek, bilmek fakat yazmamak bence bir yakınlık göstergesidir. Sebepleri ne olursa olsun, -ki ben burada bir çıkar sağladıklarını söyleyemiyorum- korku olsun ambargo olsun sonuç bu, mafyaya daha yakın duruyor. Çünkü dile getirilmiyor hiçbir şey. Dikkat edilirse futbol mafya ilişkileri gündeme geldiğinde bu haberleri spor medyasının dışındaki insanlar yazıyor. Mesela Beşiktaş-Çakıcı olayında çıkan haberlerin hepsini polis ve adliye muhabirleri yaptı. Yazan köşe yazarları da daha çok siyasetle ilgilenen yazarlardı. Ben bir yazı yazmıştım. Ergun Gürsoy gerçekten mafyayı futbola bulaştıran isimlerden bir tanesidir. İlişkilerini anlatmıştım. Bunun üzerine bizim Galatasaray muhabirine ambargo koymuşlardı. Onlar da bunun dışına çıkamıyor zaten. Ülkemizde mafya; kabadayılık, külhanbeylik, babalık gibi aşamalardan geçerek bugünkü durumuna geldi! Bundan sonrasını nasıl görüyorsunuz?

Ne yazık o kadar yerleşmiş ki; bundan sonrasını görmek çok zor. Futbolun dışında da birçok olayın geri planında bunlar var. Mesela siyaset olgusunu incelediğimizde geri planda karşımıza mafya çıkıyor. Milletvekili seçiminden, belediye başkanı seçimlerine kadar her noktada var. Daha da yerleşecek gibi görünüyor. Kabadayılık, eyvallah biraz ruhu vardı, halka yardım ederlerdi ve saygı görürlerdi. Ama arkasından gelen babalar kaçakçılığa bulaştılar, uyuşturucu ve silah gibi. Şimdi de karşımıza çeteler çıkıyor. Çeteler ise çıkarları için bir araya gelen kişilerden oluşuyor. Bu kişiler milletvekili de olabiliyor, genelev kadını da. Her alandan çeteye girilebiliyor. Çok etkinler, öte ötesi etkinler. Bunlar nasıl temizlenir, ben de kavrayamıyorum. Çünkü o kadar yerleşikler ki baktığınız her seçimde, açtığınız her dosya da onlar var.

Kitabınızda Sedat Peker'le yapılmış bir röportaj var. Karşınızda nasıl birisini buldunuz?

Kendisine ulaşmak zor oldu. Kafamda kurduğum bir insan tipi yoktu. Sokaktan 18 yaşında alınmış, devletin istihbaratında kullanılmış, işte Orta Asya'da, Güneydoğu'da kullanılmış bir isim bekliyordum. İlk garipsedim. Adam değişimlere ayak uyduruyor. Kendisine tarih hocası, ekonomi hocası tutmuş, profesörler ve tiyatro hocası da var. Bunlardan eğitim alıyor. Ama şaşırdığım nokta, devletin 18 yaşında birisini alıp, istihbaratta kullanıp büyütmesini gözlerimle görmemdi. O profili bana çizdi. Yani 18 yaşında alıp büyütebiliyorsun, bir 5-10 yıl içerisinde Türkiye'nin başına bela olabilecek şekilde mafya lideri yaratabiliyorsun!

Kitabınızda ismi geçen Mecnur Odyakmaz, Sedat Peker'in akrabası ve çocukluk arkadaşı. Şu anda ise Sivasspor Başkanı.

Garip ilişkiler var. Siyasette nasıl farklı isimler varsa, burada da isimler seçiliyor. Futbol işlerine bakacak isimler yani. Mesela Sedat Peker'in futboldaki işlerini Trabzonspor'un o dönemdeki ikinci başkanı Atilla Yıldırım ve Mecnur Odyakmaz sağlıyor. Peşin sıra kardeşi Vedat Peker geliyor. Mecnur Odyakmaz, Peker'in çocukluk arkadaşı. İlk önce Fenerbahçe'nin altyapısında idi. Altyapı sorumlusu yapılmaya çalışıldı ama Fenerbahçe Başkanı Aziz Yıldırım buna "Hayır" dedi. Kamuoyuna yansıdı, hatta bize kadar gelmişti. Emniyet bu sebeple Peker'i gözaltına bile aldı. Yapılacak bir şey kalmayınca Odyakmaz önce Sivasspor'un koordinatörlüğüne sonra da başkanlığına getirildi. Bir kardeşi de Rizespor'un genel sekreteriydi. Has adamlarından Atilla Yıldırım da, çete üyesi olmaktan DGM'de yargılanıyordu. Ama nedir, güvenliktesin çünkü bir kulübün başındasın ve bunlar her şeyi kontrol altında tutmak istiyorlar. Bunu prestij olarak değerlendiremeyiz. Sonuçta bunların imajları ortada. Sadece dönen parayı ellerinde tutmak istiyorlar.

Son yapılan operasyonlar; yargının bir şekilde bu operasyonlarda adının geçmesi..., Rüşvetler... Nasıl değerlendiriyorsunuz bu operasyonları?

Burada gerçek hedefler gözükmüyor, bunu ben her zaman söylüyorum. Mafya-

nın başladığı nokta siyasettir. Bunların en büyük koruyucuları siyasetçilerdir. Siyaset içinde örgütlenildikten sonra emniyet ve yargıya sızıyorlar. Temizlikte oradan başlamalı. Bu operasyonlar yapay görünüyor, bir nebze sus payı. Düşündüğümüz zaman mafya operasyonlarını yapan isimlere baktığımızda bunların zaten başka mafya liderleriyle ilişkisi olan insanlar. Yani operasyonu yapanlar siyasi anlamda bugün o kademede olanlar bile mafyayla öyle ya da böyle bağlantılılar. **Kitabınız piyasaya çıktıktan sonra gelen tepkiler nasıl oldu, olumlu ya da olumsuz?**

Olumlu oldu ama spor medyası görmezden geldi. Sonuçta ilk ti böyle bir şey. Ha di Türkmən Futbol Federasyonu Başkanı ve Haluk Ulusoy ile seçilmişti. Kitap çıktıktan sonra beni aradı. O zaman kendisi günlerce bir yerleri dolaşmış, "Çakıcı beni tehdit ediyor; "Ya istifa edeceksin ya da öleceksin" diyor, "bana sahip çıkın" diye. Ama kimse yazmamış. Şimdi bana teşekkür ediyor, "yüreğine sağlık" diyor. Çok güzel şeyler oldu yani. Ama medyadaki bazı insanların dikkat çekmesiyle de kitabın önü açıldı. Diğer yandan futbol camiası içinde çok tepki çekti. Aziz Yıldırım çok tepki gösterdi. Ergun Gürsoy tehdit noktalarına falan getirdi. Fakat mafya içinde tepki gösteren olmadı. Onlar bunlara alışmışlar zaten.

Tepkiler ve tehditler birebir mi oldu?

Ergun Gürsoy'dan bana yönelik, birebir oldu.

Kitabınızdaki belgelere nasıl ulaştınız?

İtiraf edeyim. mahkemeye düşmeden o belgeleri almıştım, soruşturma safhasında yani. Ama futbol federasyonu seçimleriyle ilgili olanlara ulaşmam zor oldu. O konuyu özellikle kapatmak istiyorlardı. Çünkü 1997 federasyon seçimleri korkunç bir olaydı aslında. Üç tane başkan adayı vardı ama delegelerden, başkan adaylarından

çok mafya üyeleri ve liderleri vardı seçimlerde. Seçimlerde federasyon başkanlığı seçiminden çok mafya liderleri başkanlığı yarışı vardı. Mehmet Ağar bile hesap yapıyor, "Ulusoy'a nasıl kazandırırım?" diye ve kazandırıyor da. Tabi ki kulislerde bu şekilde yapılıyor. Mesela biri çıkıyor, "Mustafa Kefeli'ye 17 oyum var" diyor. Aslında o 17 oy Sedat Peker'in. Yani, "Peker adına

yarışacaksın" demek isteniyor.

Son federasyon seçimlerini nasıl değerlendiriyorsunuz? Bir şey görebildiniz mi?

Orada da çok açık bir müdahale oldu. Çok doğru gelmeye de onlar da kendi isimlerini yaratıyorlar. Her iktidar kendine yakın mafya liderini destekler, o da gelir kendi başkanını destekler.

Böyle bir güç var sonuçta değil mi?

Var, bir güç var. Nasıl Mustafa Kefeli ya da Ulusoy'u destekleyen isimler varsa bunun da destekleyen mafya grupları vardı. Kulislerden sızıyordu bir şeyler. Bunları belgelere düşmedikçe ispatlayamıyordun.

Son zamanlarda futbolun başka yönlerini ortaya çıkaran kitaplar çoğalmaya başladı. Ne kadar olumludur bu sizce?

Bu futbol mafya ilişkisinden farklı bir şey. Yinede futbola bir endüstri gözüyle bakılacak olursa, yabancılarda daha fazla çıkıyor. Bizde o kadar yok. Çünkü biz hala yazamıyoruz. Bunun nedeni de gazetecilerimizin kulüp gazetecisi ve üyesi olması. Ama değişen bazı şeyler var. Mesela Beşiktaş içinde "Kartal Adam" diye bir grup vardı. Fanatizmden çok taraftar kültürünü ortaya çıkarmaya çalıştılar. Bu, "Çakıcı-Beşiktaş ilişkilerine karşılık" diye imza kampanyası başlattılar. Hatta bir planları vardı, "Sokakta baklavasına maçlar yapılsın, futbolcular, gazeteceler katılsın" diye, gerçi hala var bu planları. Bunlar çok iyi. Çünkü mafya tribünde de taban buluyor kendine ve örgütleniyor. Tüm bunlara "hayır" demek lazım. Bu da ancak bilinçli taraftar ve arkasından gelecek kitaplarla olur.

Kitabınızda geçen isimlerin çoğu futbol camiasında ön plana çıkmış kişiler. Kitabınızı okuyan bir futbolsever, bu okudukları karşısında futboldan nefret edebilir. Bu kadar kirliliğin içinde taraftarlığı anlamsız bulabilir. Siz bu bağlamda okuyuculara neler söyleyebilirsiniz?

Bu doğru olabilir, ara sıra internette takip ediyorum, taraftar grupları yazmışlar, "Böyle bir kitap var, gördünüz mü?" diye.. Ama futbolun gerçek yüzü bu! Ne yazık ki futbolun gelmiş olduğu bu durumu göz önüne alırsak, bir endüstri haline geldiğini düşünürsek, buradaki temel işlevin para olduğunu ve spordan çok paranın ön planda tutulduğunu görürüz. Ve ortada şöyle bir gerçek var: Siyaset ve mafya futbolun içindedir. Bunu görmek lazım. Geri planda kalan isimler, perde arkasındakiler, aslında futbolu yöneten insanlardır. Bunu da görmek lazım. Eminim; stadlara giden insanlar bunları görüyorlar. Çünkü mafya dediğimiz örgütlerin stadlarda da adamları var. İşte bu noktada insanların tüm bunları bilmesi gerekiyor. Futbolun gerçek yüzünün bu olduğunu bilinmesiyse, belki farklı bir taraftar kültürü gelişebilir. Taraftarlar, fanatizmden öte takımlarına daha bilinçli sahip çıkabilirler. Futbol endüstrisine ve paranın sporun önüne geçmesine bir nebze karşı duruş olabilir ve gerçek anlamda spor sahiplenir. •

Balet ve Başkoreograf **Fahrettin Güven:**

Eşcinsellik bağlantısı aranması çok manidar

Devlet sanatçısı, Ankara Devlet Opera ve Balesi eski Başkoreografı parlak kariyeri ile Türkiye'nin önde gelen bale sanatçılarından olan Güven, futbolcu-bale ve gay tartışmalarını ve sanat hayatını anlattı.

Pelin Gökmen

pelingokmen@leman.com.tr

Geçen günlerde bir söz ortalığı karıştırdı, "futbolcuların içinde baletlerden daha çok eşcinsel var" diye.

Bu konuda asla polemığe girmem, mesleğimin adının bu konu ile anılmasını istemiyorum. Bu söz söyleyen kişiyi bağlar. Hangi niyetle söylemiştir, neden söyleme ihtiyacı duymuştur; ben bilemem.

Sizce neden eşcinsellik baletlikle yaşıyor bu yeni bir polemiğe değil.

Size şu kadarını söyleyeyim, mesleğinin en yüksek düzeyinde bir erkek dansçı olarak 40 yıllık meslek hayatımda ilk kez 2004'de böyle bir şey duydum. Türkiye, dünyada operası ve balesi olan tek müslüman ülke onun için varolan her sanatçısı çok değerli-

dir ve toplumdaki saygı görmelidir, kaldı ki bale sanatçılarıyla eşcinselliğin bağlantısının aranması çok manidar birşey bence.

Yani siz daha önce bu polemiğe konusuyla ilgili rahatsızlık duyacağınız yorumlarla karşılaşmadınız mı, Türkiye kalabalık, ataerkil ve homofobik bir ülke ve sanatla ilgisi olmayan ya da sevmeyen çok insan var bir baletle tayıt giydi dansetti diye hemencecik i.ne sıfatını yapıştırarak çok insan var çevremizde.

Bunu bilemem, ama benim fikrim bu üzerinde yorum yapılacak veya eleştirisi yapılacak bir konu değil. Şimdiye kadar hiçbir dönemde bizimle ilgili böyle bir polemiğe yaratılma-

mıştı fakat tartışmaya açık bir konu tabii, isteyen fikrini söyleyebilir. Arkadaşımın da (Tan Sağtürk) nasıl bir soru üzerine böyle bir yorum yaptığı araştırılmıyordu. Zira Tan'ın da benden farklı düşüncede olmadığına eminim. Bu konuda çok da fazla görüş bildirip dikkatleri çekmek istemiyoruz. Bale dünyası çok farklıdır, biz bireysel olarak birşey söylediğimizde hemen mesleğimizin adı zedeleniyor veya gündeme geliyor ki bunu hiçbir bale sanatçısı istemez.

Bale yapmaya nasıl başladınız, kariyerinizin ilk yıllarını anlatır mısınız?

Benim bale sanatıyla tanıştığım yıl 1966'dır. Dikimevi'ndeki dış kapısında Musiki Muallim Mektebi yazan Ankara Devlet konservatuvarında. Atatürk'ün "Bir ulusu ulus yapan en önemli özellik o ülkenin sanatı ve kültürüdür" diyerek kurduğu bu binada başladı sanat hayatım. O günden beri de bir sanat fabrikası gibi çalışan bu okul ülkemize ve dünyaya sayısız büyük sanatçı yetiştirmiştir. Bu binanın tılsımını kelimelerle tarif etmek mümkün olamaz.

Evet. Müthiş bir heyecanı olmalı.

Her sabah koşu koşu kapısından girip, içinden hiç çıkmak istemediğimiz, gecelere kadar bale çalıştığımız o stüdyolarda yaşadığımız heyecanı hiçbirşeye değişmezdim. 1976'da Ankara Devlet Konservatuvarı Yüksek bölümünü bitirdikten sonra İngiliz bale eğitmenleri Molly Lake, Travis Kempf, Angela Baily ve Beatrice Fennen tarafından çalıştırılarak profesyonel solo dans kariyerime başladım. Daha sonra Todd Bollender, Alexander Prokofiev, Nikolai Beriozof, Vladimir Sukanov, Valery Panov, Sulamith Messerer, Nikolai Haritonov, Fleming Raiberg ve Andrei Prokory gibi pek çok koreograf ve eğitmenle kariyerimi geliştirerek dansetmeye devam ettim. Londra'da Pineapple Dans Stüdyosunda workshoplara katıldım. Ve Ankara Devlet Opera ve Balesinde baş dansçı oldum.

Yurtdışında ve Türkiye'de dansettiğiniz eserler hangileri ve en çok sizi etkileyen rolünüz hangisi?

Çıktığımız turneler çerçevesinde Hong Kong, Almanya, İspanya, İsviçre ve Amerika'da pek çok kez sahneye çıktım. Türkiye'de sahnelenen baş dansçı olarak dansettiğim temsiller arasında Bahçesaray Çeşmesi, Ateş Kuşu, Bir Aşk Hikayesi, Eros ile Thanatos, Kuğu Gölü, Fındıklıran, İnsanlık, Anna Karenina, İnsan-İnsan ve Romeo Juliet bulunuyor. En çok etkilendiğim rolümse Dostoyevski'nin Budala'sındaki Prens Mişkin'di.

Aktif dans hayatınız bittikten sonra neler yaptınız? Bir bale sanatçısının danstan kopması zor olmalı.

Aktif dans hayatımın bitişi, hayatımdaki çok önemli bir sürecin başlangıcıyla sona erdi. Bu da Devlet Opera ve Balesi Baş Koreografı olmamdı. Kendim ve Türk balesi adına çok önemli olduğuna inandığım bu dönemde kendi dans hayatım boyunca düşlediğim ve bizde de birgün olabilecek mi diye düşündüğüm herşeyi gerçekleştirmeye çalıştım. Dans dünyasının önde gelen koreograf ve prodüksiyonlarını Türkiye'ye davet ederek Ankara Devlet Opera ve Balesi'nin genç ve yetenekli dansçıları tarafından sahnelenmesini, aynı zamanda teknik ve artistik açıdan güçlenmelerine katkı sağladık. Ankara Devlet Balesi dünya standartlarında klasik, neo klasik, ve modern baleleri repertuarına katarak, bu eserleri gerek ülkemizde gerekse yurt dışında başarıyla sergilemiş ve büyük takdir toplamıştır. 2001'de bu görevimden de ayrıldım. Daha sonra iki değerli arkadaşım Türkiye'nin ilk özel konservatuvarı olan Sanat Akademi'yi kurduk.

Türkiye'deki sizin zamanınızdaki bale eğitimi ile bugünkü arasında ne gibi farklar var?

O yıllarda konservatuvarın bale bölümüne müracaat eden erkek sayısı bugünkünden fazlaydı. Eğitim sistemi olarak da bilgi, birikim, eğitmen ve atmosfer olarak da o günleri aratacak derecede şartların değiştiğini görebiliyoruz. Benim eğitim aldığım hocalar İngiliz'di. Biz İngiliz terbiye ve disipliniyle yetiştik. Türk balesinin kurucusu Dame Ninette De Walois, İngiliz

Kraliyet Balesi'yle aramızda bir köprü görevi üstlenmişti. Baş koreografığım zamanında kendisine, Türkiye Cumhuriyeti tarafından Liyakat Nişanı verilmeye karar alındı. Bu nişanı ülkemiz adına ben Meriç Sümen ve Londra Büyükelçimiz Özden Samberk kendisine takdim etmiştik, bu da unutulmaz anılarımdandır.

Mesleğinizi çok seviyorsunuz.

Dünyaya bir defa daha gelsem yine balet olmak isterdim.

Başka ilginç anılarınız oldu mu, bir de Türkiye'de bir erkeğin balet kimliğiyle kendini kabul ettirmesi zor mu?

Bale, kadın ve erkeğin bedensel ortak ürünüdür ve yaşamsal bir meslektir. 10 yılı eğitim 30 yılı profesyonel dans hayatım süresince deli gibi aşık olduğum ve onsuz yaşayamadığım mesleğim oldu bale. Bunun karşılığını da hep sevgi saygı ve itibar olarak gördüm. Mesleğime ve bana saygı duymayan insanlar elbette oldu. Sanırım bu yaptığım işe olan aşkıyla ilgili, benim aşktan gözlerim kör olduğundan bu gibi kişilerin söyledikleriyle de hiç bir zaman ilgilenmedim. Anılarım olmaz mı o kadar çok ki... Ama şimdi size ilginç gelebilecek bir tanesini seçeyim içinden. Dostoyevski'nin Budala eserini sahneye koyduğumuzda premierine, o dönem Cumhurbaşkanı olan Kenan Evren de davetliydi. Temsilin en can alıcı yeri halatla sallandığım final sahnesiydi. Bu bale sahnesinde tatbiki oldukça zor sahne bittikten sonra seyirciler çok heyecanlanmış ve pek çok kişi beni kuliste tebriğe gelmişti. Bir de baktım, Kenan Evren de gelmiş. Aramızda şöyle bir diyalog geçmişti:

-Çok döndün o halatla başın dönmedi mi yahu?

-Hayır dönmedi ama bu gün hiçbirşey yemedim sırf bu rolün stresinden.

-E o zaman acıkmışsındır, gel sana bir yerde yemek ısmarlayayım.

Çok acayipmiş Kenan Evren'in kafası; teşekkürler...

Ben teşekkür ederim. •

Milliyet'ten Melik Aşık'ın "yanında çalışan" gazeteci Fahrettin Fidan: 'Çakıcı, devletle kedi ile fare

Gürkan Hacır

Milliyet'te Meli Aşık'ın "Arka Pencere" köşesinde yazıyor. Maaşının küçük bir kısmını Milliyet, geri kalan kısmını ise Melih Aşık cebinden ödüyor. Milliyet'in Genel Yayın Yönetmeni Mehmet Y. Yılmaz'ın yakın arkadaşı. Bunun yanında, Ankara'da yıllarını gazeteciliğe vermiş, sıkı bir gazeteci... Fidan ile medya dünyasını, devlet-mafya ilişkilerini, Meclis'i ve Kızılay'da dönen oyunları konuştuk.

Kaç yıllık gazetecisiniz, nerede başladınız?

O zaman ki adı Basın -Yayın Yüksek Okuluydu. 1975 mezunuyum. 3. sınıfta staj yapardık. Bende ilk Yanki'da başladım staja. Mehmet Ali Kışlalı benim ilk patronum. Hala saygıyla anıyorum. "Gel başla" dedi, sarı basın kartı formu ve SSK formunu koydu önüme. "Bunları hemen doldur, vakit kaybetme de, SSK'ya başvuracağız" dedi. SSK'lı oldum. Bundan şimdiki patronların yüzü kızarır mı; bilemem?

Peki o dönem Yanki'da kimler var?

Kadro pek kalabalık değildi. Şefik Kahramankaptan yazı işleri müdürüydü. Süleyman Coşkun vardı. Hapse girer çıkardı. Malum, tabii siyasi görüşlerinden dolayı. Hapisten yeni çıkmıştı. Onların dışında Hıncal Uluç vardı. Hıncal abinin ayrı bir odası vardı. O daha çok magazin türü ve tv haberleri yapardı. Derginin 5-6 sayfasını aşağı yukarı Hıncal abi doldururdu. Ama benim, Yanki mace-ram fazla gitmedi.

Neden?

Nedeni de şu: Mehmet Ali Bey iyi gazeteci. Fakat çok asabi bir insandı. Çabuk parlar, hemen bağırırdı. Ben baştan beri mesafe koyduğum için bana hiç bağırmasdı. Ama başkasına bağırırdı zaman ben müthiş etki altında kalır ve iş yapamaz hale gelirdim. Hatta bir ara istifa etmeye karar vermişim fakat Mehmet Ali Bey'e söylemeye korkuyorum. Hıncal Abi'ye gittim. Dedim böyle böyle. "Ben ayrılacağım ama söylemeye de korkuyorum." "Niye?" dedi. Dedim, "Çok bağırıyor." "Ya, bana da bağırıyor, ben akrabasıyım, sana ne oluyor?" dedi. "Benim de huyum bu. Ben gelemiyordum bu işe..." "Sen biraz bekle falan" dedi, ben belki fikrimi değiştirim diye. Ama değiştirmedim. Hıncal abiyi araya soktuk, oradan ayrıldım.

Mehmet Y. Yılmaz'ın ablası Feryal

Peki sonra?

Bizim gazetenin Genel Yayın Yönetmeni Mehmet Yakup Yılmaz o zamanlar Yol-İş'te basın danışmanlığı yapıyor.

Mehmet Y. Yılmaz!

Esas Çakıcı'yı kim koruyor? MİT devreye girmiş. Kendileri itiraf ediyor. İstanbul Savcısı'nın istediği ceza belli. Mahkemenin verdiği ceza belli. Yargıtay Başsavcısı'nın onanması talebi. Hem de iki kez onanması şeklinde.

Evet. Mehmet Yakup Yılmaz! Benden 5-6 yaş küçüktür. Ablası Feryal, benim sınıf arkadaşımı. 16 senedir biz Mehmet'le tanışıyoruz. Bana geldi, "Sendikanın basın danışmanlığından ayrılmak istiyorum" dedi. "Benim yerime sen geçersin mi?" dedi. Kötün istediği bir göz, Allah verdi iki göz. Yol-İş'e girdim. Türk-İş'e bağlı 4 ana sosyal demokrat sendikadan bir tanesiydi Yol-İş. Hep rahatsızlık yarattırdı sermaye kesiminde. Orada iki grup vardı. Biri sol; sosyal demokratından sosyalistine kadar sol. Diğeri de sağcı grup. Sağcı grubun lideri Bayram Meral.

Bizim bildiğimiz Bayram Meral mi?

Ta kendisi. O zamanlar sağcı gruptaydı. Bayram Meral'le hiçbir şekilde anlaşamadık ve bizi atmak için elinden geleni yapıyordu. Dergi çıkarıyoruz; ben Muzaffer Saraç'a bağlıyım. Onun istediği gibi dergi çıkmıyor. Bayram Meral her dergide kavga çıkarıyor.

Gazetelere girişiniz ne zaman?

Yol-İş'teyken. 12 Eylül darbesi nedeni ile pek bir şey yapamadık. O aralar Güneş gazetesi büyük reklamlarla çıktı. Melih Aşık'ın o zamanki adıyla "Arka Pencere" diye bir köşesi var Güneş'te. O köşe çok hoşuma giderdi. Bizim sendikal dünyada o köşe ile ilgili olabilecek bir takım esprili olaylar oluyor. Bir gün bir arkadaşım dedim ki; "Bizim bu sendikacıların aralarında 'Arka Pencere'lik olaylar oluyor. Ben size anlatırım, siz Melih Aşık'a anlatın. Bir kaktım olsun." Arkadaşım dedi ki; "Ya bana oturup söyleyeceğine, niye oturup yazmıyorsun. Elin kalem tutuyor" dedi. Oturdum, yazdım bir iki tane. Gönderdim, baktım birkaç gün sonra haber çıktı. Çok hoşuma gitti tabii. Arkadan birkaç tane daha gönderdim. Hepsi çıktı. Sonra bir gün.

Yazı için üste para vermek isminizle mi yazıyorsunuz?

Yok! Ama sendikada bazı insanlar biliyor. Bizim kafadaki insanlar biliyor Bayram Meral ve ekibi bilmiyor. Bile bir bahane daha bulabilir bizi atmak için. Bir telefon geldi çalışırken. "Melih Aşık arıyor" dediler. Dalga geçiyorlar sandım. Ya, Melih Aşık beni niye arar? Bağladılar. Hakikaten Melih Aşık "Ya" dedi, "Senin banka hesap numaranı falan versene bana." "Niye?" dedim. "Nasıl niye? Banka hesap numarası ver ki, telif ücretini yatırayım. Bir sürü yazı yazıyorsun. Emek sarf ediyorsun. Onun karşılığını vermem lazım..." "Ben üste para vermeye hazırım" dedim, "Siz benim yazılarımı kullanıyorsunuz." "Yok" dedi. Sonra bana para göndermeye başladı. Güneş'in Ankara temsilcisi Cüneyt Arcayürek'ti. Zaman zaman Cüneyt Arcayürek zaman zaman yerine bakan başka bir kişi... Para olarak da iyi bir para gelmeye başladı oradan. Derken Yol-İş'ten atıldık biz. Bayram Meral genel

Melih Bey'in de arası iyi. Düşündüm, "Tamam" dedim, "Bana göre bir köşe." İnançlarıma uygun bir yer, başka bir şey benden istenmeyecek; biliyorum. Kafama göre şeyler yazacağım. Çünkü Melih Aşık'ı da tanıdım zaman içinde. Yazdıkları yazıları da biliyorum. O gün bu gün derken, tam 17 yıldır Melih Aşık'la çalışıyorum.

Maaşın yüzde 90'ı Aşık'tan

Melih Aşık'ın Ankara'daki gözü gibisiniz.

Eskiden ilk girdiğimde kadro bizim bayağı kalabalıktı. Sonradan vefat eden Metin Çakmak diye bizim bir arkadaşımız vardı. Çok küçük fıkralar yazardı, yetenekli bir arkadaştı. Emekli öğretmen Nazım Alpman daha sonra bize katıldı. Onun dışında meşhur Musa Ağacık. Ayrıca karikatürist Ercan Akyol birlikte İstanbul'da 4 kişi vardı. Ankara'da da 1 kişi var. Ekip kalabalıktı. Fakat son krizden sonra, Metin Çakmak arkadaşımız bu krizden önce vefat etti. Aramızdan ayrıldı. Sonra Nazım Alpman başka bir yere geçti. Musa önce "Açık Pencere"den gazeteye transfer oldu. Şeyin döneminde. Neydi adı? Yahu şimdi Haber Türk'ün sahibi. Genel yayın yönetmenliği yapmıştı bizde.

Ha Ufuk Güldemir!

O, gelmiş. "Bana Musa'yı verir misin?" demiş. Melih Bey de, "Tamam" demiş.

Yeri gelmişken şunu sormama izin verin lütfen. Maaşınızı halen Melih bey cebinden ödüyor musunuz doğru mu?

Onu tam bilemiyorum.

Nasıl?

Yüzde 90 evet.

"Bilemiyorum" derken ciddi misiniz?

Şimdi şöyle: Ben bunu sormam. Ama önce 2000'deki krizde, gazeteye büyük bir tasfiye yapıldı. Ben emekli olmuştum 1-2 yıl önce. Melih Aşık'a demişler ki; Genel yayın yönetmeni Mehmet Yılmaz: - Kader bizi yine aynı yerde buluşturdu - "Kadroda kısıtlama yapacağız. Bir siz kalıyorsunuz, bir de Ercan Akyol kalıyor. Ötekiler gidiyor..." Melih Aşık da, "Benim Ankara'da bir arkadaşım ihtiyacım var" demiş. "Bu arkadaş da, bu işi yapıyor. O kalsın hiç olmazsa." Ama Mehmet Yılmaz da, "Maalesef" demiş, "Olmuyor. Ben de verilen talimatlar üzerine sorumluyum." Önce benim haberim yoktu. Sonra Melih bey bana telefon etti anlattı: "Yalnız, sen kalacaksın orada. Ama şu anda görüşmeler devam ediyor. Senin kal-

man için uğraşıyorum. Ama başarılı olmazsam sen devam edeceksin. Ben senin maaşını ödeyeceğim arkadaş" dedi. "Peki" dedim ben ve bundan problem çıkmadı. Yalnız son zamanlarda bir miktarını gazeteye yüklemeye başlamış. Galiba gazete veriyor bir kısmını telif olarak. Melih bey bunu çok fazla konuşmak istemez.

Türk basınında böyle başka bir model var mı?

Vallahi bilemiyorum.

Bir kişiye bağlı olmak biraz handikap değil mi?

Eğer o kişi sizin kafa denginizse ya da siz ona kafa dengiyseniz, belli bir inanca belli bir ideolojiye samimiyetle bağlıysanız ve o kişinin bir de insan kalitesi iyiye, o zaman problem olmuyor.

Medya nereye gidiyor?

Medyanın içinde hala çok temiz unsurlar var. Onların hakkını yememek lazım ama fotoğrafın geneline baktığımızda burunları tıkmak lazım pis kokudan. Ve hatta öyle bir şey olmuş ki; o kokular yavaş yavaş oluşmaya başlamış. Toplum da hatta medya çalışanları da, yavaş yavaş kanıksamaya başlamış. Bugünkü bu iğrenç kokuları on. yirmi, otuz yıl sonra bizim çocuklarımız, kitaplardan, şuradan buradan okuduklarında, "Medyanın hali bu mu?" derler. "Bizim Türk insanı o zamanki meslektaş, gazeteciler nasıl zehirlenmemişler bu pis kokudan?" Ama çoğumuz doğal karşılamaya başladık. Adamın telefon görüşmesi yakalanıyor, adam iş takibi yaparken yakalanıyor, "Ben işadamıyım, yaparım" diyor. Bundan yirmi, otuz yıl önce böyle bi şey düşünmek mümkün değildi. Burada esas temel insan durup dururken bu yollara sapmıyor. Toplum yapısı değiştiğinde, medya tavşanları sadece gazete patronu olmaktan çıkıp, pek çok sektörde iş yapar hale gelince ve bunun için, "Krediye ihtiyaç var, meclisten bir takım yasaların çıkarılması lazım" falan. Devletle, daha doğrusu iktidarla, o gün devlet bürokrasisinde gelişen kademelerle içiye giriyorlar. Al gülüm ver gülüm meselesi. Aksi takdirde yürümez. Çünkü Türkiye'de bugün bir iktidarın bir medya patronunu batırması içten bile değildir.

Peki Başbakan'a soru sormak lazım diyorsunuz. Diğer yandan patronaj durumları böyle. Peki iletişim okuyan gençler ne yapmalı?

Vallahi bizim mesleğe başladığımız kadar koşullar uygun değil. Adam gibi, doğru düzgün gazetecilik yapmak için halka gerçekleri yansıtmak için. Aman onu yazarsam patronumun şirketinin ilgisi var mı? Şu bakanı eleştirirsem patronun tanıdığı mı? Bilmem ne? Böyle sorular kafamızda yoktu. Bir haberin peşine gidersin, haber doğru ise alır yazarsın. O zaman da tabii hiç yok değildi belki ama, gözle görülmeyecek, hissedilmeyecek ölçüde.

İktidara angaje olunmamıştı yani...

Tabii... Bakın geçen dönem Hüsamettin Özkan ilahti. Ondandır Güneş Taner ilahti. Mesela bana, birgün bir soru sordum diye çok kızdı: "Senin patronlarınla akşam oturuyorum; genel yayın yönetmenine telefon açıyorum yarının manşeti şu olacak, bugünkü manşetiniz bu olacak, diye talimat veriyorum. Sen kimsin ki; bana burada hesap soruyorsun?" dedi.

Biraz Don Kişot'luk oluyor galiba.

E biraz yapı meselesi. Sinirlerim bozuluyor. İdeolojik kimliğimi falan bir tarafa bırakıyorum ama, sen halktan biri gibi yaşıyorsan aynı ekonomik, sosyal koşulları paylaşıyorsan, o zaman etkileniyorsun. Ben sitede oturuyorum, özel korumalı değilim. Dolarla maaş almıyorum. Sokaktaki sade vatandaş etkileyen her olumsuzluk beni de etkiliyor.

gibi oynuyor'

Gazeteci otobüse binmeli, pazara gitmeli yani. Özellikle özel Tv'lerin girmesiyle medyanın kabuğu değişti galiba?

İstanbul'da medya plazalarında çalışıyor arkadaşlarımız. Servis otobüsleriyle dolduruluyor, götürülüyor evlerinde boşaltılıyor, odalarına çıkıyorlar. Cam fanusun içinde. Dışarıdaki havayı tahayyül etmekle, fanusun dışında birebir o havayı solumak bambaşka bir şey. Bizim Ankara'nın bir şansı da bu. Bizim medya plazalarımız yok. Biz sabah-leyin yürüyerek geliyoruz. İnsanlarla içiçsesin, akşam böyle gidiyorsun. İnsanı halkın içinden çıkarırsan... Biz halka satacağz gazetemizi. Peki halkla alakan ne senin? İşte birisi sevgilisini, birisi adet gününü yazıyor! Biri lüks lokantalardaki yemekleri anlatıyor! Ayıp! Halkla alay etmek, insanlara hakaret etmektir bu. Birisi gitmiş Antalya'da bir otelde kalmış. Su Otel! Onu anlatıyor. Bir de fiyatını söyle! Parayı cepten mi ödedin onu söyle!

Hıncal Uluç mu?

Tabii tabii.

Görüşüyorsunuz zannediyorum.

Yok görüşmüyoruz. O İstanbul'da, ben Ankara'da. Ankara'da olsa bile artık ortak mekanlarımız yok.

Zafer Mutlu'nun etini sıkmadı

Şimdi ilginç bir şey sormak istiyorum size. Muhtemelen o gece siz de oradaydınız uzun zaman da konuşuldu. Melih Aşık Ankara'da bir mekanda Zafer Mutlu'yla karşılaşıyor ve Zafer Mutlu elini uzatıyor. Melih Bey de "Ben

Biri lüks lokantalardaki yemekleri anlatıyor! Ayıp! Halkla alay etmek, insanlara hakaret etmektir bu. Birisi gitmiş Antalya'da bir otelde kalmış. Su Otel! Onu anlatıyor. Bir de fiyatını söyle! Parayı cepten mi ödedin onu söyle!

o eli sıkmam" diye bir de küfürlü bir cevap veriyor?

Yoktum ben o gece ama olayı biliyorum.

Neden böyle bir şey yapmış ezeli bir kını mi var, aynı gazetede bile değil?

Hayır ezeli kını yok. Zafer, Melih Aşık'ın çömez. Mesleki adı çömez. Mesleki anlamda çekememezlik olamaz. Melih Aşık onun neyin kışkıncısı? Hiçbir sebep göremiyorum. Zafer'in daha çok parası var ama Melih Aşık'ın böyle şeylerle hiç alakası yok. Olay bana kalırsa Zafer Mutlu'nun temsil ettiği gazetecilik anlayışıyla, Melih Aşık'ın sahip olduğu anlayışın kavgasıdır. Zafer Mutlu'yu ben de tanıyorum. Banka yönetim kurulu üyesi oldu, ondan sonra iş sakata girince "E ben bankacılıktan anlamam" deyip kenara çekiliverdi. Anlamazsan niye yönetim kurulu üyesisin? Sonra gazetecilikle o kadar para nasıl yapılır? Bana dünyada örnek versinler. Ulusal geliri, Türkiye'nin ulusal gelirinin 10-15 kat üzerinde olan ülkelerden örnek versinler. Yazılarından dolayı mı veya gazeteyi çok iyi çıkarıp, çok sattıklarından dolayı mı yat sahibi, kat sahibi olmuşlar? Patronlar bir taraftan krizden dolayı personel çıkarmaya çalışırken, çalışanlarının üç kuruşunu kesmeye çalışırken, bu insanlara karşı niye bu kadar bonkör oluyorlar? Eniştem beni niye öptü? Demek bunlar başka işler yapıyorlar. Adam geceleri yatta yatıyor. Bizim önünden geçemediğimiz şeyler. Bu öyle bir yaşam ki...

Yargıtay Başkanı'na yargısız infaz

Peki asıl büyük patron, Aydın Doğan'ı nasıl bilirsiniz?

Patron işte. Tam anlamıyla patron!

Bunun altını nasıl dolduralım?

Tipik, klasik patron bir formatı vardır Türkiye'de.

Çok da olumlu bir format değildir ama?

Şimdi şöyle: Tabii genel olarak öyledir ama ben kendi köşemle ilgili olarak bakıyorum. Biz çoğu zaman gazetesinin çizgisiyle pek uyuşmayan bir çizgi tuttururuz. Bugüne kadar zaten Aydın Bey'in benimle doğrudan muhatap olması söz konusu değildir. Bilebildiğim kadarıyla Melih Bey'le de bu konuda ciddi bir sorun yaşanmadı. Mesela (Alaattin) Çakıcı skandalında bunu ilk defa bizim gazete yazdı. Villa hediye etmiş. Ondan sonra değiştirildi. Yok villa hediye edilmemiş, tamirat var falan diye. Orada medyanın geneli gibi, Yargıtay Başkanı (Eraslan Özkaya) günah keçisi ilan edildi. MİT unutuldu ama biz tam farklı bir görüşle olaya yaklaştık. "Yargıtay Başkanı'na yargısız infaz yapılıyor" dedik.

Hazır değinmişken nedir o işin aslı?

Yargıtay Başkanı'nın bu olayda hatasız olduğunu söylemek mümkün değil. Ama yanlışlar kademe, kademedir. Hatadan başlar, kasti suça kadar gider. Burada mesele şu: Hükümet...

Asıl mesele Karagümrük baskını

Yargıtay'dan memnun mu?

Değil! Yargıtay Başkanı'nın geçen yıl yaptığı açış konuşmasından sonra Tayyip Erdoğan'a soruldu, "Ne di-

mahkeme, bu şekle ceza vermiyor Yargıtay Başsavcısı Nurettin Ok da. Mahkemenin kararını onanması yönünde, yani 15 ayrı yaralamaya tek ceza veren mahkemenin bu kararının onanması yönünde görüş belirtiyor. Buna rağmen ilgili daire, "Hayır. Bu ceza azdır, 15 ayrı yaralama vardır. Hepsine ayrı ayrı ceza verilmesi gereklidir" diyor. Şimdi Çakıcı'yı kollayan MİT değil. MİT konuşulmuyor. Esas Çakıcı'yı kim koruyor? MİT devreye girmiş. Kendileri itiraf ediyor. İstanbul Savcısı'nın istediği ceza belli. Mahkemenin verdiği ceza belli. Yargıtay Başsavcısı'nın onanması talebi. Hem de iki kez onanması şeklinde. Nitekim Yargıtay bunu bozdu, ağırlaştırdı.

Büyük fotoğrafı kenarda bıraktık

Çakıcı'nın da çekindiği bu muydu sizce?

"6 ay, 1 sene ben yatar çıkarım buna hazırım" diyor. Oysa öbür taraftan 15 ayrı suç çıkınca Çakıcı kaçıyor. Yine bir gazetede vardı. İlgili daire başkanı yanılmıyorsa; Yeni Şafak'ta okudum. "Yargıtay Başkanı bize kesinlikle ne bir ricada bulundu, ne de herhangi bir şekilde zımnı bir talepte bulundu. Hiç devreye girmedir" diyor. Dosya Yargıtay'a geliyor. Yargıtay daha ağırlaştırarak veriyor cezayı. Yargıtay Başkanı'nın hiç mi dahli yok bu işte? Asıl sözü geçen genel sekreter yardımcısı Ercan Yalçinkaya. O kimin döneminde alındı? Eski mesleği neydi? O tarafları biraz incelersek daha iyi olur. Esas büyük fotoğrafı bir tarafa bıraktık. Bizim önümüze konulan, birilerinin, "Bunu tartışın, bunu konuşun" dediği konuyu tartışıyoruz.

MİT'in bu kadar çekindiği ne vardır? lade edilirken, "Dev-

letimle hesaplaşacağım" diyor. Alaattin Çakıcı'nın elinde ne var da, bu kadar panik halindeler?

Hani klasik bir laf vardır; "Konuşursam ortalık birbirine girer." Herhalde Alaattin Çakıcı'nın elindeki kozlar çok büyük ki; MİT geçmişte deşifre olmasına rağmen bu insanla ilişkisini, hala bunu koruma peşinde. İlginç bir şekilde işte, "Ne ülkede kaldım, ne içeri girdim." Böyle bir denge tutturmak istiyor. O zaman mantık şunu gösteriyor: Alaattin Çakıcı'nın elinde MİT'i de başka yerleri de teslim almış çok önemli kozlar var. Adam teslim almış. Bu Türkiye'ye getirildiğinde, bilemiyorum ne kadar yatar? Bir şekilde yine serbest bırakılır belki. Ya da kaçır, kaçırılır. Elinde çok çok önemli kozlar var ki; karşındakıyla kedinin fareyle oynadığı gibi oynuyor. Daha önce Yavuz Ataç, şimdi Kaşif Kozanoğlu devreye giriyor. **Bir de Başbakan'ın korumaları meselesi var. Geçenlerde yazmıştınız, nedir o?**

Vallahi biz Türk insanı olarak biraz kompleksleri fazla olan bir toplumuz galiba. Yetişme tarzından mı, havasından mı, suyundan mı? Hepimizde değişik kompleksler var. Bir de, "At sahibine göre kişner" diye bir laf var. Süleyman Demirel'in, Sezer' in korumalarını tanıyorum biribir. Kimi koruyorlarsa, o kişiye benziyorlar. Daha doğrusu korunan kişiler ona göre adam seçiyorlar. O nasılsa, neredeyse biribir koruması da aynı o kişi. Kompleksli ise, ne oldum delisi olmuşsa, koruması da öyle. Şu hareketleri, basına davranışı falan. 17 tane son model BMW motosiklet almış. Yani krallık mıdır burası? Bu ülke bu kadar güvensiz midir? Senin zaten 24 tane yakın koruman var. •

Kızılay'da seçim savaşları Para çoksa, hizmet aşkı çok oluyor

Fahrettin Bey, biraz da bize Meclis'i anlatır mısınız?

Meclis, Türkiye'nin küçük bir örneği. Yani insan kalitesinde ulusal özelliklerimizde, bölgesel özelliklerimizde onların küçük örneği. Bunun değişik yansıması birebir değil ama ona yakın bir yansıması.

Tam buraya gelmişken; Kızılay Genel Başkanı'nın toplantısı neredeyse kavgayla bitecekti. Talat Yılmaz'ı çok sıkıştırdınız. Bir de onun mahkeme kağıdını çıkardınız. Bayağı hazırlıklıydınız anlaşılan...

Yalan söylüyor, gözüme baka baka yalan söylüyor. Evet hazırlıklı geldim ama yani hazırlıklı gitmek de lazım.

Kızılay nasıl bir kurumdur?

Türkiye'nin bir kurumu. Türkiye'deki olumsuzlukları, eksiklikleri, yanlışlıkları belli ölçüde, Türkiye ölçüsünde içinde barındıran bir kurum.

Kızılay gibi bir hayır kurumunda yer almak için kongreler, savaşlar yapılıyor. İnsan bir hayır kurumunda yer almak için bu kadar savaşır mı sizce?

Hizmet aşkı denilen şey bende o kadar gelişmiş değil. Ben Parlamento Muhabirleri Derneği Başkanlığı'na arkadaşların zoruyla aday oldum 3 sene önce. Kaybettim. Şimdi bana tekrar aday olmam için teklif yaptılar. "Hayır" dedim. Hizmet aşkının bu kadar gelişmesi de oradaki para. Para çoksa, hizmet aşkı da ona bağlı olarak gelişiyor.

Hiphop'un alt kültürü: İstanbul sokaklarının Şimdiki hedef metro

Günümüz graffitileri alışa gelmiş yazılardan öteye, tipografik değerler taşıyan eserlere imza atıyorlar. Renk bilgileri ve harfler üzerindeki ustalıkları birçok insanı şaşırtmaya yetiyor. Bir dünya kenti olan İstanbul'a yakışır bir sokak sanatı gün geçtikçe yayılıyor ve çoğalıyor. Türkiye'de gerçek anlamda graffitinin ilk adımları 1993 yılında İstanbul'da atıldı. İlk adıyla ZBP (Zombie Boys Posse) şu andaki adıyla S2K (Shot 2 Kill) grubu Bakırköy'den başlayarak o dönemlerde İstanbul'un daha sonra Türkiye'nin her yerine yazmaya başladı. O dönemin en aktif writer'larından olan REZ İstanbul'da adını o kadar çok yazdığı, sahteleri ve anti hareketlerle karşı karşıya kaldı. Türkiye'de tren üzerine yapılan ilk graffiti Almanya'dan TAXİM ve Bakırköy'ün ünlü illegal writer'ı HOMER tarafından yapıldı.

Graffitinin Türkiye'deki en büyük sorunu her zaman politik anlamlar yüklenmesidir. Bir dönemde ise sata-

nistlik adı ile anılmaya çalışılmıştı. Bunların hiç biri ile bağlantısı olmayan graffiti sadece Hiphop kültürünün içerisinde bir duvar boyama sanatıdır. Graffiti yapanlar ise sadece adlarını, süsleyerek kendi stilleriyle duvarlara yazmaktan öteye gitmediler.

Türkiye'de illegal graffiti yapmak öteki devletlere göre oldukça zor. Çünkü İstanbul gibi 24 saat yaşayan bir şehirde duvarları boyamanın pek imkanı yok. Özellikle iyi bir polis ihbar sistemi ve günün her saatinde pencerelerinden etrafı seyreden insanların olduğu bir şehirde bu işin ne kadar zor olduğunu tahmin etmek gerek. O yüzden illegal graffitinin yerini sadece isimlerini imza şeklinde yazmak anlamına gelen 'Tag' atmak ve hızlı yapılan basit, 2-3 renkli bombings'lerden öteye gidemiyor graffiti. Bu camiyada ismi en çok geçen ve başarılı olan graffitiler ile ilgili bir mülakat yeni-harman okuyucuları için yaptık.

Turbo adıyla tanınan Tunç Dindaş ise bu işin legal, yani izinli tarafında. Blue Jean dergisinde Türkiye'nin ve dünyanın her yerinden gelen graffitileri yayınlıyor, bu işe meraklı insanlara yardımcı olmaya çalışıyor. Aria'nın Extra Card reklamlarındaki graffitilerin hepsinde ve reklam filminin süpervizörlüğünde onun imzası var. Extra Card reklamı dışında ise Turkcell ve Efes Dark reklamları içinde graffiti çalışmaları yapmış. Ona göre Türkiye'deki yerel yönetimlerin boş duvarları graffitilere tahsis etmesi birçok sorunu ortadan kaldıracak. İstedikleri zaman renklendirecek duvarlar bulan gençler rahatlamak için bu duvarları boyayabilir. Kötü alışkanlıklardan da graffiti ile uzak duracaklarını söylüyor.

S2K(Shot 2 Kill): "Şu aralar en büyük sorun ise spray boyalar. Türkiye'de malesef yurtdışındaki gibi kaliteli markaları bulmak mümkün değil. DYO spray boya üretmeye başladığında çok sevinmiştik çünkü oldukça iyi bir ürün ka-

**Graffitinin
Türkiye'deki en büyük
sorunu her zaman
politik anlamlar
yüklenmesidir.**

litesi vardı ve renk yelpazesi öteki boyalara göre daha genişti. AKÇALI marka spray boyalarla birleşince renk katoloğu oldukça genişliyordu. Ama şu anda ne DYO, ne AKÇALI boya üretiyor. Varolan boyalarda ise yeterli renk yelpazesi yok, kullanılabilir 4-5 renk tonu ile rengarenk duvarlar yapılamıyor. Umarım boya üreticileri sesimizi duyarda çok renkli bir scala ile karşımıza çıkarlar. Böyle diyorum çünkü en son POLİSAN spray boya üretmeye başladı. 400ml olarak çıkan spray boyalarda sadece siyah ve beyaz rengini çıkardılar."

"Büyük şehirlerin olmazsa, olmaz sokak sanatı graffitidir. Dünyanın her kıtasında metropollerde graffiti varolan, yaşayan ve gittikçe büyüyen bir sokak sanatıdır. O yüzden halkımızın graffitiye kötü gözle bakmaması, satanist işi gibi saçma sapan fikirlerden arınması gerekmektedir. Türkiye Avrupa birliğin girme çabaları ile uğraşırken, bizler, graffitiler çoktan Avrupa birliğine girdik bile. son 3-4 yıldır Almanya'dan, İngiltere'den ve birçok yabancı şehirden gelen writerlar İstanbul sokaklarında boyuyor yada Türk graffitilerle ortak işler yapıyor."

Sokakları, duvarları tual olarak kullanan bu sokak ressamlarına daha çok destek vermek ve daha çok imkan yaratmak gerekiyor. Onlar spray kokusunu ciğerlerinde hissederek, harflerle oynamaktan öteye gitmiyorlar. Sokakları renklendirmenin yollarını düşünmekten başka işleri yok

WYNE: Graffiti illegal olarak başlayan bir kültürdür.İlegal ortamlardan galerilere taşınan

**Bazı insanlar sanat
bazıları ise
vandalizm olarak
değerlendirir**

graffiti buna rağmen yine de sokaklardaki yerini korur.

Bazı insanlar sanat bazıları ise vandalizm olarak değerlendirir. Graffiti 70'lerin sonunda Newyork trenlerinde yerini alırken 80'li yıllarda bütün Avrupa'ya yayıldı. Graffitilerin tren-

leri tercih etmelerindeki sebep boyadıkları vagonları insanların ayağına götürebilmektir. Türkiye'de de dünyada olduğu gibi graffiti illegal olarak başladı. Türkiye'de Avrupa ve Amerika kadar çok tren yolları yok ve daha az kişi Raylı sistem ile ulaşımı tercih ediyor. Bu sebepten dolayı graffiti trenlerde değil duvarlarda kendini gösterdi. Zamanla yurtdışından Türkiye'ye writerlar boyamak için geldiler. Sadece legal değil illegal olarak da boyadılar. Bununla birlikte Türkiye'de de graffiti trenlere sıçradı. 97 yılında yapılan ilk trenden sonra 2001 yılına kadar Türk writerlar hiç tren boyamadılar. 2001 yılında ben ve CİNS adında iki writer Stuttgart'tan gelen "Al crew" ile birlikte bir vagonu

Wyne

'grafiti'cileri!

Kaçak graffiti yaptığımızda ve yakalandığımızda polisler ya terörist ya da satanist muamelesi yapıp bizleri dövüyorlar.

baştan sona (end 2 end) boyadık. Bu zamandan sonra tren hareketlenmeleri başlamış oldu. Trenlerin içinde ve dışında graffitiler yapan WYNE, bir senede yirmi civarında tren boyadı. Daha sonraları bunları gören diğer Türk writerlar da trenlere sığramaya başladı. 'Bazıları bunu sadece vandalizm için yapıyor bazıları ise kendi isimlerini meşhur etmek istiyorlar'. Bana göre tren boyamak, şehrin her yerinde isminin dolaşması televizyon da sürekli onun alt yazısının geçmesi gibi birşey. 'İllegal graffiti yapanlar yazdıkları ismi meşhur ederler. Kimse onların gerçek adını bilmez, yüzünü görmez. Bu yüzden graffiti çizgi roman gibidir. Superman'i herkes bilir fakat onu kimin çizdiğini kaç kişi biliyor? bunun için writerlar kendi seçtikleri isimleri şehrin kahramanı yaparlar. Çizdikleri karakterlerle kendilerine şehrin kötü çocuğu imajını verirler.' Graffiti şu an Türkiye'de çok az kişi tarafından biliniyor. Bu illegal graffitinin sokakta her türlü tehlike ile karşı karşıya olması demek. Kimseye adını meşhur edicem diye anlatılmıyor. Bu yüzden yakalanan graffitiler kız arkadaşımın adını yazıyorum gibi bahanelerle olayı geçistirmek zorundalar.

UNIK: Graffitiye başlamam rastlantı ötürü oldu. Resime ilğim ve yeteneğim küçük yaşlardan beri vardı. Yaklaşık 5 yıl önce kardeşim böyle

bir sanatın olduğunu göstermesi ile başladım bu işe. Graffiti benim için ifade ettiği duygular biraz karışık ama adımı duvarlara yazmak insanların bizim resimlerimizi görüp dikkatlerini bunlara vermesi güzel bir duygu mesela. Bir çok writer ile beraber büyük bir duvarı boyadıktan sonra duvarın üstünde yapılan muhabbet çok hoştur. Karşılaştığımız zorluklara gelince genel olarak boya, cap,(sprey başlığı), dergi ve video gerçi cap, dergi, video buluyo-

copik-wyne-turbo-rez-S2Kist

Avrupada bir graffiti yapan bizim memurlarımızdan daha fazla para kazanıyor.

ise bu işi cebimizden, cep harçlıklarımızdan artırarak karşılıyor. İnsanlardan izin almak için ve graffiti yapmak için yalvarıyoruz. Kaçak graffiti yaptığımızda ve yakalandığımızda polisler ya terörist yada satanist muamelesi yapıp bizleri dövüyorlar.

Lord & Lodos

Unik

ATOM Partisi LeMan Kültür'de pa

Civan  zkan

Leman Kültür, Leman Kültür olalı böyle atraksiyon görmedi... Cem Yılmaz'ın Allah katına çıkmasını sağlayan LK gösterilerinden bile daha komik daha  ilg n ve dahası erotizm, entrika ve a k dolu bir gece geçirdik Atom Partisi'nde. Gecenin ev sahipliğini üstlenen Atom Dergisi'nin editörü ve beyni Bahadır Boysal partiye Michael Jackson'ı kiskandırarak kostümü ve  apkasıyla gelmişti. Ama hepsi bu değildi tabii. Gece boyunca yanından ayrılmayan Atom ekibine ve Atom okurlarına Michael'ı kiskandırarak dans figürleri çekerek, sadece karikatür dünyamızın değil dans pistlerinin de bir numarası olduğunu kanıtladı. O gece turntable'in başında yeniHarman'dan Yeralunda Rap'in sesi k sesinin yazarı underground kültürün me alesi Barış  nal vardı. MJ'in meşhur moonwalk'unu, Bad hareketini ve şapka tutuşunu orijinalinden farklı şekilde icra eden Bahadır'a tüm Atomcular da tempo tutarak eşlik ettiler. Ama siz tüm olan bitenin sadece bu olduğunu sanıyorsanız fena halde yanılıyorsunuz...

Gece skandalla ba ladı...

Atom Partisi'nin yapılacağı İmam Adnan Sokak'taki Leman Kültür saat 19:00'da kapısını konuklarına açtırdı. LK'nın tecrübeli güvenlik görevlisi Ali tarafından içeri buyur edilmeye ba ıldılar. Yenilenen dekorasyonu ile genişleyen ve bambaşka olan LK'nın ikinci katı, yavaş yavaş kalabalıkla maya ba lamı tı ki; birden merdivenlerde rahmetli usta Bruce Lee'nin rahmetli oğlu Brandon Lee'nin Crow filmindeki hali gibi, uzun paltolu, gizemli bir bey peyda oldu. Herkes bu görkemli beyin Atom dergisinde kimin hayranı olduğunu ya da hangi gizli amaçlarla bu partiye geldiğini aralarında fısılda arak, bir anda parti alanını anı kovanına d n st r vermi ti. Bu sırada parti tüm hızıyla devam ederken, Leman Dergisi karikatüristlerinden, Leman Kültür' n işletmecisi ve aynı zamanda Atom dergisi imtiyaz sahibi Suat  zkan'da, partiye profesyonel bir striptizci bulmak için yoğun bir telefon trafiğine girmişti. O esnada salonun bir k sesinden gelen  iğliklarla, herkes bir anda olduğu yere mihlandı. Bir de baktık ki; az evvel gizemli gizemli içeri s z lm  , uzun perdes ll , gotik adam, biri esmer biri sarı ın iki bombaya açmış, perdesinin önünü full frontal veriyor. Tabii kızlar  ptal. Neyse ki eleman parkele ip postalandı da partinin g zi ba lamadan kaçmadı.

Pel n Gökmen/
Elif Nursad

Bahadır Boysal/Atom

Sen beni  ld rce n mi  ildirtce n mi canım...

Gecenin en ilgi çeken grubu Atom tayfası olsa da Leman Dergi grubuna ait diğer dergi elemanları da kardeş yayınlarını yalnız bırakmamak için sıca  ek i tar so ralarına ve kokkola tabaklarını bırakıp yal r yal r koşarak geceye katılmışlardı. İ te Kapak Yayın editörü Aslan  zdemir, ne alakası var bizim Mehmet  zkan'la ya da dersiniz di mi. Ama bakın nasıl da t r mde kiymik gibi kayna mı lar birbirlerine. Ya da bir Bahadır Boysal ile Tolga. Dersin ki Adana neresi Kemancı nere, i te Leman Kültür'de geçte... O esnada partinin ve Atom dergisinin dahası, Türkiye'nin en komik kad nlarından k rla  ebeliğinde Demet Akbağ'la G l se B rsel'i sağıyla s r nd r p soluyla  ld brecek Aslı Yazıcıoğlu sahneye  ıktı. Elinde dergiyle imzaya gelen b y n rlarına kaynakçı go l klerinin ardından, "Geidin de bana mı geldin dansetsene" demesi dans pistinin canlanmasına sebebiyet verdi. O esnada Beat l n ilk notaları duyulduğundaysa ortalık artık iyice ısınmış herkes eteklerindeki i d k meye ba lamı tı. Türk karikatürünün yazarı e sanesi Kemal Aratan da bütün co luğu ve zenliğiyle olduğu yerde ho sohb ter ediyor ve tabii ki dans edenlere de go  atmayı ihmal etmi yordu. Tam herkes havasına girmişken, Barış beyin a ka gele-

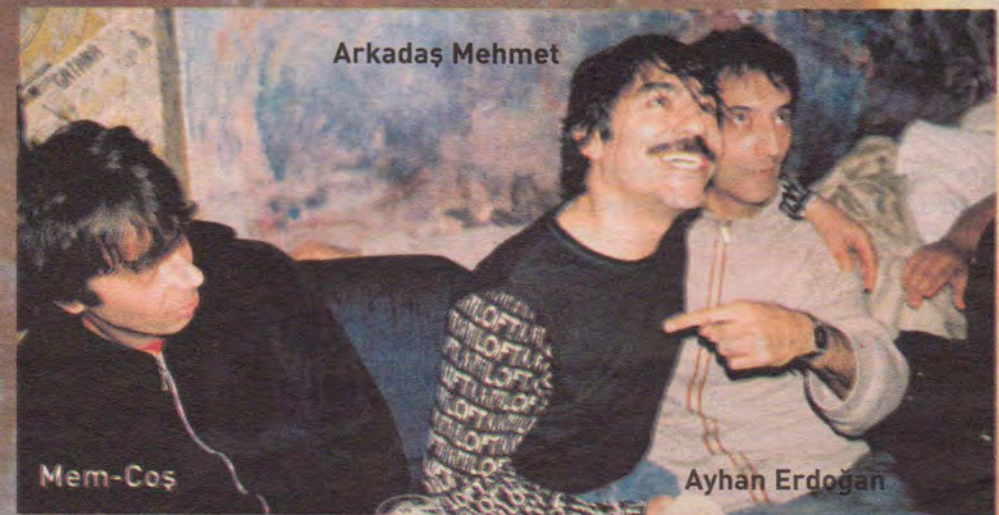
Suat  zkan

Tolga Hirsova ve Ceylan

Aslı Yazıcıoğlu

Arkadaş Mehmet

Mem-Co 

Ayhan Erdoğan

rek boş bıraktığı dj kabinine giren yabancı mihraklar, playliste Nazan  ncel'in fason fabrikasına yaptırdı. "Canım"  arkısını takivermişlerdi. Atmosfer bir anda deği iverdi, techno trance, Studio 54 gitti, yerine Beyaz Saray Düğün Salonu geliverdi. Bir de baktık, ortama mahalle bakkal , keten helvacı,  erbet i hatta karşı pavyondaki pe eteci de dahil olmuş. Bu zengin kültür mozağı ne hoşgörü g stermekse, tabii ki, Türkiye'deki sokak kültürüne yön veren jargonu belirleyen, ele tirilmeyeni eleştiren, yazılmayan kapak yapan LeMan'ın özeliği olabiliirdi sadece.

Sex, lies and videotape

Bombalar gelmeye devam ediyor. Atom'un me eli kızları Ceylan ve Tuğba yanlarında, bakkal Mehmet, Atom'un grafik tasarımı ı Murat Y ce an, Leman Dergi Grubu Sorumlu Yazı İ leri Müdürü Ayhan Erdoğan, Bilgi İ letim Müdürü Serkan K lt k dem o lu an değişik mozaikle bir k sr günü ambiyansı yakalamış. Melike, "East coast rap  almıyor" diye imkani n  erke meye hazırlanırken, bir diğer k  de Atom'a, p so sansürlenen hardcore yazılan yazan yeniHarman'ın k st bzatı  efi Pelin Gökmen de kendi tayfasını  rg nlemektedir. Amacı partiye demokratik bir platformda anar i sokmak. Nihayet vampir go hic müziği  ald rmay  ba arınca da, tayfasıyla piyooya ba layarak ezilmedik ayak, basılmadık kuyruk bırakmadı...

Skandal

Güneşten de sıcak...

Artık ortam iyice ısınmış, klüp ambiyansı y n den yerine gelmiş, bedenler de kendilerini günün ritmine kaparmaya ba lamışlardı. Karşı k  lerde mer im ler fırına veriliyordu. Leman camiasının yaramaz co u Fatih Ka an da pa e  anına yara ır bir şekilde, merdiven korkulu larından t rmanarak girdi. O sırada Leman Kültür' n prensip sahibi ama çok güzel barmadı  lem, derginin Defterdar Yoksu'ndaki binas taşınmadan önce kullandığı kar ıra kafeden  ıkının sağlandığı ve sadece pasionelin kullandığı pisinin açık olduğunu farketti. Kapiy  iten  zli koridorda  sans r n içinde erotik pozlar veren Pelin'in fotoğrafını çeken Civan'la kar ıla. Kimseye hissettirmeden bara gidip, bir kova b z n  zlem, bunu Pelin'in kafasından aşağı geçerek gecenin finalini yaptı.

Pelin Gökmen

OSMANLI'YA KAFA TUTAN FAHİŞE

Okur Mektupları

Marmaris'te, "İtimat" isimli bakkaldan dergiyi sorduğumda "gelmedi" cevabını aldım. Kazara dergiyi tezgahın altında gördüm. "Neden yok diyorsunuz" diye sorduğumda ise "satılmıyor, iade ediyorum" gibi garip bir cevap aldım. Daha sonra, merakтан, gördüğüm bütün bayilerden sordum. Ya; "gelmedi" dediler, ya da birşeylerin arkasında fena halde saklamışlardı. Sabit bir yerde yaşamadığımdan, her sayıyı o an bulduğum yerden alıyorum. Daha önce hiç dikkat etmemiştim derginin standtaki durumuna. Bu olaydan sonra farkettim ki; gittiğim bir çok yerde sor-mak zorunda kalmıştım satıcıya ve diğer dergiler dışarıdayken yeniHarman içerideydi. Şu an bunları yazarken kendimi muhbir gibi hissettim. Ama bu derginin yaşamasını istiyorum. Sevgilerimle...

Gülşay Naldöğen

yeniHarman

Sahibi LM Basın Yayın Ltd. Şti.
adına Tuncay Akgün

Sayı: 72 - 1 Ekim Pazartesi

15 günde bir yayımlanan
yerel süreli yayındır

Yayın Yönetmeni
Tuncay AĞGÜN

Genel Koordinatör
Kutlu ESENMİR

Haber Merkezi Pelin GÖKMEN

(Sorumlu) Yazışları Müdürü
Ayhan ERDOĞAN

Sayfa Tasarımı
Tanzer ERCANPOLAT - Barış ÜNAL

Fotoğraf Editörü Sinan GÖKSEL
Satış Müdürü Cengiz KOCALI
Müessese Müdürü Ali YAVUZ
Harman Kaldıraçlar
Mihri Belli-Eflatun Nuri-
Fikret Başkaya-Yonca Poyraz Doğan-
Banu Acun-Sefer Selvi-Derya Sayın-
Behiç Pek-Reni Parker-
Raffi Hermonn-Yudum Şaşmaz-
Elif Kaleli-Javier Zanetti-B.Mutlu-
Carlos-Mehmet Hakan-Yılmaz Şen
Gürkan Hacır-Barış Ünal-
Zafer Özbek-Ata Erad-Kayoko Isobe-
Oktay Taftalı-Özgür Atak-
Yusuf Özkan-İsmail Gökak-
Timur Danış-Banu Birtok-
Kaan Sezyum-Kaan Ertem-
Fatih Kaan-Serkan Köllük-
Hüseyin Erer-Atakan Genç

Tel: 0212 - 292 94 50 - 292 94 51
Adres: Fıruzağa Mah. Defterdar
Yokuşu No:47 Beyoğlu/İstanbul
E-mail: yeniharman@leman.com.tr
Baskı: LeMan Matbaası
Tel: 0212 - 858 00 93 (Pbx)
Dağıtım: M.D.P.
Avrupa Distribution: ASV

Saçları kestane, gözleri bal rengiydi. İki iri göğsünün yanlarından inen saçları uzun ve ıslaktı. Ayaklarındaki nalınlarla, sabunlu suların üzerinde kaymamak için küçük adımlar atıyordu. Göğüsleri yarım metre önde arkası yarım metre arkada; tıpkı bir ördeğe benziyordu. Şükrü başını çevirip kıza baktı, heyecandan, ağzındaki yarım şeftaliyi az daha yutacaktı. Kız geldi, geldi, Şükrü'nün tam burnunun ucunda durdu. Şükrü iki eliyle, onun yanından uzaklaşmasını işaret etti.

Karagöz Arif:

- Şükrü, kafamın tasını attırma, rahat ol ulan, kızı kışkırtıp durma.

- Ama Arif ağabey...

- Başlatma ulan Arif ağabeyine... Kızlar atlayın hepiniz bu herifin üzerine, çekin kışkırdan da peştemalini, devirin göbek taşına; ister keseleyin, ister sabunlayın, ister kremleyin; parçalayın puştul!

Karagöz Arif, kuru bir peştemale sarınıp, güler-
rek halvetten çıktı.

Karagöz gider gitmez, hamamdaki Arap kadife ile sarışın Binnaz da Mana'nın yanına gelip, hep beraber Şükrü'nün üzerine çullandılar. Binnaz, Şükrü'nün belinden peştemali çekip aldı. Şükrü, namahrem yerlerini elleriyle kapatmaya çalışırken, Mana arkadan Şükrü'nün boynuna sarılıp, onu göbek taşının üzerine sırt üstü devirdi. Kadife, bir kedi çevikliğiyle Şükrü'nün üzerine atlayıp göğsüne doğru abandı. Şükrü şimdi, oltaya takılmış lüfer balığı gibi kızların altında kıpır kıpırdı... Bir süre sonra Şükrü'nün elini kolunu kaldıracak hali kalmamıştı; zaten dün gece barutu tüketmiş, iflahı kesilmişti. Başı yana kaydı, gözlerini kapattı. Kendini, yaralı bir ceylan gibi, akbalar gibi didikleyen kızlara bıraktı.

Bir buçuk saat sonra iki cariye, Şükrü'yü feleğini şaşırmış bir halde salona getirdi. Şükrü'yü o halde gören Karagöz Arif, göbeğini hoplata hoplata gülmeye başladı. Kadife, Şükrü'ye dantel örtülü tepsisi içinde buz gibi bir bardak loğusa şerbeti uzattı. Şükrü titreyen eliyle şerbeti alıp bir yudum içti. Karagöz Arif:

- Şükrü, bizim sürtük yedi encik doğurdu. Bir tane dişi var, hepsinden iri. Yüzü kime benziyor biliyor musun? Aynen Arap Rabia'ya! Bir görsen bayılırsın, o da simsiyah değil mi? Haaa..! Rabia nasıl, bir bok anlattığın yok?

- Ağam biliyorsun, Langa'da annemin yanında emniyette. Sıhhati de iyi. Bir yaramazlık yok şimdilik.

- Şimdilik ama! Ortalıkta onun yangında yanmadığı, kaçıp kurtulduğu söylentileri ayyuka yüksel-

di. Ne yapsak bilmem ki! Hepimizin başı yanacak. Tedbir alınamız lazım. Su uyur, düşman uyumaz.

- Bir düşündüğün var mı?

- Bir değil, çok düşüncem var ama en sağlıklısına karar vermek için, kafayı zorluyorum.

Şükrü'nün içine yavaş yavaş bir sıkıntı çöreklenmeye başladı.

Karagöz Arif:

- Kalk toparlan, arabayı hazırla hemen gidiyoruz.

- Nereye Arif abi?

- Çok konuşma ulan, düş önüme. Kız Kadife, çabuk toparlan, hazırla bohçanı.

Bir saat sonra Şükrü'nün fayton arabası, Yeni-kapı iskelesinin karşısında durdu. Karagöz Arif ve Kadife arabadan indiler. Karagöz faytonun önüne geçip Şükrü'ye:

- Güneş tam kaybolurken Rabia'yı buraya getir. Ona söyle küçük bir seyahate çıkacak, gelirken herşeyini yanında getirsin. Ben burada onu bekleyeceğim, tamam mı? Hadi sana uğurlar olsun. Bak, Rabia mırın kırın ederse, ona durumun nazık olduğunu ve Kadife'yi de yanına vereceğimi söyle. Onu çok sever, aynı kızı gibi bilir, tamam mı?

Fayton araba yıkık surların arasından iki yana yata yata yola çıktı. Soldaki türbenin yanındaki çeşmenin önünden geçip köşeyi döndü.

Karagöz Arif iskelede tanıdık bir kayıkçı buldu. Kızıksesli'nin önünde demir atmış yelkenliye doğru yola çıktı. Kadife, kucağında bohçası, şaşkın ürkek etrafı izliyordu. Gemiye yanaştılar. Karagöz kayıkçıya:

- İskorpit sandalı bağla geminin küpeştesine, sen de gel bizimle. Güneş batarken iskeleden bir misafir alacağız, tamam mı?

- Tamam Arif ağabey, emrin olur...

Şükrü evin önünde durdu. Annesi Hanife hanım bir sepet dolusu çamaşırı, bir taraftan ipe mandallıyor, bir taraftan da kuruyanları ikinci sepete koyuyordu. Şükrü içeri girdi, merdivenleri çıktı. Rabia odalığı ile karşılıklı oturuyordu. Şükrü'ye baktı:

- Hayırdır inşallah!

- Evet hayırlı olacak inşallah, sana kısa bir yol gözüküyor abla!

Devam edecek...

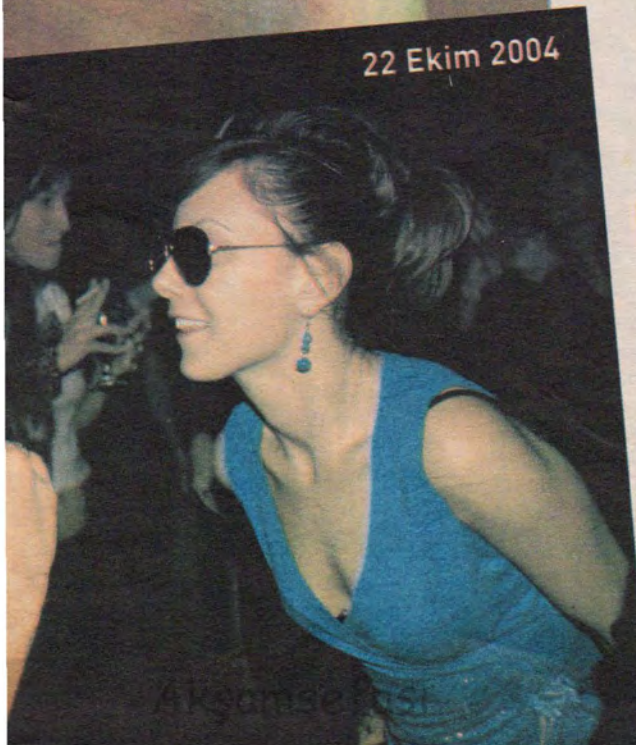

Aslan Özdemir

tladi!

New Age Adana tekiz balayı

22 Ekim 2004

inceci doktor

Doç. İn. Dr. Kaan Sezyum

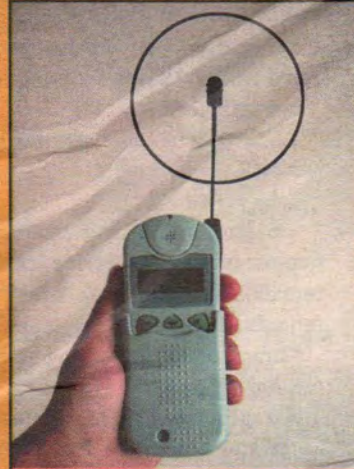
İnceci doktorunuz Kaan Sezyum sizler için günlük yaşamda (sanki aylık yaşam varmışcasına) en elzem cihazlardan biri olan cep telefonlarının gizemli dünyasında dolaşıyor, gerekirse dolaştırıyor... Lütfen antenlerinizle oynamayın...

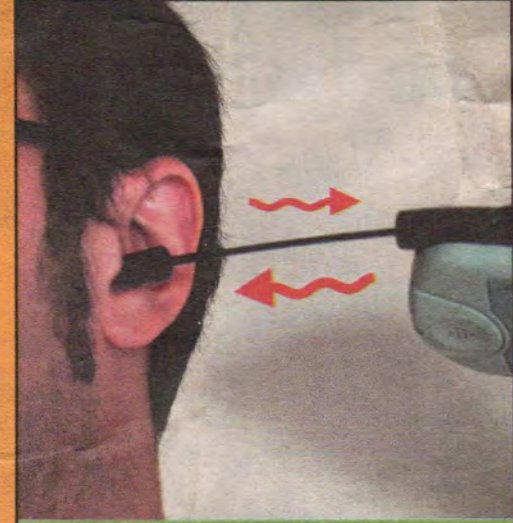
Günlük hayatta en sık karşımıza çıkan sorunlardan biri de cep telefonu ile konuşmadan dolayı ortaya çıkan ağızda yamukluk... Bunu önlemek için tuş takımına bol bol zeytinyağı içeceklerle tedavi uygulanması gerekmektedir. Bol bol yağlayın ki kolay kay-sın hesaaabı.

Gördüğünüz üzere cep telefonlarının resim çekimleri şu sıralarda pek moda. Sizlere önerim fotoğraf makineli telefona sahip arkadaşlarınız sizin resminizi çekerken fazla maymunluk yapmamanız. Keza bu makineler sizin yaptığınız maymunluğu bile görüntüleyecek hassasiyetle. Amman dikkat!

Alternatif kullanım: Eskiye ya da bozulan cep telefonlarınızı eşe dosta kakalamak yerine sizleri manevi olarak daha mutlu edecek birkaç önerim olacak. Gördüğümüz Nuh'un tufanı zamanından kalma cep telefonunun uzayabilen anten ünitesi bakın nelere yarayacak...

Gördüğünüz gibi eski cep telefonunuzun teleskopik antenini kulak nahiyenizdeki istenmeyen kirlerden kurtulmak için kullanabilirsiniz. İpucu: Eğer kendinizle barışksanız bu metodu bir de burnunuz-la deneyin.

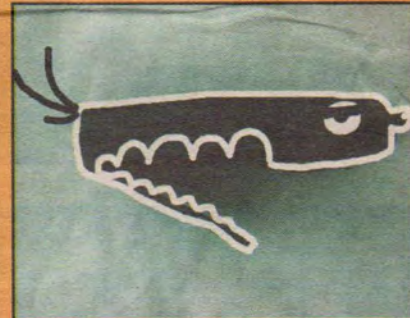
Evinizdeki arızalı lambaların tamiri her zaman sandığınız kadar kolay olmayabilir. Eğer evde dönüp dolaşıp bir murakabe (kontrol) kalemi arıyor ve bulamıyorsanız...

Tabii ki yardımınıza cep telefonunuzun teleskopik anteni devreye girecektir. Akım olan yerde telefonunuzun tuş takımının ışıklarının pırıl pırıl parladığını farkedeceksiniz! İpucu: Bu aşamada antenin metaline dokunmamaya özen gösterin. Yoksa çarpılırsınız valla.

Bir diğer eski cep telefonu modelindeyse artık kullanılmaz hale gelmiş açılır ahizenin mucizelerine tanık olmak ister misiniz? İşte mucize telefon buzlanmış dolabınızda ki karları çözüyor, köy yollarını trafiğe açıyor. Ne mutlu bir manzara değil mi? İpucu: Buzu yalamaya kalkışmayın diliniz yapışır. Sizi fantezici siziiii...

Bir diğer eski cep telefonu modelindeyse artık kullanılmaz hale gelmiş açılır ahizenin mucizelerine tanık olmak ister misiniz? İşte mucize telefon buzlanmış dolabınızda ki karları çözüyor, köy yollarını trafiğe açıyor. Ne mutlu bir manzara değil mi? İpucu: Buzu yalamaya kalkışmayın diliniz yapışır. Sizi fantezici siziiii...

Onca yıl size hizmet etmiş, sayesinde para kazandığınız telefonunuz eskidi, çekmemeye başladı. Ya da daha kötüsü demode oldu, şimdi ne yapacaksınız? İşte size altın değerinde bir öneri. Eski telefonunuzun açılır kapağını ayakkabı çekeceği olarak kullanmaya ne dersiniz? 1-2-3 kadar basit. Eh artık bu resimlerden de anlamıyorsanız, sizin için güç kontrolden çıkmış demektir.

Eski telefonunuz artık yeterli derecede şebeke bağlantısı kuramıyor mu? İşte size çok basit bir yol. Önce mutfak eldiveninizin bilek kısmından makasla bir halka kesin. Sonra bir demir çubuğu ya da metalden bir cetveli bu eldiven vasıtasıyla telefonunuza yapıştırın. Artık telefonunuzla Japonya'yı bile arayabileceksiniz. Tabii telefon faturası boru hattı misali geldiğinde buna şaşırılmamak koşuluyla.

Tabii bu sıvama antenle çok fazla konuşmak sağlığınız için o kadar da iyi olmayabilir. Herkesle çok rahat konuşabildiğinizden artık bir noktada kafanız geyiğe dayanamayıp balon misali şişmeye başlayacak, ben-den söylemesi.

İşte anlattığım kullanım talimatlarına uymuş mutlu bir cep telefonu kullanıcısı. Daha ne denebilir ki! Demek ki iyi anlatıyorum Aferim bana.

Bir sonraki sayıya kadar, hepiniz beni kaldırın, ben size dönerim. Baaaay.

www.sezyum.com

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://fantezy.org>